

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr XX/95/16
Rady Miejskiej w Pięczęnie
z dnia 29 marca 2016 r.

Plan Odnowy Miejscowości Pięczęno na lata 2011 – 2022

Plan zatwierdzony:

Uchwałą Zebrania Samorządu Mieszkańców Pięczęna nr 5/2011 z dnia 28.09.2011r. w sprawie przyjęcia Planu Odnowy Miejscowości Pięczęno na lata 2011-2018.

Uchwałą Rady Miejskiej w Pięczęnie nr XI/64/11 z dnia 29.09.2011r. w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Pięczęno na lata 2011-2018.

Uchwałą Zarządu Samorządu Mieszkańców Pięczęna nr 1/2016 z dnia 27.02.2016r. w sprawie przyjęcia Planu Odnowy Miejscowości Pięczęno na lata 2011-2022.

Uchwałą Rady Miejskiej w Pięczęnie nr XX/95/16 z dnia 29.03.2016r. w sprawie aktualizacji Planu Odnowy Miejscowości Pięczęno na lata 2011-2022.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI PIENIĘŻNO

SPIS TREŚCI

Plan Odnowy Miejscowości	1
Pieniężno.....	1
Wstęp:.....	4
I. Charakterystyka miejscowości Pieniężno	5
1.1. Położenie	5
1.2. Powierzchnia	7
1.3. Liczba ludności	7
1.4. Bezrobocie	14
1.5. Rys historyczny.....	27
1.6. Określenie przestrzennej struktury.....	39
II. Inwentaryzacja zasobów	45
2.1. Zasoby przyrodnicze.....	45
2.2. Dziedzictwo kulturowe	49
2.3. Obiekty, szlaki turystyczne	70
Szlak Kopernikowski.....	71
Samochodowy Szlak Kopernikowski.....	72
Questing – Śladami kanonika Mikołaja Kopernika	73
Trasy krajoznawczo – turystyczne	76
Szlak „Czarci jar” w rezerwacie przyrody: „Dolina rzeki Wąszy”	78
Szlak zielony: Tropami zaginionej krainy Wewa	79
Szlak niebieski: Z biegiem Wąszy.....	79
Green Velo - „Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej”	80
2.4. Infrastruktura społeczna.....	82
Ochrona zdrowia	82
Szkolnictwo	82
Zespół Szkół Licealnych i Zawodowych im. Wł. Reymonta.....	84
Kultura.....	85
Ochrona przeciwpożarowa	89
2.5. Infrastruktura techniczna	89
Komunikacja	89
Drogi.....	89
Kolej	91
Gospodarka wodno-ściekowa	91
Wodociągi	91
Kanalizacja deszczowa	92
Kanalizacja.....	92
Telekomunikacja	92
Elektroenergetyka	92
Ciepłownictwo.....	93

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

2.6. Gospodarka i rolnictwo	93
Podmioty gospodarcze	93
2.7. Kapitał społeczny i ludzki	94
2.8. Charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno przestrzenne.	98
2.8.1. Róg skrzyżowania ulic: Generalska i Sienkiewicza, Pieniężno.....	98
2.8.2. ulica Cmentarna i Braniewska, miasto Pieniężno.....	101
2.8.3. ul. 1 Maja, ul. Wolności i ul. Rynek, miasto Pieniężno.....	103
III. Ocena mocnych i słabych stron.....	107
IV. Wizja rozwoju Pieniężna	111
4.1. Dlaczego chcemy odnowy miejscowości?	111
4.2. Jak się zorganizujemy?	111
4.3. Nasza wizja – jakie ma być nasze życie?.....	111
4.4. Cel naszych działań.....	112
V. Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną w latach 2010-2022	112
5.1. Cele strategiczne POM – zrealizowane do 2015 roku.....	112
a) Budowa kompleksu boisk sportowych ORLIK 2012.....	112
b) Zagospodarowanie i estetyzacja przestrzeni publicznej w Gminie Pieniężno. Etap I Miasto Pieniężno i wieś Lechowo.....	113
b.1.1. Budowa placu zabaw.....	113
b.1.2. zagospodarowanie terenów przestrzeni publicznej	113
b.1.3. Park Miejski i ciągi piesze wzdłuż ulic 1.Maja, Wolności oraz Rynek.....	113
c) Remont budynku Miejskiego Domu Kultury i Miejskiej Biblioteki	114
d) Wyznaczenie ścieżek rowerowych	116
e) Zagospodarowanie wieży ciśnień	116
5.1. 2. Cele strategiczne POM – do realizacji do roku 2022.....	116
a) Budowa budynku socjalnego.....	116
b) Budowa sali gimnastycznej z zapleczem dydaktycznym	117
c) Remont ratusza staromiejskiego	117
d) Budowa i modernizacja dróg.....	117
e) Tworzenie gospodarstw agroturystycznych	119
f) Zagospodarowanie terenu przy basenie, ul. Generalskiej	120
g) Zagospodarowanie działki przy ulicy Rynek, wokół Ratusza Staromiejskiego.....	122
h) Wybudowanie toalet miejskich udostępnionych w przestrzeni publicznej	123
i) Zagospodarowanie działki nad brzegiem rzeki Wąszy.....	125
j) Budowa i przebudowa chodników w mieście, w tym przy ulicy Lidzbarskiej, Dworcowej i Orneckiej przy szkole	128
k) Przebudowa i remont drogi – ciągu pieszo-jezdnego na działce 192/ obręb Pieniężno 3	128
5.2. Wzrost aktywności społeczeństwa	128
5.3. Zestawienie przedsięwzięć do realizacji.....	130
VI. System wdrażania Planu Odnowy Miejscowości Pieniężno	136
VII. Monitorowanie i ocena Planu Odnowy Miejscowości Pieniężno	136
VIII. Podsumowanie.....	136

Wstęp:

Zadania ujęte w Planie Odnowy Miejscowości wpisują się w założenia Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007 - 2013, szczególnie w cele zawarte w Osi priorytetowej 3, działaniu „Odnowa i rozwój wsi” oraz „Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej”.

Ze względu na nowy okres programowania na lata 2014 – 2020 Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno potrzebowało aktualizacji, która została przyjęta Uchwałą nr 1/2016 Zebrania Samorządu Mieszkańców Pieniężna z dnia 27.02.2016r.

Rozwój i odnowa gmin wiejskich i wiejsko - miejskich stanowi kluczowe wyzwanie dla Polski w okresie integracji z Unią Europejską. Zasadniczym celem jest wzmocnienie działań służących zmniejszeniu dysproporcji i różnic w poziomie rozwoju obszarów słabiej rozwiniętych w stosunku do terenów miejskich.

Plan odnowy miejscowości jest jednym z najważniejszych elementów odnowy, jej rozwoju oraz poprawy warunków pracy i życia mieszkańców. Sporządzenie i uchwalenie takiego dokumentu stanowi niezbędny warunek przy aplikowaniu o środki finansowe w ramach: Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007 – 2013 oraz 2014 – 2020 działanie: „Odnowa i rozwój wsi”. Celem działania: „Odnowa i rozwój wsi” jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich i wiejsko-miejskich poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców oraz promowanie obszarów wiejskich i wiejsko-miejskich. Działanie umożliwi rozwój tożsamości, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfikacji obszarów wiejskich oraz wpłynie na wzrost ich atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej.

Celem planu jest podtrzymanie lub odtworzenie atrakcyjności miejscowości jako miejsca zamieszkania i zaplanowanie oraz przeprowadzenie tego w sposób oczekiwany i popierany przez lokalną społeczność. Jest to szczególnie ważne w dzisiejszej sytuacji, gdy miasta oferują konkurencyjną alternatywę zamieszkania, a rolnictwo traci swą atrakcyjność jako źródło utrzymania, co prowadzi m.in. do migracji młodych ludzi, szczególnie tych lepiej wykształconych ze wsi i małych miasteczek do miasta.

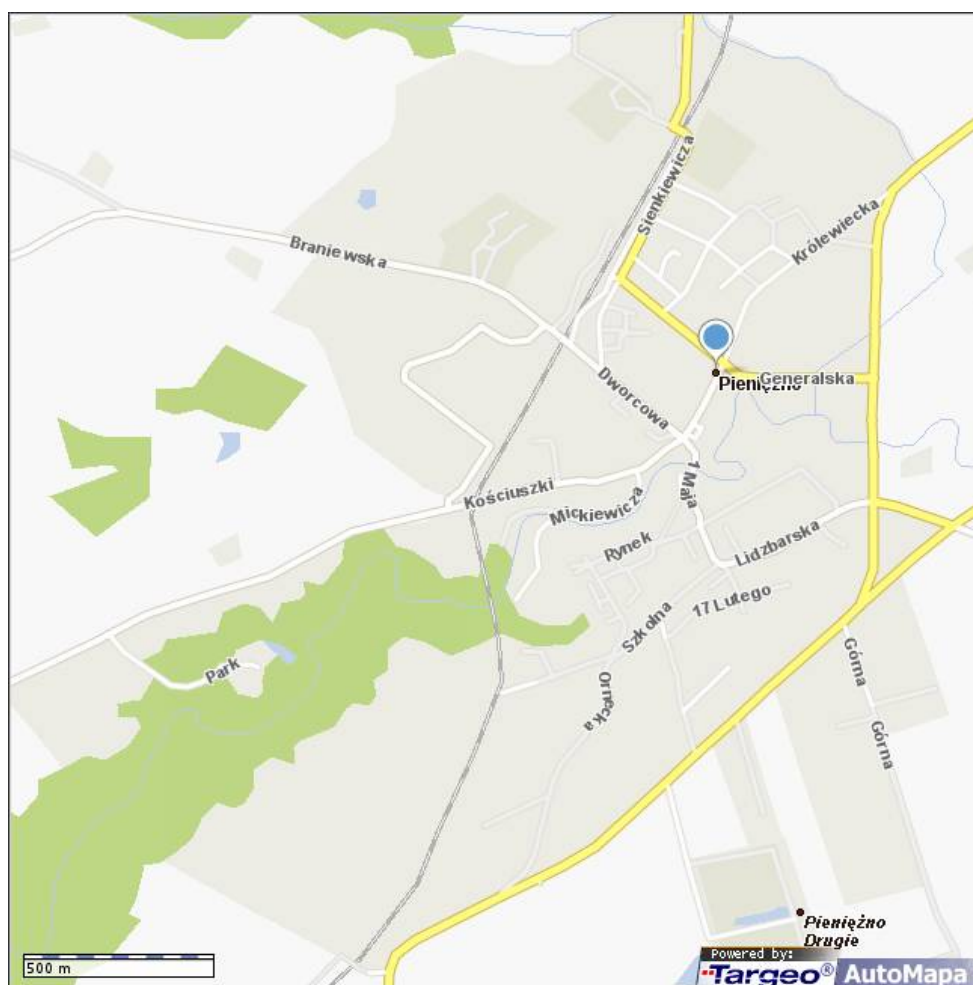
Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno obejmuje swoim zasięgiem obszar tej miejscowości. Niniejsze opracowanie zawiera charakterystykę miejscowości, inwentaryzację zasobów służącą ujęciu stanu rzeczywistego, analizę SWOT czyli mocne i słabe strony miejscowości, planowane kierunki rozwoju oraz przedsięwzięcia wraz z szacunkowym kosztem i okresem realizacji. Plan Odnowy Pieniężna jest planem otwartym, który będzie mógł być aktualizowany w zależności od potrzeb i uwarunkowań finansowych.

I. Charakterystyka miejscowości Pieniężno

1.1. Położenie

Położenie miejscowości Pieniężno na mapie Polski

Źródło: [http://mapa.targeo.pl/Pieni%C4%99%C5%BCno;si\[2071734\]#targeo-top](http://mapa.targeo.pl/Pieni%C4%99%C5%BCno;si[2071734]#targeo-top)

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

Pieniężno to miejscowość usytuowana na terenie Gminy Pieniężno, położona na obszarze Wzniesień Górowskich (teren Zielonych Płuc Polski) nad rzeką Wąlszą w województwie warmińsko-mazurskim. Od stolicy województwa dzieli je 70 km. Leży na trasie tranzytowej do międzynarodowych przejść granicznych w Bezledach i Gronowie. Gmina położona jest w północno-zachodniej części województwa, w południowo-wschodniej części powiatu braniewskiego.

woj. warmińsko-mazurskie

Źródło: <http://bip.pieniezno.pl/?cid=7>

Od zachodu graniczy z Gminą Płoskinia, od północnego zachodu z Gminą Braniewo, od północy z Gminą Lelkowo, od północnego wschodu z Gminą Górowo Iławieckie (powiat bartoszycki), od południa z Gminą Orneta oraz z Gminą Lidzbark Warmiński (powiat lidzbarski).

Położenie Gminy Pieniężno

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

Źródło: Program Ochrony Środowiska miasta i gminy Pieniężno na lata 2004-2007

1.2. Powierzchnia

Powierzchnia całego obrębu Pieniężno wynosi 381 ha, w tym tereny i grunty zabudowane i zurbanizowane 121 ha (drogi 32 ha, kolej 11 ha), lasy 34 ha, zadrzewienia 6 ha, użytki rolne 203 ha, wody 7 ha. Powierzchnia miejscowości Pieniężno stanowi 1,57% powierzchni całej gminy, która wynosi 24 294 ha.

1.3. Liczba ludności

Miejscowość Pieniężno zamieszkuje 3 068 osób (dane Urzędu Miasta, stan na dzień 31.12.2010r.) Aktualizacja (stan na 05.11.2015r.) – 2 928 osób.

Tabela 1. Stan ludności w miejscowości Pieniężno

Miejscowość	Liczba ludności		Liczba kobiet		Liczba mężczyzn	
	31.12.2010r	05.11.2015r.	31.12.2010r	05.11.2015r.	31.12.2010r	05.11.2015r.
Pieniężno	3 068	2 928	1 579	1 524	1 489	1 404

Z powyższego wykresu wynika, iż miejscowość Pieniężno zamieszkuje więcej kobiet. Kobiety stanowią 52,05% ogółu mieszkańców, a mężczyźni 47,95%. (stan na 05.11.2015r.)

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

Tabela nr 2. Porównanie liczby mieszkańców Pieniężna z innymi miejscowościami Gminy (dane Urzędu Miejskiego w Pieniężnie – stan na dzień 31.12.2010r.) Aktualizacja (stan na 05.11.2015r.)

Miejscowość	Liczba ludności	Liczba kobiet		Liczba mężczyzn	
		Stan na dzień 31.12.2010r.	Stan na dzień 05.11.2015r.	Stan na dzień 31.12.2010r.	Stan na dzień 05.11.2015r.
Porównanie stanu mieszkańców w latach 2010 - 2015					
Białczyn	258 (>241)	137	119	121	122
Bornity	109 (>103)	55	49	54	54
Borowiec	19 (<20)	9	9	10	11
Brzostki	57 (>51)	21	21	36	30
Cieszęta	111 (>98)	55	47	56	51
Gajle	14 (>11)	6	4	8	7
Gaudyny	12 (>10)	6	4	6	6
Głądy	27 (>25)	14	14	13	11
Glebiska	91 (>86)	43	38	48	48
Jesionowo	30 (>28)	14	12	16	16
Jeziorko	39 (>31)	20	15	19	16
Kajnity	81 (>74)	47	46	34	28
Kierpajny Małe	2 (=)2	1	1	1	1
Kierpajny Wielkie	145 (>131)	73	66	72	65
Kiersiny	9 (>8)	2	2	7	6
Kolonia 19	332 (<342)	4	7	328	335
Kowale	16 (>12)	9	5	7	7
Lechowo	256 (<263)	126	132	130	131
Lubianka	46 (>44)	21	20	25	24
Łajsy	225 (>218)	118	110	107	108
Łoźnik	239 (>221)	125	121	114	100
Niedbałki	42 (>41)	26	24	16	17
Pajtuny	12 (<13)	6	6	6	7
Pakosze	110 (<113)	51	58	59	55
Pawły	26 (>21)	14	10	12	11
Pełty	32 (<35)	16	20	16	15
Pieniężno I	97 (>104)	48	53	49	51
Pieniężno II	65 (>62)	32	32	33	30
Piotrowiec	188 (>186)	94	89	94	97
Pluty	85 (<89)	43	48	42	41
Posady	46 (<48)	26	27	20	21
Radziejewo	260 (>239)	133	123	127	116
Różaniec	152 (>143)	68	64	84	79
Sawity	296 (>284)	141	138	155	146

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

Wojnity	90 (>86)	46	43	44	43
Wopy	56 (>53)	24	23	32	30
Wyrębiska	44 (>37)	15	16	29	21
Żugienie	213 (>202)	101	101	112	101
Pieniężno	3 068 (>2 928)	1 579	1 524	1 489	1 404
GMINA	3 932 (>3775)	1 790	1 718	2 142	2 057
MIASTO I GMINA	7 000 (>6703)	3 369	3 242	3 631	3 461

Tabela nr 3. Podział ludności przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w miejscowości Pieniężno (dane Urzędu Miejskiego w Pieniężnie – stan na dzień 31.12.2010r.)

Miejscowość	Wiek przedprodukcyjny		Wiek produkcyjny		Wiek poprodukcyjny	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
Pieniężno	506		2157		405	
	237	269	1042	1115	300	105

Tabela nr 4. Podział ludności przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w miejscowości Pieniężno (dane Urzędu Miejskiego w Pieniężnie – stan na dzień 05.11.2015r.)

Miejscowość	Wiek przedprodukcyjny		Wiek produkcyjny		Wiek poprodukcyjny	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
Pieniężno	417		2002		509	
	200	217	952	1050	372	137

Z powyższej tabeli wynika, iż największą grupę ludności w miejscowości Pieniężno stanowią osoby w wieku produkcyjnym. Kobiety stanowią w tym przedziale wiekowym 48,31% (2015r. - 47,55%), mężczyźni zaś 51,69% (2015r. – 52,45%). Druga grupa ludności to osoby w wieku poprodukcyjnym, gdzie w roku 2010 byli to mieszkańcy w wieku przedprodukcyjnym.

Tabela nr 5. Zróżnicowanie ludności w miejscowościach Gminy Pieniężno ze względu na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny (dane Urzędu Miejskiego – stan na dzień 31.12.2010r.) Aktualizacja (stan na 05.11.2015r.)

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

Miejscowość	Wiek przedprodukcyjny		Wiek produkcyjny		Wiek poprodukcyjny	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
Białczyn	67		161		30	
	34	33	82	79	21	9
Bornity	34		61		14	
	17	17	27	34	11	3
Borowiec	6		11		2	
	3	3	4	7	2	-
Brzostki	8		38		11	
	4	4	11	27	6	5
Cieszęta	29		65		17	
	14	15	29	36	12	5
Gajle	4		9		1	
	2	2	3	6	1	-
Gaudyny	4		5		3	
	2	2	2	3	2	1
Głądy	4		14		9	
	4	-	6	8	4	5
Glebiska	10		61		20	
	5	5	27	34	11	9
Jesionowo	4		19		7	
	1	3	7	12	6	1
Jeziorko	6		23		10	
	2	4	11	12	7	3
Kajnity	16		49		16	
	7	9	29	20	11	5
Kierpajny Małe	-		1		1	
	-	-	-	1	1	-
Kierpajny Wielkie	85		87		22	
	19	17	41	46	13	9
Kiersiny	1		6		2	
	1	-	1	5	-	2
Kolonia 19	-		293		39	
	-	-	1	292	3	36
Kowale	4		10		2	
	2	2	5	5	2	-
Lechowo	46		164		46	
	24	22	72	92	30	16
Lubianka	11		29		6	
	5	6	12	17	4	2
Łajsy	43		133		49	
	22	21	60	73	36	13
Łoźnik	52		160		27	

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

	33	19	77	83	15	12
Niedbałki	13		23		6	
	9	4	12	11	5	1
Pajtuny	-		8		4	
	-	-	3	5	3	1
Pakosze	25		64		23	
	12	13	25	39	14	9
Pawły	7		12		7	
	3	4	4	8	7	-
Pełty	3		23		6	
	-	3	11	12	5	1
Pieniężno I	21		68		8	
	10	11	32	36	6	2
Pieniężno II	15		39		11	
	5	10	18	21	9	2
Piotrowiec	32		131		25	
	17	15	57	74	20	5
Pluty	9		46		30	
	4	5	18	28	21	9
Posady	9		31		6	
	6	3	14	17	6	-
Radziejewo	67		160		33	
	39	28	72	88	22	11
Różaniec	31		97		24	
	13	18	41	56	14	10
Sawity	78		188		30	
	40	38	81	107	20	10
Wojnity	22		57		11	
	14	8	24	33	8	3
Wopy	15		35		6	
	7	8	13	22	4	2
Wyrębiska	5		26		13	
	2	3	5	21	8	5
Żugienie	87		134		27	
	26	26	59	75	16	11
Pieniężno	506		2 157		405	
	237	269	1 042	1 115	300	105
GMINA	789		2 541		602	
	408	381	996	1 545	386	216
MIASTO I GMINA	1 295		4 698		1 007	
	645	650	2 038	2 660	686	321

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

Tabela nr 6. Zróżnicowanie ludności w miejscowościach Gminy Pieniężno ze względu na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny (dane Urzędu Miejskiego – stan na dzień 05.11.2015r.

Miejscowość	Wiek przedprodukcyjny		Wiek produkcyjny		Wiek poprodukcyjny	
	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni
Białczyn	57		147		37	
	25	32	69	78	25	12
Bornity	34		59		10	
	17	17	25	34	7	3
Borowiec	6		10		4	
	3	3	3	7	3	1
Brzostki	5		37		9	
	1	4	14	23	6	3
Cieszęta	24		60		14	
	11	13	27	33	9	5
Gajle	2		8		1	
	0	2	3	5	1	0
Gaudyny	1		8		1	
	0	1	4	4	0	1
Głądy	8		12		5	
	6	2	6	6	2	3
Glebiska	10		59		17	
	3	7	26	33	9	8
Jesionowo	2		21		5	
	1	1	6	15	5	0
Jeziorko	6		13		12	
	3	3	5	8	8	4
Kajnity	14		43		17	
	8	6	25	18	13	4
Kierpajny Małe	0		1		1	
	0	0	0	1	1	0
Kierpajny Wielkie	24		86		21	
	13	11	39	47	14	7
Kiersiny	1		6		1	
	1	0	1	5	0	1
Kolonia 19	0		299		43	
	0	0	4	295	3	40
Kowale	1		8		3	
	0	1	3	5	2	1
Lechowo	42		178		43	
	15	27	89	89	28	15
Lubianka	5		36		3	
	2	3	15	21	3	0

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

Łąjsy	32		140		46	
	15	17	65	75	30	16
Łóżnik	47		142		32	
	30	17	71	71	20	12
Niedbałki	12		21		8	
	7	5	11	10	6	2
Pajtuny	2		7		4	
	1	1	2	5	3	1
Pakosze	26		64		23	
	13	13	28	36	17	6
Pawły	4		15		2	
	1	3	7	8	2	0
Pełty	6		23		6	
	4	2	10	13	6	0
Pieniężno I	19		74		11	
	12	7	33	41	8	3
Pieniężno II	13		44		5	
	6	7	22	22	4	1
Piotrowiec	28		125		33	
	10	18	56	69	23	10
Pluty	17		43		29	
	8	9	19	24	21	8
Posady	9		32		7	
	6	3	15	17	6	1
Radziejewo	55		153		31	
	33	22	70	83	20	11
Różaniec	35		83		25	
	15	20	32	51	17	8
Sawity	60		183		41	
	29	31	81	102	28	13
Wojnity	24		46		16	
	13	11	20	26	10	6
Wopy	14		29		10	
	5	9	12	17	6	4
Wyrębiska	3		24		10	
	1	2	8	16	7	3
Żugienie	42		127		33	
	24	18	55	72	22	11
Pieniężno	417		2 002		509	
	200	217	952	1050	372	137
GMINA	690		2 466		619	
	342	348	981	1485	395	224
MIASTO I GMINA	1 107		4 468		1 128	
	542	565	1 933	2 535	767	361

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

1.4. Bezrobocie

Tabela nr 7. Stan bezrobocia w Gminie Pieniężno na tle pozostałych gmin powiatu braniewskiego (dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Braniewie na dzień 31.12.2010r.) Aktualizacja stan na **30.09.2015r.** PUP Braniewo)

Rejon	Zarejestrowani bezrobotni					
	Ogółem		Kobiety		Mężczyźni	
	Stan 31.12. 2010r.	Stan 30.09. 2015r.	Stan 31.12. 2010r.	Stan 30.09. 2015r.	Stan 31.12. 2010r.	Stan 30.09. 2015r.
m. Braniewo	1504	(>1179)	874	(>603)	630	(>576)
gm. Braniewo	704	(>691)	421	(>351)	283	(<340)
m i gm. Frombork	368	(>311)	195	(>164)	173	(>147)
gm. Lelkowo	472	(>365)	263	(>197)	209	(<275)
m i gm. Pieniężno	650	(<653)	360	(>344)	290	(<309)
gm. Płoskinia	260	(>227)	150	(>130)	110	(>97)
gm. Wilczęta	406	(>372)	199	(>192)	207	(>180)
Ogółem	4364	(>3800)	2462	(>1982)	1902	(>1818)

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

Tabela nr 8. Dział 1. Struktura i bilans bezrobotnych. Struktura bezrobotnych (PUP Braniewo 30.09.2015r.)

MINISTERSTWO PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ, ul. Nowogrodzka 1/3/5, 00-513 Warszawa		
Powiatowy Urząd Pracy w Braniewie	MPiPS – 01 Sprawozdanie o rynku pracy	Wysłać do 5. dnia roboczego każdego miesiąca z danymi za poprzedni miesiąc do wojewódzkiego urzędu pracy
Numer identyfikacyjny REGON 170783119	01.09.2015- 30.09.2015	

Gmina: 280205

Miejscowość: 9999999

Powiat: 9999

Dział 1. STRUKTURA I BILANS BEZROBOTNYCH

1.1. Struktura bezrobotnych

Wyszczególnienie			Bezrobotni zarejestrowani		Bezrobotni, którzy podjęli pracę		Bezrobotni zarejestrowani			
			w miesiącu sprawozdawczym		w końcu mies. sprawozdawczego		ogółem		w tym z prawem do zasiłku	
			razem	kobiety	razem	kobiety	razem	kobiety	razem	kobiety
0		1	2	3	4	5	6	7	8	
Ogółem (w. 02+04)	01	67	40	31	12	653	344	100	44	
z tego osoby	poprzednio pracujące	02	54	32	25	8	505	251	100	44
	w tym zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy	03	5	3	3	1	29	13	20	8
	dotychczas niepracujące	04	13	8	6	4	148	93	0	0
Wybrane kategorie bezrobotnych (z ogółem)										
Zamieszkali na wsi	05	54	34	25	10	471	255	67	30	
w tym posiadający gospodarstwo rolne	06	0	0	0	0	0	0	0	0	
Osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	07	10	5	1	0	19	11	0	0	
Cudzoziemcy	08	0	0	0	0	1	1	0	0	
Bez kwalifikacji zawodowych	09	18	9	7	2	216	126	20	9	
Bez doświadczenia zawodowego	10	19	13	8	5	209	127	0	0	
Kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka	11	X	3	X	2	X	86	X	2	
Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy	12	65	37	26	11	588	309	60	19	
z wiersza 12	do 30 roku życia	13	35	22	8	5	205	109	21	8
	w tym do 25 roku życia	14	28	16	7	4	119	60	7	2
	długotrwale bezrobotne	15	24	12	17	8	444	249	4	1
	powyżej 50 roku życia	16	12	5	7	2	168	77	35	9
	korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej	17	0	0	0	0	0	0	0	0
	posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	18	3	2	3	2	73	58	5	3
	posiadające co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	19	0	0	0	0	0	0	0	0
niepełnosprawni	20	0	0	1	0	13	5	1	0	

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

Tabela nr 9. Bilans bezrobotnych

MINISTERSTWO PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ, ul. Nowogrodzka 1/3/5, 00-513 Warszawa		
Powiatowy Urząd Pracy Braniewo	MPiPS – 01 Sprawozdanie o rynku pracy	Wysłać do 5. dnia roboczego każdego miesiąca z danymi za poprzedni miesiąc do wojewódzkiego urzędu pracy
Numer identyfikacyjny REGON 170783119	01.09.2015- 30.09.2015	

Gmina: 280205

Miejscowość: 9999999

Powiat: 9999

1.2 Bilans bezrobotnych

Wyszczególnienie	Ogółem	Kobiety	Z ogółem zamieszkalni na wsi		Z ogółem z prawem do zasiłku		
			razem	kobiety	razem	kobiety	
0	1	2	3	4	5	6	
Bezrobotni według stanu w końcu miesiąca poprzedzającego sprawozdanie	21	649	333	458	238	89	31
Bezrobotni zarejestrowani w miesiącu sprawozdawczym (w. 23+24)	22	67	40	54	34	17	14
z tego							
z po raz pierwszy	23	15	9	13	9	1	1
z po raz kolejny	24	52	31	41	25	16	13
z pracach interwencyjnych	25	0	0	0	0	0	0
z robotach publicznych	26	0	0	0	0	0	0
z po stażu	27	4	2	4	2	0	0
z po odbyciu przygotowania zawodowego dorosłych	28	0	0	0	0	0	0
z po szkoleniu	29	1	0	1	0	0	0
z po pracach społecznie użytecznych	30	1	0	1	0	0	0
Osoby wyłączone z ewidencji bezrobotnych w miesiącu sprawozdawczym (w.32+49+51+53+54+56 do 65)	31	63	29	41	17		
z tego							
z podjęcia pracy w mies. sprawozdawczym (w. 33+36)	32	31	12	25	10		
z niesubsydiowanej	33	20	8	17	8		
z w podjęcie działalności gospodarczej	34	2	0	1	0		
z tym pracy sezonowej	35	0	0	0	0		
z subsydiowanej (w.37+38+39+41 do 48)	36	11	4	8	2		
z tego							
z prac interwencyjnych	37	6	3	4	2		
z robót publicznych	38	3	0	3	0		
z podjęcia działalności gospodarczej	39	1	1	0	0		
z w tym w ramach bonu na zasiedlenie	40	0	0	0	0		
z podjęcia pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego	41	1	0	1	0		
z podjęcia pracy poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie	42	0	0	0	0		
z tego							
z podjęcia pracy w ramach bonu zatrudnieniowego	43	0	0	0	0		
z podjęcia pracy w ramach świadczenia aktywizacyjnego	44	0	0	0	0		
z podjęcia pracy w ramach grantu na telepracę	45	0	0	0	0		
z podjęcia pracy w ramach refundacji składek na ubezpieczenia społeczne	46	0	0	0	0		
z podjęcia pracy w ramach dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego powyżej 50 roku życia	47	0	0	0	0		
z inne	48	0	0	0	0		
z rozpoczęcia szkolenia	49	1	0	1	0		
z w tym w ramach bonu szkoleniowego	50	0	0	0	0		
z rozpoczęcia stażu	51	0	0	0	0		
z w tym w ramach bonu stażowego	52	0	0	0	0		
z rozpoczęcia przygotowania zawodowego dorosłych	53	0	0	0	0		
z rozpoczęcia prac społecznie użytecznych	54	19	15	7	5		
z w tym w ramach PAI	55	0	0	0	0		
z skierowania do agencji zatrudnienia w ramach zlecenia	56	0	0	0	0		
z działań aktywizacyjnych							
z odmowy bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy, w tym w ramach PAI	57	0	0	0	0		
z odmowy ustalenia profilu pomocy	58	0	0	0	0		
z niepotwierdzenia gotowości do pracy	59	7	1	5	1		

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego	60	1	0	1	0
podjęcia nauki	61	2	1	1	1
osiągnięcia wieku emerytalnego	62	0	0	0	0
nabycia praw emerytalnych lub rentowych	63	0	0	0	0
nabycia praw do świadczenia przedemerytalnego	64	0	0	0	0
innych	65	2	0	1	0
Bezrobotni według stanu w końcu miesiąca sprawozdawczego (w.21+22-31)	66	653	344	471	255
w tym zarejestrowani po raz pierwszy	67	90	55	75	46

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

Tabela nr 10. Bilans wybranych kategorii bezrobotnych, będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. (PUP Braniewo 30.09.2015r.)

MINISTERSTWO PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ, ul. Nowogrodzka 1/3/5. 00-513 Warszawa		
Powiatowy Urząd Pracy Braniewo	MPIPS – 01 Sprawozdanie o rynku pracy	Wysłać do 5. dnia roboczego każdego miesiąca z danymi za poprzedni miesiąc do wojewódzkiego urzędu pracy
Numer identyfikacyjny REGON 170783119	01.09.2015- 30.09.2015	

Gmina: 280205

Miejscowość: 9999999

Powiat: 9999

1.3 Bilans wybranych kategorii bezrobotnych, będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Wyszczególnienie		Do 30 roku życia		w tym do 25 roku życia		Powyżej 50 roku życia		Długotrwale bezrobotni	
		razem	kobiety	razem	kobiety	razem	kobiety	razem	kobiety
0		1	2	3	4	5	6	7	8
Bezrobotni według stanu w końcu miesiąca poprzedzającego sprawozdanie	68	192	95	110	50	170	79	459	259
Bezrobotni zarejestrowani w miesiącu sprawozdawczym (w.70+71)	69	35	22	28	16	12	5	24	12
z tego									
z po raz pierwszy	70	13	8	13	8	1	0	X	X
z po raz kolejny	71	22	14	15	8	11	5	24	12
z po pracach interwencyjnych	72	0	0	0	0	0	0	0	0
z po robotach publicznych	73	0	0	0	0	0	0	0	0
z po stażu	74	4	2	4	2	0	0	1	0
z po odbyciu przygotowania zawodowego dorosłych	75	0	0	0	0	0	0	0	0
z po szkoleniu	76	1	0	1	0	0	0	0	0
z po pracach społecznie użytecznych	77	0	0	0	0	0	0	1	0
Osoby wyłączone z ewidencji bezrobotnych w miesiącu sprawozdawczym (w.79+96+98+100+101+103 do 112)	78	21	8	17	5	14	7	39	22
z tego									
podjęcia pracy w mies. sprawozdawczym (w.80+83)	79	8	5	7	4	7	2	17	8
z tego									
niesubsydiowanej	80	7	4	7	4	3	0	9	5
z w tym podjęcie działalności gospodarczej	81	0	0	0	0	1	0	1	0
z pracy sezonowej	82	0	0	0	0	0	0	0	0
subsydiowanej (w.84+85+86+88 do 95)	83	1	1	0	0	4	2	8	3
z tego									
prac interwencyjnych	84	1	1	0	0	2	2	5	3
z robót publicznych	85	0	0	0	0	1	0	2	0
z podjęcia działalności gospodarczej	86	0	0	0	0	0	0	0	0
z w tym w ramach bonu na zasiedlenie	87	0	0	0	0	X	X	0	0
z podjęcia pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego	88	0	0	0	0	1	0	1	0
z podjęcia pracy poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie	89	0	0	0	0	X	X	0	0
z podjęcia pracy w ramach bonu zatrudnieniowego	90	0	0	0	0	X	X	0	0
z podjęcia pracy w ramach świadczenia aktywizacyjnego	91	0	0	0	0	0	0	0	0
z podjęcia pracy w ramach grantu na telepracę	92	0	0	0	0	0	0	0	0
z podjęcia pracy w ramach refundacji składek na ubezpieczenia społeczne	93	0	0	0	0	X	X	0	0
z podjęcia pracy w ramach dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego powyżej 50 roku życia	94	X	X	X	X	0	0	0	0
z inne	95	0	0	0	0	0	0	0	0
z rozpoczęcia szkolenia	96	0	0	0	0	0	0	0	0
z w tym w ramach bonu szkoleniowego	97	0	0	0	0	X	X	0	0
z rozpoczęcia stażu	98	0	0	0	0	0	0	0	0
z w tym w ramach bonu stażowego	99	0	0	0	0	X	X	0	0
z rozpoczęcia przygotowania zawodowego dorosłych	100	0	0	0	0	0	0	0	0
z rozpoczęcia prac społecznie użytecznych	101	2	2	0	0	7	5	17	13

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

w tym w ramach PAI	102	0	0	0	0	0	0	0	0
skierowanie do agencji zatrudnienia w ramach zlecania działań aktywizacyjnych	103	0	0	0	0	0	0	0	0
odmowy bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy, w tym w ramach PAI	104	0	0	0	0	0	0	0	0
odmowy ustalenia profilu pomocy	105	0	0	0	0	0	0	0	0
niepotwierdzenia gotowości do pracy	106	6	0	6	0	0	0	3	1
dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego	107	1	0	1	0	0	0	1	0
podjęcia nauki	108	2	1	2	1	0	0	0	0
osiągnięcia wieku emerytalnego	109	X	X	X	X	0	0	0	0
nabycia praw emerytalnych lub rentowych	110	0	0	0	0	0	0	0	0
nabycia praw do świadczenia przedemerytalnego	111	X	X	X	X	0	0	0	0
innych	112	2	0	1	0	0	0	1	0
Bezrobotni, którzy w miesiącu sprawozdawczym utracili status osoby będącej w szczególnej sytuacji na rynku pracy	113	1	0	2	1	X	X	X	X
Bezrobotni według stanu w końcu miesiąca sprawozdawczego (w 68+69-78)	114	205	109	119	60	168	77	444	249
w tym zarejestrowani po raz pierwszy	115	58	34	51	30	17	8	37	27

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

Tabela nr 11. Dział 1-4. Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu. (PUP Braniewo 30.09.2015r.)

MINISTERSTWO PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ, ul. Nowogrodzka 1/3/5, 00-513 Warszawa		
Powiatowy Urząd Pracy Braniewo	MPiPS – 01 Sprawozdanie o rynku pracy	Wysłać do 5. dnia roboczego każdego miesiąca z danymi za poprzedni miesiąc do wojewódzkiego urzędu pracy
Numer identyfikacyjny REGON 170783119	01.09.2015- 30.09.2015	

Gmina: 280205

Miejscowość: 9999999

Powiat: 9999

Dział 1-4. Aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu

Wyszczególnienie		Razem	Kobiety	
		w końcu miesiąca sprawozdawczego		
0		1	2	
Osoby bezrobotne	zatrudnione przy pracach interwencyjnych	116	31	15
	zatrudnione przy robotach publicznych	117	6	1
	odbywające szkolenie	118	1	0
	w tym w ramach bonu szkoleniowego	119	0	0
	odbywające staż	120	10	7
	w tym w ramach bonu stażowego	121	0	0
	odbywające przygotowanie zawodowe dorosłych	122	0	0
	odbywające prace społecznie użyteczne	123	19	15
	w tym w ramach PAI	124	0	0
	zatrudnione w ramach świadczenia aktywizacyjnego	125	0	0
	zatrudnione w ramach grantu na telepracę	126	0	0
	zatrudnione w ramach refundacji składek na ubezpieczenie społeczne	127	0	0
	zatrudnione w ramach dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego powyżej 50 roku życia	128	3	0
	w tym powyżej 60 roku życia	129	0	0

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

Tabela nr 12. Dział 2. Poszukujący pracy, osoby uprawnione do dodatku aktywizacyjnego, osoby uczestniczące w działaniach realizowanych w ramach projektów współfinansowanych z EFS, cudzoziemcy. Poszukujący pracy. (PUP Braniewo 30.09.2015r.)

MINISTERSTWO PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ, ul. Nowogrodzka 1/3/5, 00-513 Warszawa		
Powiatowy Urząd Pracy Braniewo	MPiPS – 01 Sprawozdanie o rynku pracy	Wysłać do 5. dnia roboczego każdego miesiąca z danymi za poprzedni miesiąc do wojewódzkiego urzędu pracy
Numer identyfikacyjny REGON 170783119	01.09.2015- 30.09.2015	

Gmina: 280205

Miejscowość: 9999999

Powiat: 9999

Dział 2.

POSZUKUJĄCY PRACY, OSOBY UPRAWNIONE DO DODATKU AKTYWIZACYJNEGO, OSOBY UCZESTNICZĄCE W DZIAŁANIACH REALIZOWANYCH W RAMACH PROJEKTÓW WSPÓLFINANSOWANYCH Z EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO, CUDZOZIEMCY

2.1. Poszukujący pracy

Wyszczególnienie		Ogółem	Kobiety	
0		1	2	
Poszukujący pracy według stanu w końcu miesiąca poprzedzającego sprawozdanie		01	4	3
Poszukujący pracy zarejestrowani w miesiącu sprawozdawczym		02	0	0
Osoby wyłączone z ewidencji poszukujących pracy w miesiącu sprawozdawczym (w.04+05 do 10)		03	0	0
z tego z przyczyn	podjęcia pracy	04	0	0
	rozpoczęcia szkolenia	05	0	0
	rozpoczęcia przygotowania zawodowego dorosłych	06	0	0
	niepotwierdzenia zainteresowania pomocą określoną w ustawie	07	0	0
	niepodjęcia lub przerwania uczestnictwa w oferowanym działaniu	08	0	0
	dobrowolnej rezygnacji	09	0	0
	innych	10	0	0
Poszukujący pracy według stanu w końcu miesiąca sprawozdawczego (w.01+02-03)		11	4	3
z wiersza 11	niepełnosprawni niepozostający w zatrudnieniu	12	1	1
	będący w okresie wypowiedzenia stosunku pracy lub stosunku służbowego z przyczyn dotyczących zakładu pracy	13	0	0
	zatrudnieni u pracodawcy, wobec którego ogłoszono upadłość lub który jest w stanie likwidacji, z wyłączeniem likwidacji w celu prywatyzacji	14	0	0
	otrzymujący świadczenie socjalne przysługujące na urlopie górniczym lub górniczy zasiłek socjalny	15	0	0
	uczestniczący w zajęciach w Centrum Integracji Społecznej lub indywidualnym programie integracji	16	0	0
	żołnierze rezerwy	17	0	0
	pobierający rentę szkoleniową	18	0	0
	pobierający świadczenie szkoleniowe	19	0	0
	podlegający ubezpieczeniu społecznemu rolników jako domownik lub małżonek rolnika, jeżeli zamierza podjąć zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub działalność gospodarczą poza rolnictwem	20	0	0
	cudzoziemcy	21	0	0
	pracownicy w wieku 45 lat i powyżej	22	0	0

2.2. Osoby, które:

Wyszczególnienie		Razem		Kobiety	
		w miesiącu sprawozdawczym	w końcu miesiąca sprawozdawczego	w miesiącu sprawozdawczym	w końcu miesiąca sprawozdawczego
0		1	2	3	4
nabyły uprawnienie do dodatku aktywizacyjnego w wyniku podjęcia zatrudnienia	skierowane przez powiatowy urząd pracy	23	0	0	0
	z własnej inicjatywy	24	1	0	4
rozpoczęły udział w działaniach realizowanych w ramach projektów współfinansowanych z EFS		25	2	1	X
z tego	projektach pozakonkursowych realizowanych przez powiatowe urzędy pracy	26	2	1	X
	projektach konkursowych realizowanych przez powiatowe urzędy pracy	27	0	0	X
Zarejestrowane jako cudzoziemcy z prawem do zasiłku		28	0	0	0
w tym z krajów EOG oraz Szwajcarii		29	0	0	0
Zarejestrowane jako cudzoziemcy bez prawa do zasiłku		30	0	0	1
w tym z krajów EOG oraz Szwajcarii		31	0	0	0
Polacy z prawem do zasiłku transferowego		32	0	0	1

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

Tabela nr 13. Dział 3. Pośrednictwo pracy i wybrane formy aktywizacji. Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej. (PUP Braniewo 30.09.2015r.)

MINISTERSTWO PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ, ul. Nowogrodzka 1/3/5, 00-513 Warszawa		
Powiatowy Urząd Pracy Braniewo	MPIPS – 01 Sprawozdanie o rynku pracy	Wysłać do 5. dnia roboczego każdego miesiąca z danymi za poprzedni miesiąc do wojewódzkiego urzędu pracy
Numer identyfikacyjny REGON 170783119	01.09.2015- 30.09.2015	
Gmina: 280205	Miejscowość: 9999999	Powiat: 9999

Dział 3. POŚREDNICTWO PRACY I WYBRANE FORMY AKTYWIZACJI

3.1 Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej

Wyszczególnienie	0	Zgłoszone w miesiącu sprawozdawczym				W końcu miesiąca sprawozdawczego	
		1	z rubr.1 dotyczące pracy			5	6
			2	3	4		
Ogółem wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej (w.02+w.03)	01	6	5	4	1	3	2
z ogółem	zatrudnienie lub inna praca zarobkowa	02	5	4	4	1	2
	miejsca aktywizacji zawodowej	03	1	1	0	X	1
	z tego staże	04	1	1	0	X	1
	z tego przygotowanie zawodowe dorosłych	05	0	0	0	X	0
	z tego prace społecznie użyteczne	06	0	0	0	X	0
	dla niepełnosprawnych	07	0	0	0	0	0
	dla osób w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki	08	0	0	0	0	0

3.2 Osoby objęte indywidualnym planem działania

Wyszczególnienie	0	Osoby objęte indywidualnym planem działania				
		bezrobotni		poszukujący pracy		
		1	2	3	4	
Przygotowano IPD	w miesiącu sprawozdawczym	09	33	20	1	0
Przerwali realizację IPD		10	10	2	0	0
w tym z powodu podjęcia pracy		11	2	0	0	0
Zakończyli realizację IPD		12	22	11	0	0
Realizujący IPD w końcu miesiąca sprawozdawczego		13	691	374	11	4

3.3 Profile pomocy

Wyszczególnienie	0	Liczba bezrobotnych dla których ustalono profil pomocy		Liczba wywiadów zakończonych ustaleniem profilu pomocy		Liczba bezrobotnych z ustalonym profilem pomocy		
		1	2	3	4	5	6	
		w miesiącu sprawozdawczym		w końcu miesiąca sprawozdawczego				
Ogółem (w. 15+16+17)	14	60	37	60	37	634	335	
z tego	profil I	X	X	0	0	5	2	
	profil II	16	X	X	53	35	491	249
	profil III	17	X	X	7	2	138	84

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

Tabela nr 14. Dział 4. Zgłoszenia zwolnień i zwolnienia grupowe, zwolnienia monitorowane.
(PUP Braniewo 30.09.2015r.)

MINISTERSTWO PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ, ul. Nowogrodzka 1/3/5, 00-513 Warszawa		
Powiatowy Urząd Pracy Braniewo	MPIPS – 01 Sprawozdanie o rynku pracy	Wysłać do 5. dnia roboczego każdego miesiąca z danymi za poprzedni miesiąc do wojewódzkiego urzędu pracy
Numer identyfikacyjny REGON 170783119	01.09.2015- 30.09.2015	

Gmina: 280205

Miejscowość: 9999999

Powiat: 9999

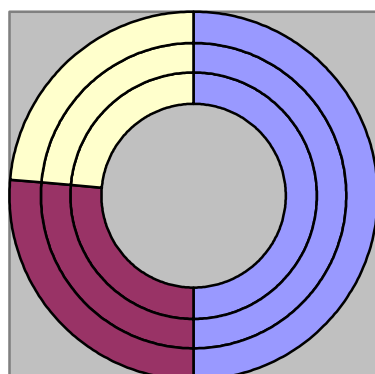
Dział 4. ZGŁOSZENIA ZWOLNIEŃ I ZWOLNIENIA GRUPOWE, ZWOLNIENIA MONITOROWANE

Wyszczególnienie		W miesiącu sprawozdawczym				W końcu miesiąca sprawozdawczego			
		z sektora publicznego		z sektora prywatnego		z sektora publicznego		z sektora prywatnego	
		zakłady	osoby	zakłady	osoby	zakłady	osoby	zakłady	osoby
0		1	2	3	4	5	6	7	8
Zgłoszenia zwolnień grupowych	01	0	0	0	0	0	0	0	0
Zwolnienia grupowe	02	0	0	0	0	X	X	X	X
Zwolnienia monitorowane	03	0	0	0	0	X	X	X	X

Czas na przygotowanie danych do wypełnienia formularza (min)	0
Czas na wypełnienie formularza (min)	0

Aktualizacja stan na 30.09.2015r. (PUP Braniewo)

Zarejestrowani bezrobotni na terenie miasta i gminy Pieniężno z podziałem na płeć.

■ Ogółem 653
■ Kobiety 344
■ Mężczyźni 309

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

Z powyższego wykresu jasno wynika, iż to kobiety tworzą większą grupę bezrobotnych na terenie miasta i gminy Pieniężno - stanowią 52,67% (poprzednio stanowiły 55,38% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych). Aby temu zapobiec należy bardziej aktywizować właśnie tą grupę społeczności. Dobrym wyjściem była by organizacja różnego rodzaju szkoleń czy kursów, oraz pozyskanie na ten cel funduszy Unii Europejskiej. Takie działania sprzyjają zwiększeniu kwalifikacji bezrobotnych, co jest również dodatkowym atutem dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, jak również dla zainteresowania miejscowością przez inwestorów zewnętrznych. Tworzenie w taki sposób nowych miejsc pracy sprzyja zmniejszeniu bezrobocia, wzrostowi dochodów mieszkańców, a także wspieraniu lokalnej minikoniunktury.

Tabela nr 15. Podział bezrobotnych ze względu na wiek i wykształcenie (dane Powiatowego Urzędu Pracy w Braniewie – stan na dzień 31.12.2010r.) Aktualizacja stan na 30.09.2015r. (PUP Braniewo)

Miasto i Gmina Pieniężno					
Wyszczególnienie		Liczba bezrobotnych ogółem		Liczba bezrobotnych kobiet	
		Stan 31.12. 2010r.	Stan 30.09. 2015r.	Stan 31.12. 2010r.	Stan 30.09. 2015r.
Wiek	18-24	144	119	77	60
	25-34	168	164	90	94
	35-44	137	95	85	60
	45-54	150	124	90	60
	55-59	47	53	18	28
	60 lat i więcej	4	33	0	7
Wykształcenie	wyższe	23	33	14	16
	policealne i średnie zawodowe	141	106	88	72
	średnie ogólnokształcące	46	60	34	39
	zasadnicze zawodowe	208	176	104	75
	gimnazjalne i poniżej	232	223	120	107

Z powyższej tabeli wynika, iż największą grupę bezrobotnych stanowią osoby w przedziale wiekowym 25-34 oraz 45-54 lat. Jeśli wziąć pod uwagę wykształcenie mieszkańców Gminy Pieniężno, to okazuje się, że wśród największej liczby zarejestrowanych

Plan Odnowy Miejscowości Pięńszno

bezrobotnych znajdują się osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, a także (co wynika z wieku) gimnazjalnym i poniżej gimnazjalnym. (Zarówno w roku 2010 jak i 2015)

Tabela nr 16. Bezrobotni i poszukujący pracy

MINISTERSTWO PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ ul. Nowogrodzka 1/3/5, 00-513 Warszawa		
Powiatowy Urząd Pracy w Braniewie	ZAŁĄCZNIK nr 1 do sprawozdania MPIPS - 01 Bezrobotni oraz poszukujący pracy według czasu pozostawania bez pracy, wieku, poziomu wykształcenia i stażu pracy	Wystać do 8. dnia roboczego w kwietniu, lipcu, październiku 2015 r. i w styczniu 2016 r. z danymi za poprzedni kwartał do wojewódzkiego urzędu pracy
Numer identyfikacyjny REGON 170783119	Stan w końcu 3 kwartału 2015 roku	
Gmina: 280205	Miejscowość: 9999999	Powiat: 9999

1. Bezrobotni i poszukujący pracy

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych razem	z tego wg. czasu pozostawania bez pracy w miesiącach							Liczba bezrobotnych kobiet razem	z tego wg. czasu pozostawania bez pracy w miesiącach							Liczba bezrobotnych w okresie do 12 mies. od dnia ukoń. nauki		Liczba poszukujących pracy	
		do 1	1-3	3-6	6-12	12-24	pow. 24	do 1		1-3	3-6	6-12	12-24	pow. 24	razem	kobiety	razem	kobiety		
		0	1	2	3	4	5	6		7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Czas pozostawania bez pracy w m-c	do 1	01	63	63	X	X	X	X	X	37	37	X	X	X	X	X	9	5	0	0
	1-3	02	74	X	74	X	X	X	X	35	X	35	X	X	X	X	6	3	1	1
	3-6	03	72	X	X	72	X	X	X	27	X	X	27	X	X	X	4	3	1	0
	6-12	04	132	X	X	X	132	X	X	53	X	X	X	53	X	X	0	0	1	1
	12-24	05	109	X	X	X	X	109	X	54	X	X	X	X	54	X	X	X	1	1
	pow. 24	06	203	X	X	X	X	X	203	138	X	X	X	X	X	138	X	X	0	0
	razem																			
Wiek	18-24	07	119	24	19	20	31	16	9	60	13	8	10	13	7	9	19	11	0	0
	25-34	08	179	12	17	22	30	38	60	100	9	3	8	15	24	41	0	0	3	2
	35-44	09	130	11	12	9	29	22	47	79	7	9	2	12	12	37	0	0	0	0
	45-54	10	139	11	16	13	28	21	50	70	8	9	4	10	9	30	0	0	1	1
	55-59	11	53	3	6	6	7	7	24	28	0	5	3	2	2	16	0	0	0	0
	60 lat i więcej	12	33	2	4	2	7	5	13	7	0	1	0	1	0	5	0	0	0	0
	razem	13	31	3	5	3	3	10	7	24	3	5	3	3	7	3	1	1	1	1
Wykształcenie	policealne i śr. zawod.	14	123	9	15	14	26	18	41	83	6	5	9	19	11	33	6	4	0	0
	średnie ogólnokształ.	15	62	14	12	7	14	12	3	41	9	8	5	7	9	3	6	3	0	0
	zasad. zawod. gimnazjalne i poniżej	16	195	19	13	22	38	31	72	82	10	5	4	8	13	42	3	2	3	2
	razem	17	242	18	29	26	51	38	80	114	9	12	6	16	14	57	3	1	0	0
Staż pracy ogółem	do 1 roku	18	120	12	17	12	20	23	36	70	9	9	6	9	13	24	0	0	1	0
	1-5	19	151	19	17	14	28	22	51	85	12	8	2	13	13	37	3	2	2	2
	5-10	20	84	8	10	9	13	18	26	36	3	4	3	2	8	16	0	0	1	1
	10-20	21	82	6	7	7	25	12	25	36	4	3	1	12	4	12	0	0	0	0
	20-30	22	51	3	7	7	10	9	15	20	2	3	3	3	3	6	0	0	0	0
	30 lat i więcej	23	17	4	1	4	3	2	3	4	1	0	1	0	1	1	0	0	0	0
bez stażu	24	148	11	15	19	33	23	47	93	6	8	11	14	12	42	16	9	0	0	
Ogółem	25	653	63	74	72	132	109	203	344	37	35	27	53	54	138	19	11	4	3	

Plan Odnowy Miejscowości Pięńszno

Tabela nr 17. Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy

2. Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy

2.1 Ogółem

Wyszczególnienie		Liczba bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy razem	z rubryki 1								
			do 30 roku życia	w tym do 25 roku życia	długotrwale bezrobotni	pow. 50 roku życia	korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej	posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	posiadające co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	niepełnosprawni	
0		1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Czas pozostawania bez pracy w miesiącach	do 1	26	50	31	24	12	12	0	2	0	0
	1-3	27	61	30	19	30	18	0	6	0	1
	3-6	28	59	32	20	28	16	0	4	0	3
	6-12	29	106	44	31	62	29	0	14	0	1
	12-24	30	109	38	16	109	24	0	14	0	4
	pow. 24	31	203	30	9	203	69	0	33	0	4
Wiek	18-24	32	119	X	119	56	X	0	19	0	1
	25-34	33	164	86	X	134	X	0	34	0	4
	35-44	34	95	X	X	92	X	0	17	0	3
	45-54	35	124	X	X	102	82	0	3	0	3
	55-59	36	53	X	X	38	53	0	0	0	1
	60 lat i więcej	37	33	X	X	22	33	0	0	0	1
Wykształcenie	Wyższe	38	23	16	3	19	0	0	4	0	0
	policealne i średnie zawodowe	39	106	36	16	80	24	0	19	0	1
	średnie ogólnokształcące	40	60	48	38	36	4	0	5	0	1
	zasadnicze zawodowe	41	176	37	23	140	55	0	12	0	4
Staż pracy ogółem	gimnazjalne i poniżej	42	223	68	39	169	85	0	33	0	7
	do 1 roku	43	116	48	19	93	24	0	16	0	5
	1-5	44	131	47	21	102	19	0	14	0	1
	5-10	45	66	9	2	60	15	0	4	0	2
	10-20	46	66	0	X	52	39	0	8	0	1
	20-30	47	48	X	X	31	44	0	0	0	1
	30 lat i więcej	48	17	X	X	6	17	0	0	0	0
Kategorie bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy	bez stazu	49	144	101	77	100	10	0	31	0	3
	do 30 roku życia	50	205	X	119	116	X	0	33	0	2
	w tym do 25 roku życia	51	119	119	X	56	X	0	19	0	1
	długotrwale bezrobotni	52	444	116	56	X	120	0	60	0	8
	pow. 50 roku życia	53	168	X	X	120	X	0	0	0	4
	korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej	54	0	0	0	0	0	X	0	0	0
	posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	55	73	33	19	60	0	0	X	0	1
posiadające co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	56	0	0	0	0	0	0	0	X	0	
Ogółem	57	13	2	1	8	4	0	1	0	X	
Ogółem		58	588	205	119	444	168	0	73	0	13

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

Tabela nr 18. Bezrobotni będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy - kobiety

2.2 Kobiety

Wyszczególnienie		Liczba bezrobotnych kobiet będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy razem	z rubryki 1								
			do 30 roku życia	w tym do 25 roku życia	długotwale bezrobotni	pow. 50 roku życia	korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej	posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	posiadające co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	niepełnosprawni	
0		1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Czas pozostawania bez pracy w miesiącach	do 1	59	28	19	13	5	5	0	1	0	0
	1-3	60	29	11	8	18	9	0	3	0	0
	3-6	61	21	15	10	9	4	0	3	0	0
	6-12	62	39	19	13	25	8	0	10	0	0
	12-24	63	54	22	7	54	10	0	12	0	2
pow. 24	64	138	23	9	138	41	0	29	0	3	
Wiek	18-24	65	60	X	60	32	X	0	16	0	1
	25-34	66	94	49	X	80	X	0	28	0	1
	35-44	67	60	X	X	58	X	0	14	0	1
	45-54	68	60	X	X	51	42	0	0	0	1
	55-59	69	28	X	X	22	28	0	0	0	1
	60 lat i więcej	70	7	X	X	6	7	0	0	0	0
Wykształcenie	wyższe	71	16	12	2	12	0	0	4	0	0
	policealne i średnie zawodowe	72	72	27	11	55	13	0	17	0	0
	średnie ogólnokształcące	73	39	29	22	27	2	0	5	0	0
	zasadnicze zawodowe	74	75	13	8	64	23	0	7	0	1
	gimnazjalne i poniżej	75	107	28	17	91	39	0	25	0	4
Staż pracy ogółem	do 1 roku	76	67	27	10	54	12	0	14	0	1
	1-5	77	74	22	8	60	14	0	9	0	1
	5-10	78	27	3	0	27	6	0	3	0	0
	10-20	79	27	0	X	23	17	0	3	0	0
	20-30	80	18	X	X	12	17	0	0	0	0
	30 lat i więcej bez stażu	81	4	X	X	2	4	0	0	0	0
Kategorie bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy	ogółem	82	92	57	42	71	7	0	29	0	3
	do 30 roku życia	83	109	X	60	68	X	0	26	0	1
	w tym do 25 roku życia	84	60	60	X	32	X	0	16	0	1
	długotwale bezrobotni	85	249	68	32	X	61	0	50	0	5
	pow. 50 roku życia	86	77	X	X	61	X	0	0	0	1
	korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej	87	0	0	0	0	0	X	0	0	0
	posiadające co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	88	58	26	16	50	0	0	X	0	1
posiadające co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia	89	0	0	0	0	0	0	0	X	0	
niepełnosprawni	90	5	1	1	5	1	0	1	0	X	
Ogółem	91	309	109	60	249	77	0	58	0	5	

Czas na przygotowanie danych do wypełnienia formularza (min)	0
Czas na wypełnienie formularza (min)	0

1.5. Rys historyczny

Plan Odnowy Miejscowości Pięńżno

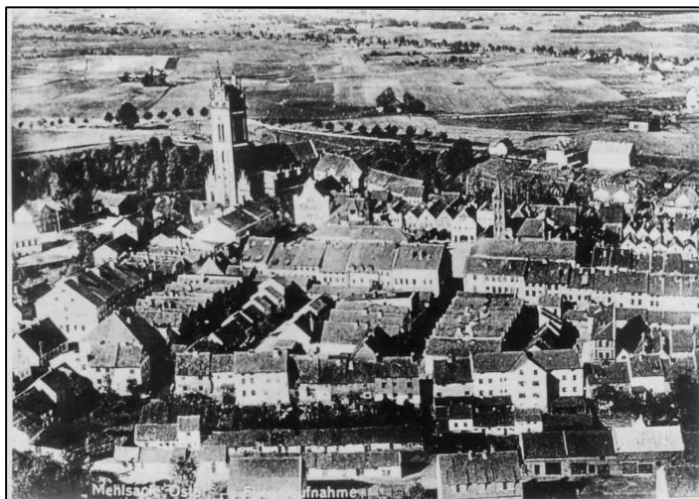
Jak wskazuje odkryte tu cmentarzysko, Pięńżno należy do prastarych osad. Początkami swymi sięga czasów pogańskich Prusów. Pradolina rzeki Wałszy z piętrzącymi się urwistymi brzegami oraz szumiące wokół lasy były dogodnym miejscem na założenie osady.

Widok na stare miasto przed 1945 rokiem

Jak podają źródła historyczne, dawni Prusowie w okolicach dzisiejszego Pięńżna założyli nad rzeką Wałszą, w odległości kilku kilometrów, trzy obronne grody. Jeden znajdował się w Plutach, drugi w Wojnitach, trzeci zaś w Pięńżnie. Położenie tego ostatniego było znakomite do obrony. Gród stanął na urwistym brzegu, gdzie rzeka bierze zakręt. Tylko od północnego wschodu dostęp był łagodniejszy. Od tej też strony założyła się osada, która prawdopodobnie przybrała nazwę Malcekuke, co oznaczać miało: Malte, Malko - drzewo, zarośla, las; Kuke, Kauks - diabeł, czart, czyli "Czarci Las". Ostatnim księciem staropruskim był prawdopodobnie Wewa. On to stoczył w połowie XIII wieku krwawy bój z Krzyżakami ponosząc klęskę. Dalsze wiadomości to już pewna historia.

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

Pierwszy biskup warmiński Anzelm wybrał dnia 27 kwietnia 1251r. jako część biskupią teren środkowy diecezji (Lidzbark Warmiński, Braniewo, Dobre Miasto, Olsztyn, Reszel). Podział terytorialny podpisano dnia 27 grudnia 1254r. W 1260r. biskup Anzelm utworzył

Widok na stare miasto przed 1945 rokiem

kapitułę warmińską z siedzibą w Braniewie. Pierwsze zapiski w kronikach zakonu krzyżackiego podają datę 1282r. kiedy to biskup warmiński przekazuje posiadłość Wewy kapitule z poleceniem założenia parafii i wzniesienia kościoła. Jednakże dopiero jego następca biskup Henryk I Fleming, wydzielił w 1288r. 1/3 terytorium ziemi. Wśród tych dóbr znalazł się również "Terra Wewa". W środku tego staropruskiego terytorium "Wewa", leżał stary gród nad Wałszą i wieś Malcekuke, stanowiące zarazem twierdzę obronną i prawdopodobnie pogańskie miejsce kultu duchów podziemnych.

Biskup Anzelm celowo wybrał środek diecezji jako część biskupią, by uniknąć styczności z pogańskimi Prusami. Jednak w latach 1260 - 1273 cały teren objęły walki powstańcze Prusów. Braniewo i Lidzbark legły w gruzach. Od 1284r. kapituła rezyduje we Fromborku. Kapituła chcąc jak najlepiej zagospodarować swoje dobra, postanowiła staropruską osadę Malcekuke, teraz już Melzak, przekształcić w miasto. Nazwa Melzak występuje w dokumentach sądowych z 7 kwietnia 1282r., gdzie Pundico de Melzak występuje jako świadek. Jak wskazuje jego imię, był to prawdopodobnie jakiś Prus pochodzący z pola Malcekuke. Pierwszy zapis historyczny nazwą Melzak figuruje pod datą 5 maja 1304r., gdzie wymieniony jest proboszcz Melzaku Ekhard. W dokumentach z XIV - XVI wieku nazwa miasta występuje o różnej pisowni: Melsag, Melsacg, Melsac i wreszcie

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

Mehlsack. W dokumencie po raz pierwszy miasto Melzak nazwano Civitas w 1312r. Nie jest dokładnie znana data nadania miastu praw miejskich.

Widok na stare miasto przed 1945 rokiem, przed przebudową kościoła

W 1312r. Kapituła Warmińska powierzyła założenie miasta (na prawie chełmińskim) i sołectwa Teodorykowi z Lichtenfelde (Lichtenfelde - Lelkowo, skorowidz nazewnictwa miejscowości - Wrocław 1948). Nie mógł on podołać temu zadaniu i odstąpił za zgodą kapituły sołectwa i lokalizację miasta emigrantom z Holandii. Najpierw tkaczowi Henrykowi, a następnie Fryderykowi z Pasłęka. Temu ostatniemu kapituła powierzyła nabyte prawa: 6 włók (dawna, średniowieczna miara powierzchni, nazwa ta była w szerokim użyciu na Mazowszu i na wschodnich terenach Rzeczypospolitej; 1 włóka 16,8 hektara) wolnych należy się proboszczowi, 21 włók miast, 10 włók sołtysowi jako posiadłość dziedziczna. Z pozostałych 84 włók mieszkańcy zobowiązani byli po upływie dziewięcioletniej wolnizny,

Plan Odnowy Miejscowości Pięńżno

płacić czynsz w wysokości pół grzywny z każdej włóki. Czynsz miał być płacony od dnia św. Marcina. Mieszkańcom przysługiwało prawo łowienia ryb w Wąszy, ale tylko drobnym sprzedawcom i na własne potrzeby.

Otrzymali również prawo do łowienia drobnej zwierzyny i ptactwa. Na podstawie dokumentu z dnia 17 września 1326r. mówiącego o odnowieniu przywilejów miejskich wiadomo, że Pięńżno położone na wysokim brzegu w zakolu rzeki Wąszy, zbudowano w formie kwadratu z szachownicą ulic i rynkiem pośrodku. Od tego też roku miasto zaczęło się szybko rozbudowywać. Około roku 1340 zaczęto miasto otaczać murem obronnym, który wraz z zamkiem powstałym w XIV wieku stanowił jednolity system obronny. Do miasta wiodły dwie bramy: od wschodu brama braniewska i od południa brama ornecka. W środku obszaru przeznaczonego na parcele miejskie został wydzielony rynek w kształcie kwadratu. Od tego kwadratu odchodziły parcele i półparcele, zaś sam skraj miasta zwany był jako "budy". Do terenów parcel przydzielono ziemię orną. Posiadacze parcel i półparcel mieli prawo do warzenia piwa i wyrobu wódki. Praw tych nie posiadali tzw. budnicy. Obszar miasta był stosunkowo mały, szczególnie mało był pastwisk i lasów. Jedyne powiększenie obszaru miasta zostało uwidocznione w dokumencie z dnia 2 lutego 1346r., kiedy to kapituła powiększyła obszar nadając miastu 12 włók lasu tzn. gardełka (okolice Łajs, Wilknit i Pett).

Zamek Kapituły Warmińskiej przed II wojną światową

W całej historii Pieniężno nie posiadało wsi. W prawie lokacyjnym widnieją wyraźne zastrzeżenia kapituły (przywileje kapituły) dotyczące zamku z sąsiadującego z nim młynem. Również część łąk przy zamku pozostawała własnością kapituły. Przepis bardzo dokładnie formułował sprawę czynszu, który zatrzymywała kapituła. Za wykonywanie zawodu oraz kupiectwa (wolno było sprzedawać tylko w specjalnych kramach) 1/3 czynszu płaconego otrzymywał sołtys, 1/3 gmina i 1/3 kapituła. Wpływy z łaźni miejskiej podzielone były dla miasta i sołtysa. Z chwilą wykupienia sołectwa z rąk prywatnych przez gminę w 1366r., zarządzanie miastem spoczęło w rękach rajców, którym przewodził burmistrz oraz jego zastępca. Dochody sołectwa przejęła gmina.

Rozwój miasta spowodował, że Pieniężno stało się ośrodkiem administracyjnym dużej części Warmii. W zamku urzędował najwyższy urzędnik kapituły - wójt - jako przedstawiciel władzy świeckiej. Zarządcą zamku był burgrabia, który był równocześnie sędzią okolicznych ziem,

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

sprawował dowództwo nad zbrojnym oddziałem rekrutującym się z mieszkańcami grodu. Do niego należało utrzymanie ładu i porządku, troska o bezpieczeństwo grodu. Sprawował nadzór nad fortyfikacją miasta. Administratorem dóbr wspólnych był m. in. Mikołaj Kopernik. Zamek pieneżński był ośrodkiem skąd Kopernik wyjeżdżał na lokacje sąsiednich wsi.

W końcu stycznia i na początku lutego 1517r., zatwierdził prawa lokacyjne osadników w Komajnach i Pełtach. Po 2 marca, a przed 21 października 1517 r. Lubiankę, Kopernik lokuje osadnika Jerzego Strebry, na ziemi „dawno opuszczonej”. Jak podają źródła, pobyt Kopernika w Pieniężnie datuje się na okres 22 - 25 października 1518r. oraz 11 - 12 marca 1519r. W dniach 11 - 12 marca dokonał lokacji w Radziejewie, Łajsach, Łoźniku i Wopach, gdzie rolę młynarza otrzymał osadnik Benedykt Eler. W latach 1589 - 1599 zarządcą zamku był książę Siedmiogrodu kardynał Andrzej Batory (bratanek Stefana Batorego), który dzięki poparciu stryja zdobywał godności kościelne - został w 1581 kanonikiem warmińskim.(brak źródła)

Nie omijały Pieniężna wojny i klęski żywiołowe.

W wielkiej wojnie 1409-1411, mieszkańcy Warmii musieli stanąć po stronie Krzyżaków. Wśród zdobytych przez Jagiełłę pod Grunwaldem chorągwi znajdowały się również trzy chorągwie warmińskie: biskupia, kapituły i braniewska. Wzmiankę tę znajdujemy w kronice Długosza, który podaje, że chorągiew kapituły prowadził wójt z Olsztyna, a służyli w niej bracia zakonnicy, mieszkańcy i ziemianie. Informacja niezbyt ścisła, wiadomo bowiem, że wójt kapituły (czasem Krzyżak) rezydował na zamku w Pieniężnie. Po bitwie pod Grunwaldem, biskup warmiński Henryk IV Vegelsang poddał się królowi polskiemu a następnie pod Malborkiem wraz z Henrykiem, biskupem sambijskim, złożyli hołd królowi polskiemu. Po wycofaniu wojsk konnych i litewskich z Warmii, nowy mistrz krzyżacki Henryk Plauen, oskarżył biskupa Warmii o zdradę i zajął Warmię. Gdy w 1414r. doszło do nowej wojny (wojna głodowa), miasto zostało całkowicie ograbione i spalone przez Tatarów. Zniszczony został również zamek i kościół.

W latach 1440-1441, w dobrach kapituły wybuchł bunt. Wieśniacy okręgu Melzak, namówieńcy okręgu Melzak, namówieni przez wójta kapituły - Krzyżaka Gunyrechtą de Lesenstein, nie chcieli wykonywać zleconych szarwarków oraz dawać wymaganych opłat.

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

Bunt został stłumiony. W 1454r. rozpoczęła się wojna 13 - letnia. Kanonicy oddali w 1455r. Pieniężno Krzyżakom. Było to jedyne miasto na Warmii, które w tej wojnie opowiedziało się po stronie krzyżaków. Około Wielkanocy 1455r. wojska polskie i litewskie oraz Związku Pruskiego obległy miasto. Dnia 8.IV.1455r. spalono zamek i miasto. Koniec wojny 13 - letniej zastał miasto zniszczone i podupadłe gospodarczo. Ucierpiało też całe komornictwo pieniężnieńskie. Zwycięskie wojska nie pozostawiły w mieście załogi, dzięki czemu Krzyżacy powrócili do miasta i je dobudowali. Nie może przeto dziwić fakt, że w zapisach historycznych z czasów rozejmu w 1458r. podane jest nazwisko kapitana krzyżackiego jako dowódcy grodu nad Wałszą. W wyniku pokoju toruńskiego 1466r., Pieniężno wraz z całą Warmią przeszło pod panowanie Polski. W wyniku tarć między królem Kazimierzem Jagiellończykiem, a ówczesnym biskupem Mikołajem von Tungen popierającym Krzyżaków, dochodzi do nowej wojny, w czasie której wojska polskie pod wodzą Bielawiusza obległy miasto i je spaliły. W czasie ostatniej wojny z Krzyżakami, w 1550r. , wojska Albrechta zajęły miasto i częściowo je spaliły, lecz po rozejmie miasto opuściły.

Stuletni okres pokoju był okresem rozwoju miasta. Wojny szwedzkie przyniosły kolejne zniszczenia. W roku 1626 wojska szwedzkie zajęły miasto. Zostało ono całkowicie spalone. Ocalał tylko zamek i kościół. W 1666r. odbudowujące się miasto niszczy pożar - spłonął ratusz i kościół. Pożary niszczą też miasto w latach 1703, 1813, 1829 oraz w 1847. Dopiero w 1892r. powstała pierwsza ochotnicza straż pożarna.

Liczne wojny i głód sprzyjały rozwojowi chorób a szczególnie dżumy, która w roku 1708 rozszerzyła się na terenie Prus. Pierwsze ofiary epidemii zanotowano w komornictwach braniewskim i pieniężeńskim. Brak jest dokładnych danych co do rozmiaru tej epidemii. Opierając się jednak na danych z kościoła, przypuszczalna liczba zgonów sięgała około 200. Ufundowany w 1710r. przez ówczesnego burmistrza miasta Andrzeja Drommlera obraz ku upamiętnieniu tej klęski nosi napis: "Na większą cześć Bogu Najwyższemu, na chwałę św. Rozalii jako szczególnej patronki w czasie zarazy, która dotychczas 1710r. około 200 ludzi pochłonęła, na smutną pamiątkę polecił wymalować Andrzej Drommler". Napis trzymany był na kartce przez kobietę. Miasto w tym czasie zamieszkiwało około 2 000 mieszkańców (dane obliczane statystycznie na podstawie wydanych kartek do spowiedzi wielkanocnej w 13 lat po klęsce). Z tych obliczeń wynika, że epidemia dżumy pochłonęła co dziesiątego mieszkańca

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

grodu. Liczba ta jest przypuszczalnie większa, gdyż zapis na obrazie odnosi się zapewne tylko do grodu.

W latach wojny siedmioletniej w latach 1756 - 1763, 1760 – 1761, w mieście stacjonowały wojska moskiewskie i Kozacy.

www.Bildarchiv-Ostpreussen.de 019524
Mehlsack, Stadt, Kreis Braunsberg, MT17086-3.
Markt mit ev. Kirche. (1910-1914), © Reinicke & Rubin, Magdeburg

Ratusz Staromiejski i rynek

Po zaborze Warmii przez Prusy, w Mehlsack osiedlają się pierwsi protestanci. Od roku 1772 do 1817 pastorem był mieszkaniec Wyszkowa, a później pastor z Żelaznej Góry. Nabożeństwa odprawiane były w sali ratusza. Pierwszy pastor osiedlił się w Pieniężnie w 1817r. Podlegało mu wówczas 59 okolicznych wsi. W roku 1844 przystąpiono do budowy kościoła ewangelickiego. Budowę ukończono w roku 1851. Według spisu z 1939r. parafia liczyła ok. 820 członków w 60 miejscowościach. Z nich ok. 400 mieszkało

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

w Mehlsack/Pieniężnie, pozostała część w 59 wsiach. Ostatnie nabożeństwo w kościele ewangelickim odbyło się 21 stycznia 1945r.

Pierwszą linię kolejową miasto otrzymało w 1884r., która połączyła Pieniężno z Braniewem, zaś w rok później, w 1885r. miasto otrzymało połączenie z Królewcem i Olsztynem. Dworzec kolejowy zbudowano i oddano do użytku 1 maja 1914r. Rozwój kolejnictwa pociągnął za sobą rozwój poczty. Pierwszą działalność pocztową zanotowano w roku 1926. Obejmowała swoim zasięgiem rejon w promieniu 12 km od miasta.

Most kolejowy nad rzeką Walszą

18 marca 1904r. powstała w naszym mieście pierwsza na Warmii spółdzielnia rolniczo-handlowa, której zadaniem było sprzedawanie nadwyżek produkcji rolnej oraz zaopatrzenia rolnictwa w środki produkcji rolnej. Spółdzielnia wybudowała magazyny w pobliżu dworca kolejowego oraz bocznice kolejową. W celach usługowych w roku 1908 wybudowano pierwszy zakład naprawczy sprzętu rolniczego. Pięć lat później wybudowano

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

duży spichlerz, drugi tego typu spichlerz powstał w latach 1915-1916. W 1917r. zbudowano nowe magazyny na warzywa i owoce. W latach 1919 – 1920 wybudowano młyn. W 1931r. spółdzielnia stała się filią spółdzielni w Królewcu. Rozwijająca się dość intensywnie hodowla stała się przyczyną do powstania w roku 1895 spółdzielni mleczarskiej. W roku 1930 stała się filią spółdzielni mleczarskiej w Królewcu. Zanotowano, że w 1938r. spółdzielnia przyjęła 6 milionów litrów mleka.

Przed pierwszą wojną światową w Pieniężnie istniały trzy cegielnie, których produkcja przeznaczona była na potrzeby miasta i sąsiednich wsi. Po pierwszej wojnie została tylko jedna. Mistrzem w tej cegielni był Polak Bernard Zaborowski. Na stanowisku tym pracował przez 25 lat. Po drugiej wojnie światowej cegielnia uległa całkowitemu zniszczeniu, a Bernard Zaborowski, który nie pozwolił się ewakuować, pracował w wytwórni pasz w Pieniężnie

W okresie międzywojennym miasto miało dobrze rozwinięty handel. Zanotowano w tym czasie działalność 16 sklepów spożywczych, duży skład artykułów gospodarstwa domowego, 9 sklepów tekstylnych, 5 sklepów obuwniczych, 4 sklepy galanteryjne, 4 sklepy z wyrobami żelaznymi, 1 z materiałami budowlanymi, 5 sklepów opałowych, 3 drogerie, 3 księgarnie. W 1926r. wśród zarejestrowanych rzemieślników było: 5 kołodziejów, 5 kowali, 3 ślusarzy, 2 blacharzy, 4 zdunów i garncarzy, 5 siodlarzy, 12 szewców, 9 piekarzy, 7 rzeźników, 10 krawców, 16 krawcowych, 2 szklarzy, 6 stolarzy, oraz 2 zegarmistrzów. W tym czasie miasto posiadało 3 hotele oraz pensjonat, 2 cukiernie oraz kino. Naprawę samochodów wykonywało 5 warsztatów naprawczych. Pojazdy zaś korzystały z usług 3 stacji paliwowych. Ponadto czynne były 3 zakłady wypożyczeń samochodów oraz szkółka nauki jazdy samochodem.

Mimo oporów mieszkańców miasta w 1908r. miasto otrzymało gaz. W tym samym roku uruchomiło wodociąg. Do tego czasu korzystało z pomp ulicznych, do których dostarczano wodę przy pomocy wyżłobionych z drzewa rur. Od roku 1916 część domów przyległych do prywatnej elektrowni otrzymało światło. Kanalizację wybudowano dopiero w 1926r.

W tym roku odbyło się generalne porządkowanie miasta, kostką granitową wyłożono nawierzchnię ulic, zastępując dotychczasowe nawierzchnie z kamienia ciosanego.

ulica Königsberger Straße /ul. Rynek-Wolności-1 Maja/podczas wojny Adolf Hitlerstrasse

1 września 1939r., wybuchła II wojna światowa, która aż do 10 lutego 1945r. omijała Pieniężno. Miasto znalazło się pod ostrzałem artylerii i samolotów dopiero 5 lutego. Wcześniej kobiety i dzieci zostały ewakuowane koleją, wielu jednak z ówczesnych mieszkańców nie zamierzało opuścić miasta. Jednak 10 lutego niemieckie wojsko wezwało ludność cywilną do bezwarunkowego opuszczenia miasta. Zostali jedynie nieliczni, najczęściej ze względu na podeszły wiek, lub chorobę. 17 lutego 1945r. do miasta wkracza 3. Front Białoruski. Miasto i przyległy rejon stanowiły pustynię. W bilansie strat i szkód sporządzonych w ówczesnym powiecie braniewskim napisane zostało: „ile trzeba włożyć pracy i wysiłku, aby doprowadzić do odbudowy przynajmniej najbardziej potrzebnych przedsiębiorstw. Najważniejsza bolączka jest unieruchomienie najważniejszej linii kolejowej

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

przebiegającej wzdłuż całego powiatu od Braniewa przez Pieniężno – Ornetę do Olsztyna. Miasta leżą w gruzach. Pieniężno zniszczone w 80%, a istniejący tu przemysł nie został zinwentaryzowany z powodu całkowitego jego zniszczenia”. W mieście i okolicznych wsiach wyludnienie sięga 90%. Wg danych spisu z 15.06.1945r. miasto Melzak liczy 449 mieszkańców. W październiku 1945r. zaczyna napływać ludność repatriacyjna, w tym bowiem miesiącu przybywa do powiatu pierwszy liczący 498 osób transport ludności z okolic Wilna. Powoli napływają osadnicy wojskowi, oraz przybysze z centrum kraju. 15 lipca 1945r. miasto otrzymuje nazwę Mąkowory, co stanowiło bezpośredni przekład z języka niemieckiego nazwy Mehlsack. Od stycznia 1946r., osadzie, bowiem miasto utraciło prawa miejskie nadano nazwę Wewno, zaś od 17 marca 1947r. nosi nazwę Pieniężno, na cześć dziennikarza Seweryna Pieniężnego Juniora.

Źródło: <http://pieniezno.pl/pl/contents/content/57/41>

1.6. Określenie przestrzennej struktury

Dominantą przestrzenną miejscowości jest Ratusz Staromiejski znajdujący się na Starym Mieście jak również ruiny Zamku Kapituły Warmińskiej.

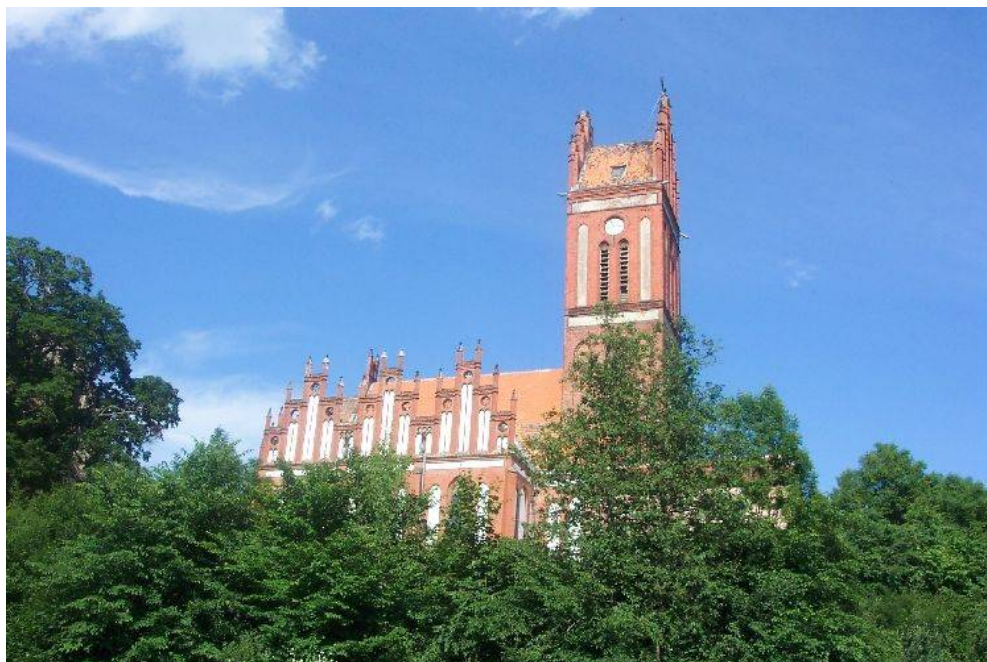

Ratusz staromiejski ul. Rynek

Ruiny Zamku w Pięczęnie znajdują się na stromym cyplu nad rzeką Walszą w dawnym północno-wschodnim krańcu miasta w bezpośrednim sąsiedztwie kościoła.

Pozostałość po zamku Kapituły Warmińskiej

Kościół pw. św. Apostołów Piotra i Pawła

W nowej części miasta zlokalizowany jest plac targowy, na który przyjeżdżają okoliczni handlarze. Niedaleko drogi wojewódzkiej nr 507 znajduje się Zespół Szkolno – Przedszkolny im. Ziemi Warmińskiej, Gimnazjum Publiczne im. Jana Pawła II i Zespół Szkół Licealnych i Zawodowych im. Wł. Reymonta.

Dziś Pieniężno w większości posiada nową zabudowę obok której zachowały się (pojedyncze) stare domy z lat przedwojennych.

Cechą charakterystyczną miasta Pieniężna jest jego rozrzedzona zabudowa. Odległości między Starym Miastem i zespołem szkół, a dworcem kolejowym i urzędem gminy są znaczne. Jednocześnie w strukturze miasta można obserwować znaczną ilość terenów niezabudowanych, które mogłyby poprawić efektywność wykorzystania infrastruktury technicznej oraz estetykę i ład przestrzenny na jego obszarze.

Charakterystycznymi punktami w miejscowości są:

- a) Kościół p.w. św. Piotra i Pawła z XIV w.

Wieża kościoła pw. św. Apostołów Piotra i Pawła oraz kościoła ewangelickiego

- b) Ratusz Staromiejski
- c) Ruiny Zamku Kapituły Warmińskiej
- d) Zespół Szkolno – Przedszkolny im. Ziemi Warmińskiej

Budynek Zespołu Szkolno – Przedszkolnego im. Ziemi Warmińskiej/szkoła podstawowa

- e) Gimnazjum
- f) Przedszkole publiczne (będące częścią ZS-P im. Ziemi Warmińskiej)

***Budynek Zespołu Szkolno – Przedszkolnego im. Ziemi
Warmińskiej/przedszkole***

- g) Zespół Szkół Licealnych i Zawodowych im. Wł. Reymonta
- h) Miejski Dom Kultury i Miejska Biblioteka
- i) Wieża ciśnień
- j) Kościół greckokatolicki pw. św. Michała Archanioła
- k) Ochotnicza Straż Pożarna

Remiza strażacka OSP Pieniężno

- I) Posterunek Policji w Pieniężnie

II. Inwentaryzacja zasobów

2.1. Zasoby przyrodnicze

Teren gminy, tak jak i miejscowość Pieniężno, położony jest w obrębie Mezoregionu Wzniesień Górskich osiągających maksymalną wysokość 216 m n.p.m. na Górze

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

Zamkowej. Wzniesienia te stanowią izolowane cokoły moreny czołowej ostatniego zlodowacenia. Pod względem rzeźby terenu panuje tu powszechnie wysoczyzna morenowa falista z nałożonymi na nią licznymi pasami akumulacyjnymi moren czołowych. Jedynie w części zachodniej występują fragmenty równiny zastoiskowej, a na północ od Pieniężna – niewielki, wydłużonego kształtu płat dolinnego sandru.

Dolina rzeki Wałszy

Atrakcją gminy jest rzeka Wałsza. Walory przyrodnicze doliny tej rzeki stały się podstawą do utworzenia jedynego w byłym woj. Elbląskim krajobrazowego rezerwatu przyrody o powierzchni 220,47 ha o nazwie „Dolina rzeki Wałszy”. Charakterystyczna jest obecność licznych głazów pochodzących ze Skandynawii i Finlandii: granitów, granitogenejsów, profirów, piaskowców i wapieni.

Rzeka Wałsza jest najdłuższym dopływem Pasłęki. Ma długość 65,4 km, a obszar dorzecza 406,4 km² co stanowi 17,6% ogólnej powierzchni dorzecza Pasłęki. Wałsza zalicza się do rzek czystych, niesie ona wiele zawiesiny mineralnej.

Strome brzegi są porośnięte bogata pod względem florystycznym roślinnością. Spośród 250 występujących gatunków wyróżnić można unikatowe gatunki flory tj.: widłak jałowcowaty, buławik czerwony, wawrzynek wilczełyko, podkolan biały, tojad dzióbaty. W drzewostanach rezerwatu największy udział ma świerk, dąb szypułkowy i dąb czerwony. Prócz nich jako gatunki panujące występują: sosna zwyczajna, grab zwyczajny, jesion wyniosły, olcha czarna, lipa drobnolistna, brzoza brodawkowata i omszona. Wśród gatunków domieszkowych wyróżnia się: modrzew, buk, klon, wiąz, osikę i wierzbę. Sosna jako gatunek panujący, występuje w południowo-zachodniej części rezerwatu na siedlisku lasu mieszanego świeżego. Dużą ekspansję wykazuje brzoza, jako gatunek pionierski - wszystkie zwolnione przez rolnictwo fragmenty gruntów porastają młodniki brzozowe. Bujna roślinność, zwłaszcza żywozielone lasy lipowo-grabowe na zboczach doliny z wyniosłymi drzewami i wielobarwnym runem podkreślają swoiste uroki krajobrazu. Liczne ścieżki i oznaczone szlaki są główną atrakcją dostępną turystom, pozwalają na bliższe poznanie tego ciekawego obiektu, sprzyjają dostrzeganiu walorów otoczenia i rozwijaniu przyrodniczych zainteresowań. Świat zwierzęcy jest reprezentowany przez wielość gatunków rzadko występujących, wymagających ochrony.

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

Liczne ścieżki i oznaczone szlaki są główną atrakcją dostępną turystom, pozwalają na bliższe poznanie tego ciekawego obiektu, sprzyjają dostrzeganiu walorów otoczenia i rozwijaniu przyrodniczych zainteresowań.

Świat zwierzęcy jest reprezentowany przez wielość gatunków rzadko występujących, wymagających ochrony. Do ciekawostek należy zaliczyć największego w kraju chrząszcza – ryjkowca rozpucza, występującego głównie w Karpatach i na Podkarpaciu. Spośród wielu gatunków ptaków na uwagę zasługuje pięknie ubarwiony zimorodek, występujący głównie nad wodami czystych rzek i jezior.

Atrakcją, także dla turystów odwiedzających miejscowość Lechowo, stanowi niewątpliwie usytuowana na terenie rezerwatu „Dolina rzeki Wałszy”, trzy kilometry od Pieniężna w dół rzeki, kilka metrów od jej lewego brzegu kapliczka ufundowana w 1826r. przez rodzinę Gehrmanów.

Nazwano ją przy „ przy cudownym źródle”. Obok kaplicy rzeczywiście znajduje się źródło siarczano-żelaziste, o którym podanie co następuje:

Dawno, dawno temu w czasie pożogi wojennej, gdy mieszkańcy Pieniężna w ucieczce szukali obrony przed nadciągającym wrogiem, kilku chorych, którzy nie mogli ratować się ucieczką w dalsze okolice schroniło się w dolinie rzeki Wałszy w pobliżu dzisiejszej kapliczki. Żywili się leśną roślinnością i popijali wodą ze źródła. Ku ogromnemu swemu zdziwieniu pomimo, że znajdowali się bardzo niekorzystnych warunkach, po paru dniach wrócili do zdrowia. Szybkie swe uzdrowienie przypisywali cudownym właściwościom źródła.

Ludzie wierząc w cudowną moc źródła odbywali do niego liczne pielgrzymki, np.: po uroczystościach odpustowych w kościele św. Jakuba wierni udawali się tłumnie do kapliczki, by napić się cudownej wody i przemyć nią oczy.

Obszary Chronionego Krajobrazu

Miejscowość Pieniężno leży w pobliżu Obszarów Chronionego Krajobrazu znajdujących się na terenie Gminy, takich jak:

Obszar Chronionego Krajobrazu rzeki Banówki zajmuje powierzchnię 4.528,5 ha. Położony jest on na terenie powiatu Braniewo. Oprócz gminy Pieniężno obejmuje on takie gminy jak:

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

Braniewo i Lelkowo. Głównymi elementami krajobrazotwórczymi tego obszaru jest wąska dolina rzeki Banówki i obszary użytkowane rolniczo.

Obszar Chronionego Krajobrazu Równiny Orneckiej o powierzchni 11.511,3 ha położony jest na terenie powiatów: Lidzbark Warmiński i Braniewo. Oprócz gminy Pieniężno obejmuje on takie gminy jak: Orneta, Lidzbark Warmiński i Lubomino.

Obszar Chronionego Krajobrazu Rzeki Wałszy o powierzchni 9.834,8 ha położony jest na terenie powiatów Bartoszyce i Braniewo. Oprócz gminy Pieniężno obejmuje on takie gminy jak: Lelkowo i Górowo Iławieckie.

Obszar Natura 2000

W Gminie Pieniężno są dwa obszary Natura 2000: obszar specjalnej ochrony ptaków „Ostoja Warmińska” utworzony na mocy Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21.07.2004r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000, oraz obszar projektowany – specjalny obszar ochronny siedlisk „Rzeka Pasłęka”.

Podstawowym celem funkcjonowania obszarów chronionych jest stwarzanie realnych możliwości zabezpieczenia obszarów najbardziej wartościowych pod względem różnorodności biologicznej. Do priorytetowych zadań na obszarach cennych przyrodniczo należą:

- prowadzenie badań monitoringowych bioróżnorodności,
- wdrażanie skutecznych narzędzi dla ochrony różnorodności – również planistycznych
- poprawa stanu i denaturalizacja zagrożonych najcenniejszych ekosystemów i siedlisk
- podniesienie poziomu akceptacji społecznej dla zachowania i ochrony różnorodności przyrody i krajobrazu
- działania na rzecz utrzymania urozmaiconego krajobrazu rolniczego
- zachowanie tradycyjnych praktyk gospodarczych na terenach cennych przyrodniczo
- wspieranie rolnictwa ekologicznego

Lasy

Lasy na terenie gminy zajmują 22,9% powierzchni obszaru. Wchodzą one w skład Nadleśnictwa Orneta i Górowo Iławieckie.

2.2. Dziedzictwo kulturowe

Kościół św. Apostołów Piotra i Pawła

Kościół pw. św. Apostołów Piotra i Pawła przed przebudową

Kościół pw. św. Apostołów Piotra i Pawła

Parafia w Pięczęnie odgrywała zawsze bardzo istotną rolę, będąc stolicą jednego z trzech komornictw będących pod zarządem Kapituły Warmińskiej. Parafia pw. św. Piotra i Pawła powstała na przełomie XIII i XIV wieku. Pierwsza wzmianka o proboszczu pochodzi z 1304r. Pierwszy kościół był drewniany. Drugi kościół pochodzi z XIV wieku, był to kościół gotycki, trzynawowy o długości 35 metrów, orientowany. Do kościoła prowadziło dwoje drzwi, jedno znajdowały się w samej wieży, drugie od strony zachodniej. Ewenementem jest usytuowanie wieży, nie była po stronie zachodniej lecz na ścianie południowo-zachodniej, co rzadko było spotykane i występowało tylko na Warmii. Posiadała 47 metrów wysokości, zbudowana na planie kwadratu. Zakończona trójkątną piramidą, nad która wznosiła się latarnia. W 1724r. umieszczono na niej 4 herby: papieski, kapituły katedralnej, miasta oraz od strony zachodniej połączoną gwiazdę. Herby można było jeszcze oglądać w 1886r.

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

W roku 1881 na wieży znajdowały się cztery dzwony z początku XVII wieku, jeden z 1880r. Od zawsze patronami kościoła byli św. Piotr i Paweł, w pewnym momencie dodano trzeciego patrona św, Mikołaja z Bari, który miał chronić od pożarów.

Świątynia do 1895r. z zewnątrz została bez zmian, wewnątrz jednak cały czas ulegała zmianom. Posiadała początkowo sklepienie gwieździste, później drewniany pułap, na którego niebieskim tle przedstawiono sceny z życia św. Piotra i Pawła. W 1833 bogato zdobiony sufit drewniany zastąpiono prostym sufitem gipsowym, co było niepraktyczne, wzniesiono, więc sklepienie gwieździste i wsparto kolumnami. Ołtarze, jakie znajdowały się w kościele były gotyckie.

Niegdyś kościół wyposażony był w liczne obrazy zawieszane w trzech rzędach. W 1886r. nie było już po nich śladu. Bardzo ważnym obrazem, który nie zachował się, był obraz św. Rozalii, ufundowany w 1710 roku przez burmistrza pieniądzeńskiego Anreasa Dromlera. Był on wotum za odwrócenie zarazy która nawiedziła miasto. Na tle góry Palermo, gdzie znajdują się relikwie św. Rozalii przedstawiono procesje pielgrzymów, dalej na tle widniały zarysy Mehlsack/Pieniężno wraz z jego murami i wieżami. Z jednej z bram wychodził kondukt żałobny podążający w stronę cmentarza. Pomiędzy wieloma zwłokami stała śmierć z kosą. W XIX wieku z powodu niewystarczającej przestrzeni zaczęto myśleć o budowie nowego kościoła. Stary kościół gotycki został rozebrany na początku 1895r. Nowy kościół to neogotycki kościół z wieżyczkami i sterczynami w stylu warmińskim. To budowla pięcionawowa o długości 35, 7 metra i szerokości 43,2 metra. Zachowano starą wieżę, stała ona wcześniej pośrodku podłużnej ściany kościoła. Po przebudowie stoi pośrodku nawy poprzecznej. Wieżę podwyższono i zmieniono dach do 60 metrów. Ołtarz zastąpiono neogotyckim ołtarzem z 1898r. drewnianym poświęconym Najświętszemu Sercu Jezusowemu. Przed wojną w latach 1936-38 podczas remontu kościoła przeniesiono ołtarz do bocznej nawy. W prezbiterium powstał nowy ołtarz, z namalowanym wizerunkiem Chrystusa Króla. Obok niego ustawiono figury patronów kościoła pochodzące z barokowego ołtarza, które wcześniej stały w niszach po obu stronach portalu.

W kościele jest około tysiąca miejsc siedzących, to rzadkość na Warmii. Dzwony, które miały być przetopione podczas ostatniej wojny zostały wywiezione i obecnie znajdują się w kościele St. Heribert w Koln. Nowy dzwon pochodzi z 1954r. Drugi mały dzwon pochodzi z kościoła ewangelickiego.

Plan Odnowy Miejscowości Pięczęno

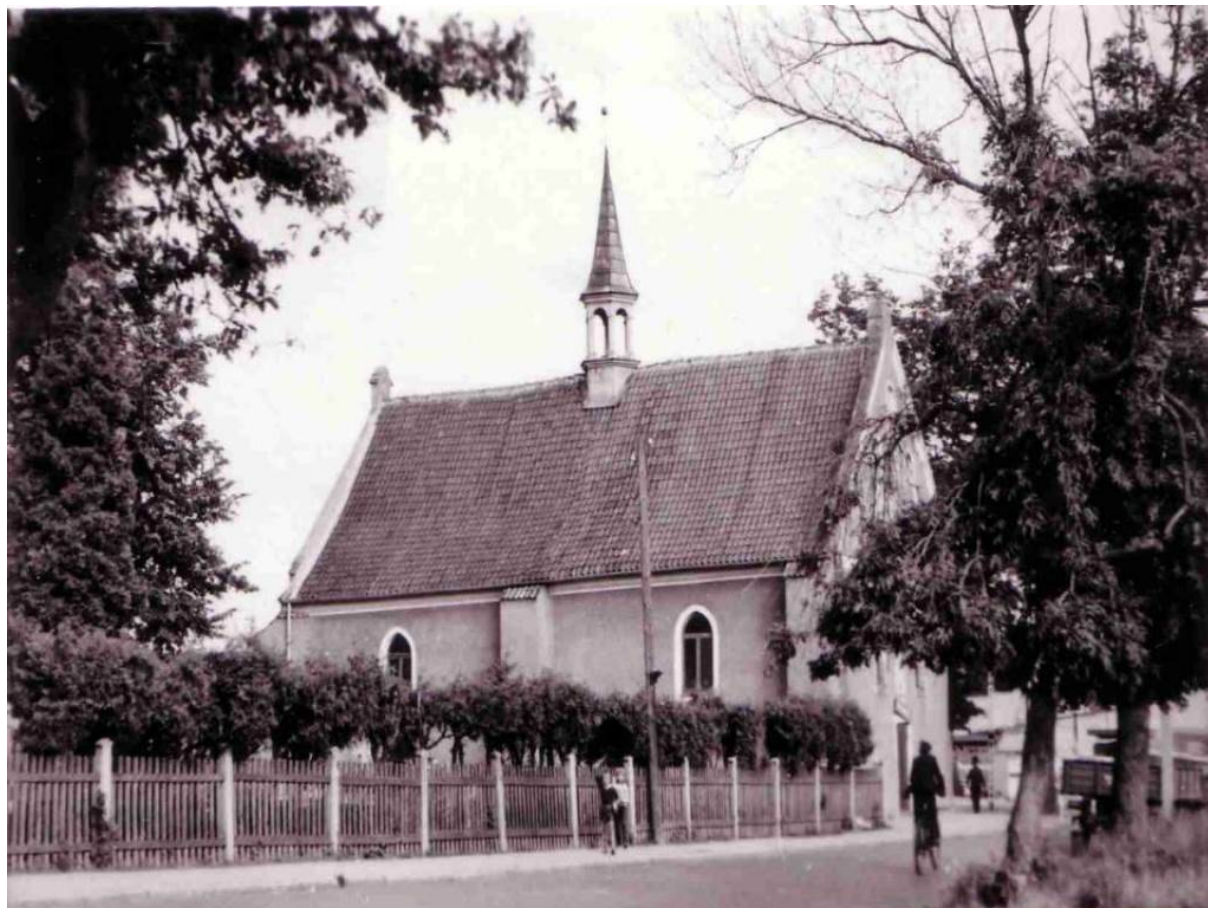
Ciekawostką jest, że kościół od 1925r., posiadał centralne ogrzewanie, ogrzewany był ciepłym powietrzem, dopływającym szerokim kanałem od strony ołtarza.

Wnętrze kościoła pw. św. Apostołów Piotra i Pawła

Cerkiew Greckokatolicka pw. św. Michała Archanioła

Do 1959r. budynek kościoła pełnił funkcję siedziby Kościoła Rzymskokatolickim pw. św. Jakuba, który w 1770r. otrzymał dodatkowego patrona, którym został św. Roch.

Cerkiew Greckokatolicka pw. św. Michała Archanioła

Kościół został wybudowany na miejscu spalonej kaplicy i szpitala. Za czasów Stanisława Hozjusza, biskupa warmińskiego i kardynała (1551-1579), bractwo św. Jakuba wystąpiło o pozwolenie na budowę kaplicy na terenie starego cmentarza szpitalnego. Było to bractwo nędzarzy, ludzi wyobcowanych, tułających się po świecie i pozbawionych domu, bezdomnych, podążających z jednej miejscowości do drugiej i żyjących z miłosierdzia ich mieszkańców o których nie troszczyły się magistraty. Postanowiono jednak wykorzystać

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

braci, zaczęto tworzyć pobożne bractwa zrzeszające biednych ludzi oddanych Bogu. Głównym ich zadaniem stało się grzebanie zmarłych, nawet w czasach szalejącej dżumy. Bractwo św. Jakuba miało jeszcze inne zadanie, troszczyło się o pielgrzymów, w końcu św. Jakub Większy (Starszy) był patronem wszystkich pielgrzymów i podróżników.

Z czasem kaplica nieco podupadła, dlatego w latach 1620-1622 bractwo wybudowało na dawnym cmentarzu szpitalnym pod wezwaniem Ducha Świętego nowy kościółek, który w dniu 5 listopada 1700r. poświęcono na cześć św. Jakuba i św. Rocha przez biskupa Załuskiego.

Wieża kościelna została wybudowana i ozdobiona ołowiem w latach 1671-1679. W 1723r. zaistniała konieczność rozebrania przedniego szczytu świątyni i zbudowania na nowo, kościół budowano po przeżyciach dżumy z 1710r. Ściana wschodnia i zachodnia zostały wzmocnione o przypory. Sufit w kościele był konstrukcji drewnianej, znajdowały się na nim malowidła przedstawiające Św. Jakuba i Św. Rocha, przedstawionych jako pielgrzymów. Kościół posiadał trzy ołtarze, główny i dwa boczne, ozdobione srebrnymi wotami. Fronton zdobiły figury świętych Jakuba i Rocha.

W wyniku akcji „Wisła” gdy przesiedlono na tereny północne Polski ludność pochodzenia ukraińskiego, zaistniała potrzeba stworzenia miejsca, w którym odbywać się będą nabożeństwa w obrządku wschodnim. Przeznaczono do tego kościół p.w. św. Jakuba i św. Rocha, który od 1959r. pełni funkcję Cerkwii Greckokatolickiej. Regularna katechizacja rozpoczęła się w 1981r., co spowodowało potrzebę rozbudowy kościoła. Od 1997r. przez kolejne trzy lata dobudowano prezbiterium, zakrytą oraz salki katechetyczne. Dzisiaj kościół jest p.w. św. Michała Archanioła.

*Cerkiew Greckokatolicka pw. św. Michała Archanioła/ widok z ulicy
Królewieckiej*

Fragment wrót carskich w cerkwi greckokatolickiej pw. św. Michała Archaniola

Zamek Kapituły Warmińskiej

W większości wschodniopruskich miast zamek i kościół stały w znacznej odległości od siebie i jeszcze w średniowieczu połączone były grubym murem obronnym; obie potężne budowle stanowiły część fortyfikacji miejskich. W Pieniężnie zamek i kościół dzieli wyjątkowo mała odległość, wciśnięte są obok siebie bezpośrednio przy spadzistym stoku doliny Wąszy.

Zamek Kapituły Warmińskiej w XIX wieku

Początkowo zarządca kapitulanej władzy rezydował na zamku w Mehlsack/Pieniężnie, następnie jego siedzibę przeniesiono na zamek w Olsztynie.

Zamek kapitulny, został wzniesiony w XIV wieku służąc administratorowi ziem warmińskich. Zamek należał do jednego z trzech komornictw Kapituły Warmińskiej. Kolejnymi były Frombork i Olsztyn. Zamek i miasto ulokowano nad rzeką Wałszą, wykorzystując ukształtowanie terenu trudno dostępne potencjalnym najeźdźcom. Topografia terenu zmusiła do trapezowej zabudowy zamku. W czasach rozkwitu zamek w Pieniężnie tworzyły cztery nieregularne skrzydła. Dom główny, zachowany do dnia dzisiejszego był podpiwniczony i trójkondygnacyjny, pokryty dwuspadowym dachem. Na pierwszym piętrze znajdował się kaplica i refektarz. Zamek nigdy nie miał wieży. Najwyższe piętra zamku pełniły funkcję obronną, do dzisiaj widoczne są na nich zarysy strzelnic. Miasto posiadało mury obronne.

Spalony podczas wojny głodowej w 1414r., został szybko odbudowany i zarazem rozbudowany, w tym czasie zmienił swoją pierwotną dwuczłonową formę na czteroskrzydłową. Skrzydło mieszkalne nadbudowano do wysokości trzech kondygnacji, dwa

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

nowe skrzydła były jednopiętrowe. Czworobok budynków otaczał dziedziniec charakterystyczny dla średniowiecznej zabudowy miast.

Z gotyckiej zabudowy zamku na dzień dzisiejszy zachowały się w piwnicach widoczne sklepienia kolebkowe i krzyżowe wsparte na potężnych filarach. Na zewnętrznych ścianach pozostały ślady gotyckich ostrołukowych zakończeń okien. Po zniszczeniach spowodowanych trwaniem Wojny Trzynastoletniej oraz spaleniem przez Szwedów w 1626r. , został odremontowany i przekształcony stylowo. W miejscu uszkodzonych sklepień gotyckich położono drewniane, belkowe stropy, pokryte barwnymi polichromiami. W południowej partii zachowanego skrzydła zachodniego zostały profilowane stropy z XVIII wieku, na belce podciągowej istnieje napis „Anno 1674”. Wewnątrz wybudowano kominki, ostrołukowe okna zastąpiono prostokątnymi i cały budynek otynkowano. Szczyty zamku przekształcono w stylu manierystycznym. Na stokach wokół zamku rozciągały się ogrody i sady. W 1798r. Pieniężno weszło w skład skarbu pruskiego. W zamku powstał punkt administracyjny miasta, znajdował się w nim sąd i szkoła oraz muzeum regionalne. W latach 70. XIX wieku ze względu na zły stan techniczny zostały wyburzone dwa skrzydła.

Prace przy odgruzowaniu zamku rozpoczęto 15 maja 1977r. Prace realizowane były w ramach czynu społecznego, brali w nich udział uczniowie szkoły średniej i mieszkańcy miasta. W 1980r. rozpoczęto prace remontowe zamku. W planach było założenie Muzeum Pieniężna i Ziemi Warmińskiej. Swoją siedzibę miała mieć w nim biblioteka, archiwum i część ekspozycji z Muzeum Misyjno –Etnograficznego. W drugim skrzydle zamku miał znajdować się hotel, restauracja i kawiarnia.

Zamek Kapituły Warmińskiej/lata 60.te XX wieku

Skończyło się na planach. Zamek zaś w 2000r. trafił w ręce prywatne, w których znajdował się do 2015r., kiedy miasto odzyskało zamek.

Zamek Kapituły Warmińskiej współcześnie

Ratusz Miejski

Ratusz był najważniejszą świecką budowlą autonomicznego średniowiecznego miasta i siedzibą reprezentacyjną władz. Usytuowany był zazwyczaj na środku rynku. Nazwa wywodzi się z języka niemieckiego: das Rathaus, co oznacza dom rady.

Ratusz należy rozumieć jako obiekt architektoniczny i jako siedzibę władz samorządu miejskiego. W zdecydowanej większości były to budynki jednobryłowe, budowane w planie wydłużonego prostokąta, jednopiętrowe, na ogół podpiwniczone, często z wieżą, lub wieżyczką.

Ratusz Miejski przed II wojną światową

Pierwsze wzmianki o ratuszu w Mehlsack/Pieniężnie, w literaturze historycznej istnieją w drugiej połowie XIV wieku, kiedy powstał. Już w średniowieczu ratusz otoczono kramami, które z czasem przebudowano na domy budnicze. W XV wieku został przebudowany. W 1627r. miasto zostało zniszczone przez Szwedów, a ratusz spłonął, następnie został odbudowany, w 1666r. ponownie w mieście wybuchł pożar i ratusz uległ zniszczeniu. W 1770r. został rozbudowany. W latach 1772-1817 w ratuszu odprawiano nabożeństwa ewangelickie. W tym czasie nie było jeszcze kościoła, dlatego nabożeństwa odprawiano w dużej sali ratusza w Pieniężnie, na które wzywał mały dzwon zawieszony nad salą ratuszową.

Podczas działań wojennych w 1945r. ratusz został niemal całkowicie zniszczony, a znajdujące się tam zabytkowe przedmioty i obrazy rozszabrowane. Do dzisiaj zachował się jeden obraz z ratusza przedstawiający kapliczkę w rezerwacie "Dolina Rzeki Wałszy", który stanowi własność prywatnego kolekcjonera.

W latach 80-tych rozpoczęto rekonstrukcję Starego Miasta i ratusza. W 1997r. zamontowano wieżyczkę stylizowaną na znaną z zdjęć z przedwojennego Mehlsack/Pieniężna. Jest to konstrukcja stalowa obita blachą miedzianą z kopułą, w której zostały złożone dokumenty historyczne dotyczące miasta, zdjęcia radnych i zarządu oraz notatka dotycząca danych o historii odbudowy ratusza.

Plan Odnowy Miejscowości Pięczęno

Ustawienie wieżyczki na ratusz staromiejski/ 1997r.

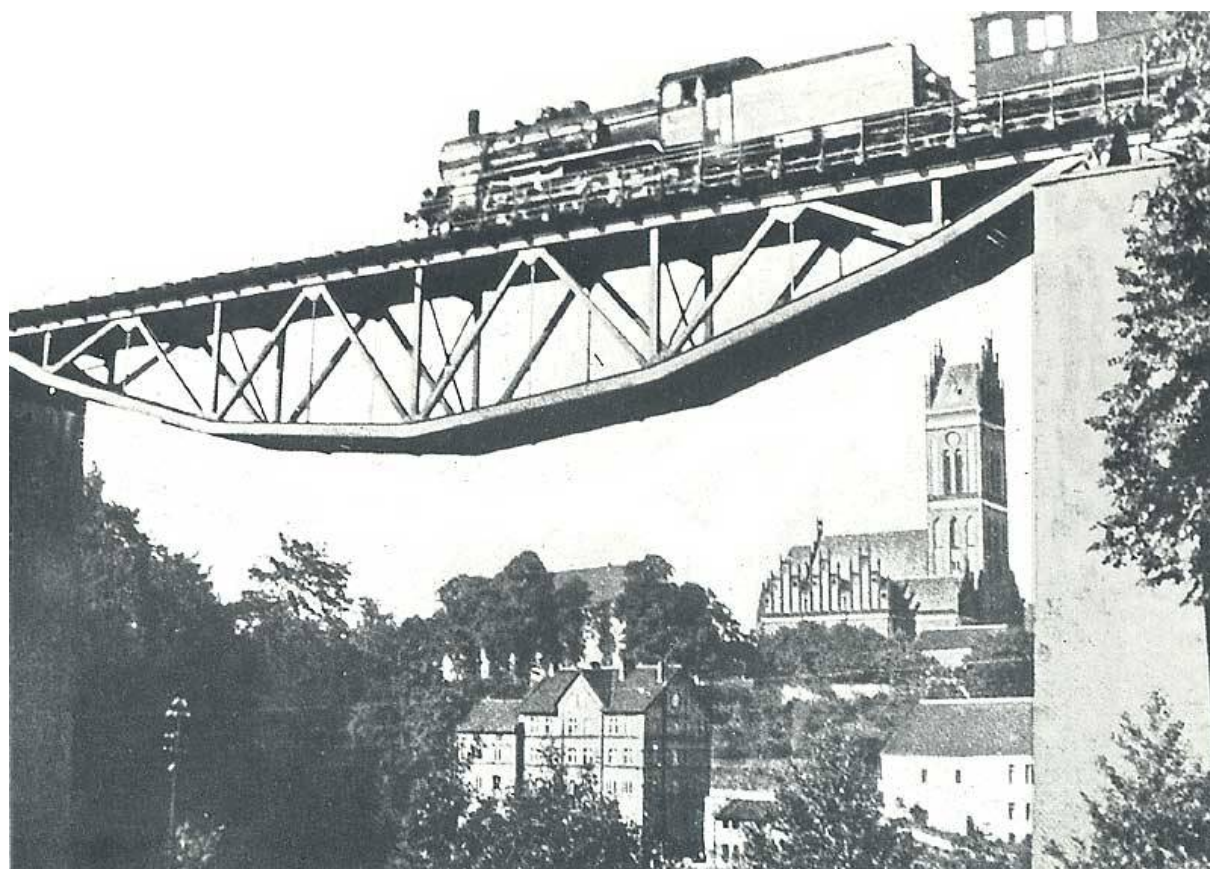
Ratusz staromiejski współcześnie

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

Most nad Walszą

Most nad rzeką Walszą w Pieniężnie jest podobno najwyższym czynnym mostem kolejowym w Polsce nad źródłem rzeki. Znane wszystkim Stańczyki zwane akweduktami Puszczy Rominckiej są wyższe od mostu w Pieniężnie o 8 metrów, jednak przestały pełnić swoją funkcję w 1945r. , gdyż tory zostały rozebrane przez Armię Czerwoną.

Pieniężeński most wsparty jest na dwóch 28-metrowych filarach oraz dwóch dźwigniach, które wspierają trzy zwisające łuki. Most ma długość 157 metrów. Oddany został do użytku w 1884r. wraz z jednotorową linią kolejową, łączącą Pieniężno z Braniewem. W tym czasie pociągi jeździły z prędkością około 50 km/h. Pociąg osobowy trasę Olsztyn - Królewiec pokonywał w 2h i 50 minut zatrzymując się na wszystkich stacjach i przystankach.

Most kolejowy nad rzeką Walszą/początek XX wieku

Most został wysadzony w powietrze przez wycofujące się wojska niemieckie 17 lutego 1945r. Przez kilka lat linia łącząca Olsztyn z Pieniężnem i Braniewem była nieczynna. Połączenie

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

Pieniężno – Królewiec przestało mieć sens, gdyż Królewiec (dzisiejszy Kaliningrad) znalazł się w rosyjskiej części Prus Wschodnich (dziś Obwód Kaliningradzki Federacji Rosyjskiej). Most odbudowano i oddano do użytku w marcu 1951r.

W dniu dzisiejszym linia kolejowa obsługuje pociągi na trasie Olsztyn – Braniewo.

Most kolejowy nad rzeką Walszą/lata 90.te

Wieża ciśnień

Na terenie dawnych Prus Wschodnich prawie każde miasteczko miało własną gazownię węglową. Mimo oporów mieszkańców miasta Mehlsack/Pieniężna w roku 1908 miasto otrzymało gaz. W tym samym roku uruchomiło wodociąg. Do tego czasu korzystało z pomp ulicznych, do których dostarczano wodę przy pomocy wyłobionych z drzewa rur. Od roku 1916 część domów przyległych do prywatnej elektrowni otrzymało światło. Kanalizację wybudowano dopiero w roku 1926.

W tym roku odbyło się generalne porządkowanie miasta, kostką granitową wyłożono nawierzchnię ulic, zastępując dotychczasowe nawierzchnie z kamienia ciosanego.

Wieża ciśnień

W tym czasie zaczęto budować wieżę ciśnień. Została wybudowana w stylu neogotyckim z cegły ceramicznej. Dach wieży jest ośmospadowy, pokryty dachówką, na drewnianej więźbie. To budynek o przekroju kołowym, średnicy 8,35 m., podzielony na cztery kondygnacje, o wysokości 25,80 metrów, od posadzki do górnej krawędzi zbiornika. Zbiornik wodny znajdujący się w wieży ma pojemność 150 m³, służył do wyrównywania ciśnienia wody w sieci oraz automatycznego sterowania pomp głębinowych. Pełniła swoją funkcję do 2011r., w którym została oddana do użytku nowa stacja uzdatniania wody.

Wieża ciśnień, doskonale wpisuje się w krajobraz okolicy. Znajduje się w pobliżu rezerwatu przyrody: „Dolina Rzeki Wałszy” i stadionu leśnego. W 2014r. została sprzedana prywatnemu inwestorowi, który jest w trakcie szukania pomysłu na jej zagospodarowanie.

Seminarium Duchowne Księży Werbistów

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

Św. Arnold Janssen założyciel Werbistów, poszukiwał młodych ludzi, którzy poszliby na krańce świata i głosili Ewangelię Jezusa Chrystusa. Szczególnie mocno zależało mu na kandydatach ze środowisk katolickich. Do takich zaliczał tereny Warmii. W 1907r. podjął starania o placówkę werbistowską na tym obszarze. Kuria we Fromborku wystąpiła w 1914r. z ofertą odstąpienia Zgromadzeniu Słowa Bożego letniego pałacu biskupiego w Smolajnach. Transakcja nie doszła jednak do skutku. W 1916r. Brat Zygmunt, kolporter czasopism werbistowskich, znalazł kilka ofert dotyczących przyszłego domu misyjnego na Warmii. Za najlepszą uznano posiadłość bezdzietnego małżeństwa Krugerów w miasteczku Mehlsack/Pieniężno.

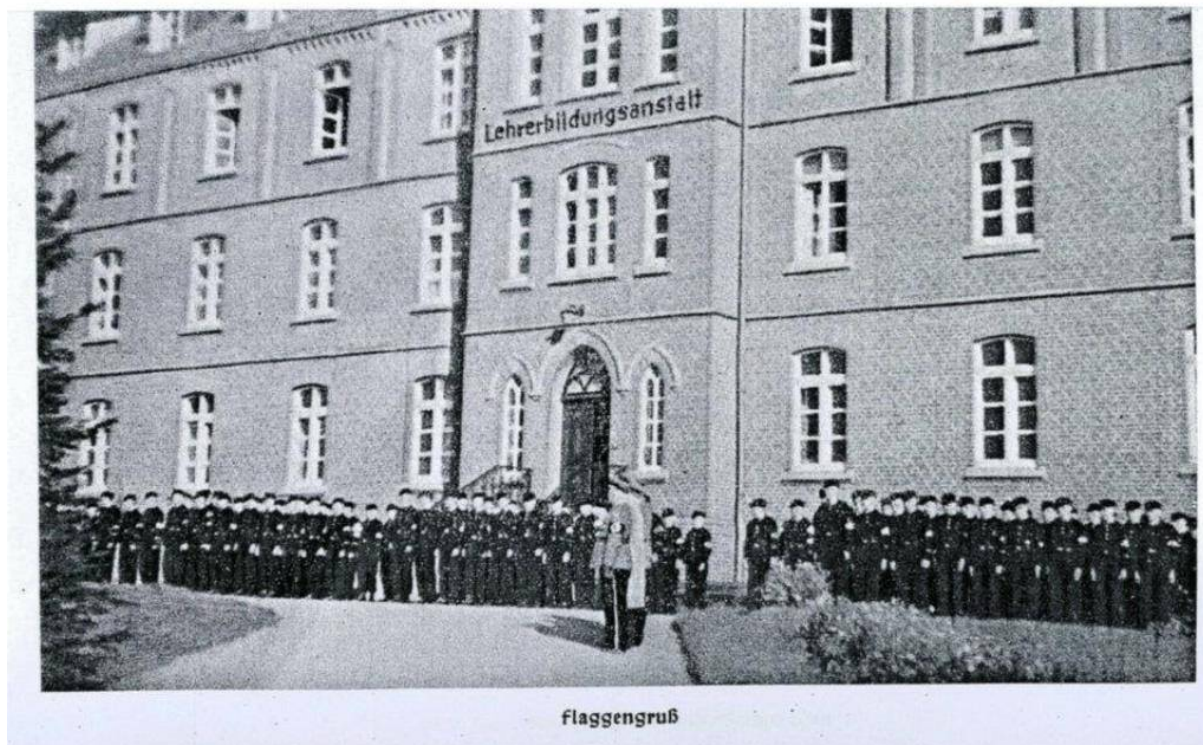
Seminarium Duchowne Księża Werbistów SVD przed II wojną światową

Wkrótce zaczęto budować klasztor. Dom dzisiejszy budowano w ciągu 10 lat w czterech etapach: 1921 – skrzydło południowe, 1924/25 – skrzydło wschodnie z narożnikami skrzydeł południowego oraz północnego, 1927/28-skrzydło północne, 1930/31 - kościół z przylegającymi częściami skrzydeł południowego i północnego. Na patrona domu wybrano św. Wojciecha, którego figura góruje nad domową furtą. Dom służy dwóm celom: niesieniu

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

pomocy duchowieństwu diecezjalnemu i kształceniu młodych ludzi wyznania katolickiego na misjonarzy.

Czas II wojny św. był trudny dla domu Werbistów. Pamiętajmy, że były to tereny Prus Wschodnich. Klasztor i kościół zajęli hitlerowcy i przekształcili w 1941r. na szkołę Hitlerjugend.

Seminarium Duchowne Księży Werbistów SVD podczas II wojny światowej

Zniszczony po wojnie dom przejęli werbiści polscy. Jako pierwsi, jesienią 1945r. przybyli tu: Ojciec Bolesław Cisz i brat Jan Bruski. Na stałe osiadł w Pieniężnie w 1946r. O. Paweł Kośnik. Dom był bardzo zniszczony i trzeba go było remontować. Oddawano go do użytku etapami. Do roku 1948 było tu nadal niższe seminarium duchowne. Decyzją przełożonych Polskiej Prowincji Zgromadzenia Słowa Bożego postanowiono, że od jesieni 1948r. Dom św. Wojciecha będzie Wyższym Seminarium Duchownym Werbistów w Polsce.

22 czerwca 1975r. w kościele św. Wojciecha w Seminarium Duchownym Księży Werbistów w Pieniężnie odbyły się święcenia kapłańskie, których szafarzem był J.E. Kard. Karol Wojtyła, który trzy lata później został wybrany na papieża i obrał imię Jan Paweł II.

Seminarium Duchowne Księża Werbistów SVD współcześnie/dziedziniec

Dom na Skraju

Obok fary znajduje się budynek dawnej plebani. To najstarszy budynek w mieście. Wybudowany na średniowiecznych piwnicach i fundamentach, bezpośrednio oparty na murach obronnych. Zbudowana na przełomie XII/XIII wieku.

Dzisiejszą formę o barokowo klasycystycznej architekturze budynek uzyskał na przełomie XVII/XVIII wieku. W XIX wieku budynek „starej” plebani został przebudowany. W dniu dzisiejszym budynek stanowi siedzibę Stacji Opieki Caritas.

Wieża po Kościele Ewangelickim

Neogotycka, samotnie stojąca 28 metrowa wieża na rynku jest pozostałością po wybudowanym w 1851r. kościele ewangelickim. Wieża ustawiona była tuż obok nawy

Plan Odnowy Miejscowości Pięńżno

kościelnej, której kamienne fundamenty są dokładnie widoczne. Wisały w niej dwa dzwony z brązu, z których jeden został oddany na cele wojenne.

Drugi znajduje się w kościele parafialnym p.w. św. Piotra i Pawła. Był to kościół halowy.

Przypuszcza się, że projekt kościoła wykonał pruski architekt i budowniczy K. Schinkel. Kościół częściowo zniszczony podczas wojny, został rozebrany w latach 60 ubiegłego stulecia.

Wieża po kościele ewangelickim współcześnie

Inne obiekty zabytkowe na terenie miasta Pięńżna:

- budynek dawnego młyna
- cmentarz komunalny zlokalizowany przy kościele parafii greckokatolickiej

Inne obiekty zabytkowe znajdujące się na terenie gminy Pięńżno to:

- kompleks klasztorny Ojców Werbistów, na który składa się zespół zieleni (ogród przyklasztorny) wraz z cmentarzem klasztornym
- założenie dworsko-parkowe z folwarkiem w Kierpajnach z przełomu XVIII / XIX wieku
- założenie dworsko-parkowe w Wojnitach (XIX w.)
- założenie dworsko-parkowe w Kajnitach (XIX w.)
- kościół gotycko-barokowy w Łajsach z przełomu XIV i XV w., murowany
- kościół gotycki murowany w Plutach
- kościół barokowy z XVI w. w Piotrowcu, murowany
- kościół murowany barokowy z elementami gotyckimi w Radziejewie
- dwór murowany z 1890r. w Kajnitach
- dwór murowany z 1860r. w Glebiskach
- dwór murowany w Wojnitach
- dwór murowany, spichlerz, stajnie, wozownia z XIX w. w Kierpajnach
- zagroda murowana, ryglowa z 1850r. w Brzostkach
- pomnik poległych w I wojnie światowej w Piotrowcu

2.3. Obiekty, szlaki turystyczne

Przez teren Gminy Pięńżno przebiegają cztery szlaki turystyczne, oraz samochodowy i pieszy Szlak Kopernikowski. Dodatkowo miasto posiada dwie gry miejskie związane z życiem

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

Mikołaja Kopernika w Pieniężnie. Przez teren miasta i gminy przechodzą także dwie trasy krajoznawczo – turystyczne opracowane przez pana Tomasza Sowińskiego – regionalistę. Miejscowość Pieniężno położona jest na każdej z tras.

Szlak Kopernikowski

Trasa pieszego Szlaku Kopernikowskiego przebiega przede wszystkim przez miejsca gdzie żył i pracował Mikołaj Kopernik. Rozpoczyna się w Olsztynie, gdzie astronom w latach 1516-1521 był administratorem dóbr Kapituły Warmińskiej. Następnie wiedzie przez Dobre Miasto (gdzie znajduje się m.in. kolegiacki Kościół Najświętszego Zbawiciela i Wszystkich Świętych – druga co do wielkości świątynia na Warmii) ku Lidzbarkowi Warmińskiemu, gdzie znajduje się Zamek biskupów warmińskich. Następnie szlak biegnie w kierunku Pieniężna, w którym mieszczą się XIV-wieczny kościół św. Piotra i Pawła oraz Zamek Kapituły Warmińskiej z tego samego stulecia. Dalej szlak wędruje do Braniewa, pierwszej siedziby biskupów warmińskich i kapituły warmińskiej. Z Braniewa trasa szlaku wiedzie ku Fromborkowi, miejscu wieloletniego pobytu, śmierci i pochówku Kopernika. W tym mieście znajdują się m.in. Bazylika Archikatedralna Wniebowzięcia NMP i św. Andrzeja oraz Muzeum Mikołaja Kopernika. Następnie szlak biegnie do Elbląga, najstarszego miasta województwa warmińsko-mazurskiego, skąd kieruje się ku Kępkom, miejscu gdzie rozpoczyna się pomorski odcinek szlaku o długości 118 km. Na terenie województwa pomorskiego przebiega on m.in. przez Malbork, gdzie znajduje się zamek krzyżacki – jeden z największych zachowanych zespołów gotyckiej architektury na świecie. Koniec odcinka pomorskiego umiejscowiony jest w Gardai. Stamtąd szlak wchodzi na teren województwa kujawsko-pomorskiego, gdzie jego trasa kończy się w Toruniu, miejscu urodzin astronoma.

Samochodowy Szlak Kopernikowski

Źródło: <http://www.traseo.pl/trasa/szlak-kopernikowski-samochodowy>

Ma długość 232 km. Trasa szlaku: Olsztynek - Olsztyn - Dobrze Miasto - Lidzbark Warm. - Orneta - Pięczęno - Braniewo - Frombork - Tolkmicko - Elbląg

Samochodowy Szlak Kopernikowski to jeden z 4 samochodowych szlaków turystycznych wyznaczony i fizycznie oznakowany w latach 2009 - 2011 przez Samorząd Województwa Warmińsko - Mazurskiego w ramach unijnego projektu "Znakowanie turystyczne regionu Warmii i Mazury" Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i mazury na lata 2007 - 2013. Jak przy każdym szlaku samochodowym, należy pamiętać, że przebieg szlaku łączy jedynie najważniejsze punkty orientacyjne na szlaku. Natomiast czasem odwiedzenie licznych atrakcji turystycznych, które są traktowane jako atrakcje tego szlaku, wymaga od zmotoryzowanego turysty nieznaczne zjechanie z głównej trasy, o czym powinny informować odpowiednie drogowskazy Szlak Kopernikowski ułatwia zwiedzenie środkowej i półn. zach. części województwa, zabytkowych miejscowości związanych z pobytem M. Kopernika, ale także innych ciekawych miejsc. Stanowi alternatywę dla turystów lubiących łączenie elementów podróży własnym samochodem z potrzebami poznawania regionu.

Źródło: <http://www.szlaki.mazury.pl/Olsztynek-Olsztyn-Dobrze-Miasto-Lidzbark-Warm-Or.../szlak-6>

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

Questing – Śladami kanonika Mikołaja Kopernika

W 2015 r., zostały opracowane dwie gry terenowe związane z życiem Mikołaja Kopernika. Jedna z gier prowadzi po ulicach Pieniężna, druga związana jest z lokalizacją wsi ponownie lokowanych przez Kopernika, jako zarządcy kapituły warmińskiej, w gminie Pieniężno.

Zostały wydrukowane papierowe wersje gry. W zamiarze jest postawienie 14 tablic na trasie questów oraz załączenie do nich 14 perforatorów, które posłużą do znakowania broszur.

Witaj na tej ziemi mój wędrowcze drogi.
Czy wiesz do jakiego miejsca zawiodły Cię nogi?
Masz rację - to Pieniężno, lecz czy wiesz dla czego,
nazwano ten gród na cześć _____ Pieniężnego?

Seweryn Pieniężny, mój drogi kolego,
to polski dziennikarz, redaktor Gazety Olsztyńskiej,
z początku wieku XX.
Polskiej kultury obrońca i orędownik znany,
za działalność propolską przez nazistów w roku 1940 rozstrzelany.

Swą obecną nazwę miasto w 1947 roku uzyskało,
a czy wiesz co na tej ziemi się wcześniej się działo?

Pierwsze tysiące, staropruskie plemię,
W pogańskim władaniu znajduje te ziemie.
Osadą Melcekuke czyli Czarcim Lasem zwane,
W XIII wieku w Krzyżackie przechodzi władanie.

Nowi osadnicy obco brzmiące słowo zapisali jako nazwę nową,
Mehlsack (Melzak) czyli wór mąki,
teraz wiesz dla czego oprócz kłucza i _____ symboli
patronów kościoła miejscowego, trzy pełne mąki worki,
znajdziesz w miasta herbie naszego.

W centrum kwadratowego rynku, ratusz murywany,
Wielokrotnie niszczone – obecnie restaurowany.
Już w XIV wieku, jak jest zapisane miejsce to,
przez władze miejskie było używane.

Rozejrzyj się uważnie, czy widzisz już strzeliste wieżce kościoła,
Krocwz w jego kierunku - tam przygody zew Cię woła.

Kościół świętych Piotra i Pawła, jak dzieje miasta wiekowy,
początkowo drewniany, potem murywany,
dla gotyku warmińskiego typowy.

Omiń kościół mając go po lewej stronie,
Krocwz przed siebie to przygody nie jest koniec.

Gdzie to jest?

Pieniężno to siedemsetletnie miasto na Warmii w woj. warmińsko-mazurskim, w powiecie braniewskim. Położone w pasie Wzniesień Górówskich nad rzeką Walszą, od stolicy województwa dzieli je 70 km.

Jak dojechać?

Jadąc od strony Warszawy DK7. Podróż zajmie około 4,5 godzin. Od strony Gdańska DW 507 około 2 godzin. Od strony Suwałk DW592 i DW 512 około 3,5 godzin.

Trasa questu

Start: Okolice starego ratusza miejskiego
Meta: Okolice starego ratusza miejskiego

Czas trwania:

Okolo 130 minut

Z tą ulotką:

5% zniżki na nocleg w **Hoteliku Hermes**
ul. Dworcowa 25, Pieniężno

5% zniżki na dużą pizzę w **DejaVu**
ul. Rynek 2/1, Pieniężno

ROZWIĄZANIE LAMIGŁÓWKI
więcej na: www.questy.pieniezno.pl

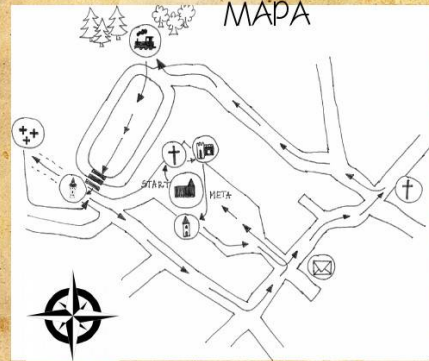

QUESTING PIENIEŻNO

MEHLSACK
MELZAK

MAPA

Czy widzisz już muru zamkowego cegły czerwone
I budynku tego kształty zębem czasu nadgryzione?
Kapituły warmińskiej siedzibą był owy zamek
przez wieków wiele, lecz z czasem XVIII wieczna
administracja miasta oraz szkoła używały go na swe cele.

Choć to żaden sekret, ale powiem Ci, że w wieku XVI to stąd
Mikołaj Kopernik wyjeżdżał na lokację sąsiednich wsi.

Nie podchodź za blisko do murów. Zawróć!
Niech Twe nogi, znów w kierunku ratusza niosą Cię mój drogi.

Czy widzisz już po prawej za magistratem ewangelickiego
kościółka pozostałość – wieża strzelista?
Zwolnij nieco kroku i na chwilę przystań.
Neogotycka budowla z wieku XIX,
zniszczona w czasie II wojny,
rozebrana w latach 60-ych stulecia ubiegłego.

Idź wąską brukowaną ulicą, na rozwidleniu owej drogi,
skręć w lewo, niech dalej zzwano niosą Cię nogi.

Gdy ujrzysz główną drogę, skręć w 1 Maja ulicę asfaltową,
za chwilę po prawej zobaczysz pocztę - budowlę nienową.
Uwierzyć, że przez miasto przejeżdżała ongiś poczta dylizansowa?
Być może sam Kopernik dylizacją owym
z Fromborka do _____, przesyłał wiadomości,
jak też ważne umowy.

Niech bezpiecznie prowadzą Cię nogi, ale dość zzwano,
przed skrzyżowaniem zatrzymaj się i spojrz w prawo.

Jasne mury cerkwi, czy widzisz już wędrowcze drogi?
Wypatruj uważnie - niech w kierunku świątyni tej niosą Cię nogi.
Dawna kaplica szpitalna św. Jakuba i św. Rocha z wieku XVII,
W wieku XX przekształcona w greckokatolicką świątynię,
pod wezwaniem Michała Archanioła Świętego.

Tuż za cerkwią cmentarz stary, gdzie w poszumie drzew wielu,
możesz oddać cześć już nieobecnym, mój drogi Przyjacielu.

Teraz idź ulicą Kościuszki i skręć w ul. Mickiewicza
Tam dalszej wyprawy czeka Cię tajemnica

Przejdź po wąskim moście i rusz krokiem zzwano,
Gdy na szybie ujrzysz kościół, skręć w dół,
ku leśnemu stadionowi w prawo.

Czy widzisz w oddali po prawej za drzewami 3 przęsła mostowe,
Tędy nad rzeką _____ biegał tory stalowe.
oto najwyższy w Polsce czynny most kolejowy nad rzeką,
wsparty na dwóch filarach 28 metrowych.
W wieku XIX bardzo komfortowo z Olsztyna do Królewca mógłbyś
podróżować linią ową, a po II wojnie, powiedziec to trzeba,
jeżdżąc tędy podąży z Olsztyna do Braniewa.

Stań mając stadion leśny przed sobą i rozejrzyj się dookoła.
Czy widzisz strome schody wiodące w górę?

idź nimi tam przygoda Cię woła.

Czy widzisz już po prawej z cegiel wzniesioną, 40-sto metrową
wieżę.
Idź w jej kierunku i oznacz kolejny punkt na questu swego folderze.
Owa budowla wieżą cśnień zwana, została w 1905 r. zbudowana
Jak nazwa wskazuje - wiedzą to już dzieci,
służyła do wyrównywania _____
wody w wodociągowej sied.

Po prawej mając wieżę w dalszą drogę możesz ruszać śmiało,
Jeszcze trochę przygod przed Tobą zostało.

Znalezienie kolejnego punktu to wyzwanie co się zowie,
Gdzie jest były cmentarz ewangelicki, bowiem mało kto wie.
Droga asfaltowa w piaszczystą się zmienia,
Patrz w lewo czy widzisz co tam się zazielenia.

Za parawan z drzew wędrowcze drogi,
Przez wąską bramę niech niosą Cię nogi.
Nie znajdziesz tu alei, ani ozdobnych płyt grobowych,
O miejscu przypomina jedynie _____
postument pamiątkowy.

Zawróć nie zwalniając kroku, teraz wieżę cśnień mając po lewej
stronie,
Idź ulicą Szkolną, to przygody nie jest koniec.

Kolejny punkt jaki znajdziesz na Swęj drodze,
To jedynie wspomnienie - miejsce po synagodze
z XIX wieku budowle, podczas wojny trawią plomieniem
spłonęło wszystko: ściany i wyposażenie.

Na skrzyżowaniu skręć w ulicę Wolności,
A gdy znak powie, skręć w stronę ratusza tam reszty się dowiesz.
Ostatni to już punkt naszej trasy,
Sprawdź wędrowcze miły,
Czy na rozwiązaniu lamigłównki starczyło Ci siły?

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

Wiłaj na trasie questu, podróżniku drogi, to do Pieniężna zawiodły Cię nogi. Poznasz dziś historię kilka z życia Mikołaja Kopernika nieznaną, oraz 6 wsi przez niego lokowanych.

Zacznijmy jednak wszystko od początku, przy pieniężskim zamku start questu naszego wątku. Zamek ów, lecz wiesz to chyba, to Kapituła Warmińskiej była siedziba. Stąd to sam Kopernik – wkrótce dowiesz się, lokował w XVI wieku sąsiednie wsie.

W tym miejscu historii słów kilka aby jasne było, co się stało, dlaczego i jak się skończyło. Od XV do wieku XVIII ziemie te wchodziły w skład Księstwa Warmińskiego,

Gdzie to jest?

Pieniężno to siedemsetletnie miasto na Warmii w woj. warmińsko-mazurskim, w powiecie braniewskim. Położone w pasie Wzniesień Górskich nad rzeką Wałszą, od stolicy województwa dzieli je 70 km.

Jak dojechać?

Jadąc od strony Warszawy DK7. Podróż zajmie około 4,5 godzin. Od strony Gdańska DW 507 około 2 godzin. Od strony Suwałk DW592 i DW 512 około 3,5 godzin.

Trasa questu

Start: Okolice zamku pieniężskiego
Meta: Okolice starego ratusza miejskiego

Czas trwania:

Około 130 minut

Z tą ulotką:

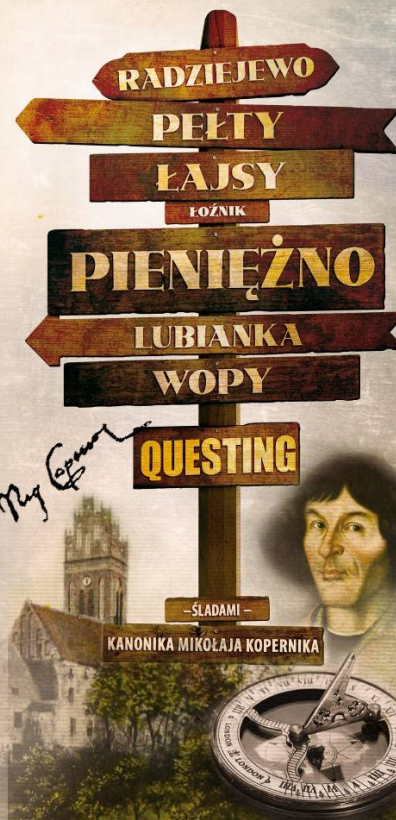
5% zniżki na nocleg w **Hoteliku Hermes**
ul. Dworcowa 25, Pieniężno

5% zniżki na dużą pizzę w **DejaVu**
ul. Rynek 2/1, Pieniężno

więcej na: www.questy.pieniezno.pl

zarządcą również świeckim Kapituła ¹ była, która szeroką autonomię się cieszyła. W skład Kapituły, kanonicy wchodziłi – duchowni, którzy głównie z dobrze wykształconego, bogatego mieszczaństwa się wywodzili. Jedno z trzech komornictw (centrów zarządzania), mój drogi kolego, mieściło się w murach zamku pieniężskiego. Stąd to kanonicy samorzędnie sami, zarządzali Kapitułą wspólnymi dobrami. Kolejne komornictwa, wieść o tym nie zginię, mieściły się we Fromborku i obecnym mieście wojewódzkim – Olsztynie.

Więcej dekawostek powiem Ci niebawem, a teraz kontynuujemy zabawę. Ruszaj po prawej mając stary ratusz, drogą brukowaną, skróć w lewo, gdy wyjdiesz na drogę asfaltową, w dół Maja Pierwszego kroc, nie zwalnij kroku, mój drogi kolego, gdy ujrzyś cerkiew przed sobą, skróć w prawo mając ją po swojej lewicy, ruszaj z wawo, na skrzyżowaniu idź prosto, - ostrożnie kroc po ulicy.

Pierwsza na naszej trasie miejscowość to wieś Łajsy, od wieków znana, już w XIII w. wzmiankowana. Opustoszała po wojnach i klęskach, 1518 roku 24 października, została ponownie lokowana przez ² Kopernika.

To stąd pochodzący wolny chłop – Jan z Łajs, 31 października 1353 roku pańskiego, zostaje powołany na zasadzce i Olsztyna ³ pierwszego. W miejscowości tej warto zwiedzić skansen - „uchronić od zapomnienia” gdzie maszyn wiele starych, jest do obejrzenia.

Gdy w Łajsach kościół ujrzyś na horyzoncie, nie podchodź do niego, 100 metrów przed nim skróć w prawo mój drogi kolego. Droga ta piaszczysta, będzie Cię do Łoźnika prowadziła,

Trasa wielokilometrowa przed Tobą, ale oczom miła. Kilka kilometrów przed Tobą do miejscowości kolejnej początku, pozwól więc że wrócimy do Mikołaja Kopernika wątku. 1473 roku, 19 lutego, to przyjdzie na świat w Toruniu tego człowieka wielkiego. Astronom, matematyk, prawnik, ekonomista, strateg, lekarz, i dziedzic jeszcze innych bez liku, w kontekście każdej z nich mówić można o M. Koperniku. Więcej niebawem – teraz kontynuujmy zabawę. Łoźnik – wieś to dziś niewielka, ale wiekiem znana, 14 listopada roku 1518 przez Kopernika lokowana. Jeśli kiedyś zawitasz do samej wsi, mój drogi kolego, warto zobaczyć tam Kaplicę Najświętszej Marii Panny z wieku XIX.

Gdy droga piaszczysta w asfaltową się zmieni, i zobaczysz napis, „Łoźnik” – kroc w przeciwnym kierunku, przed Tobą kolejna miejscowość – Pełty, bież z wawo do kolejnego na trasie punktu.

Pełty – tu 17 lutego roku pańskiego 1517, lokacji opuszczonych banów Mikołaj Kopernik dokonuje, przez co ową miejscowość do życia powołuje. Nie zwalnij kroku drogi kolego, przed Tobą droga do punktu kolejnego. Przez miejscowość Pluty drogi przyjacielu, wiedzcie droga do Wop – kolejnego questu naszego celu.

W miejscowości Pluty, wędrowcze kochani, w wieku XIV był zamek drewniany, choć po zamku owym już zniknęło wszystko, to na wschód od wsi, nad Wałszą, znajdziesz pozostałości fos i wałów – stare grodzisko. Wart też bliższej uwagi drogi kolego, jest gotycki kościół parafialny, pw. św. Wawrzyńca z połowy wieku XIV.

Gdy miniesz wieś Pluty i Jezioro, miejscowość Wopy znajdziesz na kolejnej trasie stacji, 11 marca roku 1519 roku Mikołaj Kopernik dokonał jej lokacji.

Gdy w Wopach przystanek i tablicę informacyjną ujrzyś po lewej, skróć w prawo drogą asfaltową, za 100 m mostek ukaże się przed Tobą. Kolejna miejscowość – Lubińska, tu między roku 1517, 3 marca a 21 października, dokonana została lokacja, przez administratora dóbr kapituły warmińskiej – Mikołaja Kopernika.

W Lubińce gdy po lewej ujrzyś tablicę, skróć w lewo, przed Tobą droga piaszczysta, idź nią przed siebie, kolejna stacja to Radziejewo, lecz na moment w Lechowiu przystań.

Przy metalowym krzyżu, ogrodzonym płotem, skróć w prawo przed Tobą Lechowo drogi kolego, dawna gmina, warto obejrzeć tu kościół św. Jana Chrzciciela z wieku XIV.

Kościół z ⁴ na wieży, mając po lewej, kroc przed siebie drogą asfaltową, miejscowość Radziejewo znajduje się przed Tobą. 22 października roku 1518, Mikołaj Kopernik, dokonał lokacji miejsca tego, choć już w wieku XIV Kapituła Warmińska, lokowała ową wieś w granicach komornictwa pieniężskiego.

Po lewej widzisz kościół Opata ⁶ świętego, Zmierzasz już do końca trasy mój drogi kolego. Prosto do Pieniężna niech wiedzcie Cię droga, na tej trasie jeszcze w Borowcu postanie Twa nogi.

Rok 1573, dzień majowy jakich wiele, To dzień śmierci Kopernika, drodzy przyjaciele. Lecz poki świat trwa, pamięta polskie plemie, Kto wstrzymał słońce i ruszył ⁵

Idąc prosto w Pieniężno ulicą Lidzbarską, na skrzyżowaniu skróć w prawo, potem gdy ujrzyś znak, „Zamek” w lewo, niech tam nogi niosą Cię z wawo.

Trasy krajoznawczo – turystyczne

Trasa nr 1

Stadion leśny – Most – „Rezerwat Doliny Rzeki Wałszy” – Ścieżka Dydaktyczna – Wojnity

Pieniężno położone jest w środkowym biegu rzeki Wałszy, mającej charakter rzeki górskiej. Rezerwat utworzony wzdłuż jej brzegu to atrakcyjna wizytówka miasteczka. Ma około 17 km długości, kończy się na wysokości wsi Wojnity. Biegnie dalej wśród pól uprawnych i mieszanych lasów, przez Brzostki do Długoboru, poza granice gminy.

Aby spenetrować wnikliwie rezerwat, trzeba na to poświęcić przynajmniej dwa dni wędrówki. Można poruszać się wg czerwonych znaków Szlaku Kopernikowskiego - łagodniejszą prawą stroną biegu Wałszy, bądź lewą stroną - specjalnie przygotowaną przez Nadleśnictwo - Ornetą.

Bardziej wprawionym piechurkom radzimy wspinaczkę na szczyt Białej Góry i dotarcie do wieży widokowej, skąd widać panoramę całej okolicy. Liczne meandry Wałszy są atrakcją dla kajakarzy. Bystry nurt sprawia, że nie jest to trasa łatwa. Po jej pokonaniu dopłyniemy do Pastęki. Trasa Szlaku Kopernikowskiego w obrębie gminy wynosi 24 km, a Pieniężno leży na jego 103 km. Istniejące tu unikatowe środowisko przyrodnicze i geomorfologiczne przyczyniło się do utworzenia siedmiokilometrowej ścieżki dydaktycznej. Rozpoczyna się pod ruinami zamku w Pieniężnie, następnie biegnie przez jar Wałszy do kapliczki przy „cudownym źródleku”. Stamtąd po przekroczeniu rzeki drewnianym mostem, prowadzi wschodnim brzegiem Wałszy do Pieniężna.

Na trasie ścieżki rozmieszczono sześć tablic informujących o charakterystycznych okazach flory i fauny. Znajdujące się tu urządzenia rekreacyjne basen, pięknie odrestaurowana leśniczówka oraz wiata umożliwiają wypoczynek na świeżym powietrzu. Po intensywnej wędrówce o każdej porze roku turystę zapraszają do wypoczynku kwatery agroturystyczne.

Trasa nr 2

Pieniężno – Kurhan i Grodzisko – Muzeum Misyjne – Kierpajny Wielkie – Glebiska – Jezioro Taftowo

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

Trasa liczy 25 km. Proponujemy zacząć od zwiedzania Muzeum Misyjno-Etnograficznego znajdującego się na terenie seminarium SVD. Zanim jednak dotrzemy do celu trasą rowerową "Pojezierza Mazurskiego" warto około 150 m przed zabudowaniami seminarium zboczyć w lewo na nieutwardzoną drogę, prowadzącą do rezerwatu. Około 50 m za tablicą informującą znajduje się intrygujące miejsce na kulminacji moreny czołowej. Jest to relikwiarz archeologiczny - kurhan i grodzisko wczesnośredniowieczne, prawdopodobnie pierwsza lokalizacja miasta.

Po krótkiej wspinaczce wracamy do obranego celu. Muzeum Misyjno-Etnograficzne jest niezwykle bogate w unikalne eksponaty etnograficzne i przyrodnicze z całego świata. Zgrupowane są one tematycznie, pochodzą z takich odległych zakątków świata jak: Chiny, Japonia, Nowa Gwinea, Afryka, Indonezja, Indie, Ameryka Południowa. Godne obejrzenia są kolekcja broni, instrumentów muzycznych, masek, strojów różnych plemion oraz przedmioty kultu religijnego i codziennego użytku. Na zwiedzenie muzeum trzeba przeznaczyć około 1,5 godziny, można skorzystać z usług przewodnika.

Po trudach zwiedzania można odpocząć i posilić się w tutejszej kawiarence, a także pospacerować po klasztornych ogrodach. Stąd już polną drogą wędrujemy do Kierpajń Wielkich, aby zobaczyć zespół podworski i otaczający go, objęty ochroną konserwatorską, stary drzewostan. Dalej kierujemy się do wsi Glebiska. Jest to miejscowość położona wśród wznieścień, a największą jej atrakcją jest rozciągające się w pobliżu jezioro Taftowo.

Trasa nr 3

Pieniężno – Skansen Maszyn Rolniczych – Łajsy – Galeria Łajsówka – Szlak Bobrowy – Lechowo – Borowiec – Radziejewo – Pieniężno

Trasa liczy 37 km. Jest to trasa urozmaicona, pełna estetycznych i przyrodniczych walorów. Około 1 km poza miastem znajduje się Skansen Maszyn Rolniczych „Uchronić od zapomnienia” utworzony przy współpracy z Fundacją Polsko-Niemiecką w 2000 roku. Znajdują się tam eksponaty sprzętu rolniczego oraz unikatowe przedmioty codziennego użytku.

Przez kolonię Łajsy i Pieniężno przebiega interesujący "Szlak Bobrowy". Wyróżnia się urozmaiconym polodowcowym krajobrazem. Występują tu rzadko spotykane w Polsce bobry, zdomowione w tej części doliny Wałszy. Jej brzegi porasta olcha i wierzba, a także

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

brzoza i osika, którą najchętniej ścinają bobry. Te piękne, będące pod ochroną zwierzęta, zamieszkują w przybrzeżnych jamach albo w nawodnych, kopcowatych żeremiach.

Mijamy liczne przydrożne kapliczki, jadąc do Lechowa. Można tam zwiedzić kościół z XIV w. św. Jana Chrzciciela stanowiący interesujący obiekt zabytkowy.

W Radziejewie obiektem godnym uwagi jest barokowy kościół parafialny p. w. św. Antoniego Opata, z bogato wyposażonym wnętrzem, pochodzącym z XVI w.

Trasa nr 4

Pieniężno – Łoźnik – Pluty – Pieniężno

Trasa liczy 26 km. Charakteryzuje się walorami krajoznawczo - wypoczynkowymi.

Zaczynamy od centralnej części Pieniężna zachęcając do zwiedzania dawnego kościoła szpitalnego, obecnie użytkowanego przez parafię greckokatolicką. Interesującym elementem wyposażenia wnętrza jest m. in. ikonostas i bogato zdobione motywami ukraińskimi chorągwie liturgiczne. Następnie trasa wiedzie wzdłuż górnego biegu Wąszy wśród wzniesień, pól uprawnych, lasów - malowniczego polodowcowego krajobrazu. W miejscowości Łoźnik amatorzy grzybobrania oraz miłośnicy owoców leśnych i wypoczynku w ciszy, wśród starych drzew mieszanego lasu mogą spędzić miłe przedpołudnie. Pluty, za względu na atrakcyjny krajobraz o pofałdowanym terenie, wijącą się w dolinie Wąszę, widok brodzących na łąkach bocianów, są corocznie miejscem odwiedzin plenerowych artystów malarzy.

Do substancji zabytkowych w miejscowości zalicza się: gotycki kościół parafialny z bogatym średniowiecznym wyposażeniem p.w. „Świętego Wawrzyńca” oraz ścieżki pielgrzymkowe z zespołem kapliczek przydrożnych.

Szlak „Czarci jar” w rezerwacie przyrody: „Dolina rzeki Wąszy”

Szlak prowadzi przez rezerwat przyrody: „Dolina rzeki Wąszy”. To zmodernizowana ścieżka dydaktyczna o długości 6 km. Szlak „Czarci jar” prowadzi wzdłuż przełomowego odcinka rzeki Wąszy o brzegach porośniętych lasem. Początek ścieżki znajduje się pod ruinami zamku w Pieniężnie i wiedzie przez las wzdłuż prawego brzegu rzeki do kapliczki księży Werbistów. Od kapliczki wschodnim brzegiem Wąszy prowadzi z powrotem do Pieniężna. Szlak jest oznakowany, wyposażony w kosze na śmieci, toalety, ławki, barierki

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

zabezpieczające, kładki i przejścia w miejscach trudnodostępnych i niebezpiecznych, tablice zarówno informacyjne jak i gatunkowe oraz wszelką infrastrukturę turystyczną. Ponadto przystosowano parking i fragment trasy dla niepełnosprawnych, wybudowano ciągi piesze, odbudowano historyczną kładkę na rzece Wałszy, zbudowano wiatę edukacyjną oraz doposażono izbę edukacyjną w sprzęt multimedialny. Na polanie przy leśniczówce powstał Ogród zmysłów, który jest "chodnikiem" wyłożonym różnego rodzaju nawierzchnią (igliwie, piasek, żwir, szyszki etc.) umożliwiającym odbiór bodźców zmysłowych poprzez szczególnie wrażliwe stopy. Posadowiono interaktywne tablice edukacyjne: Jakie to drzewo? Czyj to ślad? Jaki to ptak? Odpady?

Szlak zielony: Tropami zaginionej krainy Wewa

Szlak niebieski: Z biegiem Wałszy

2015r. Gmina Pieniężno wzbogaciła się o dwa szlaki krajoznawcze prowadzące przez tereny całej gminy. Szlak zielony nazywa się: Tropami zaginionej krainy Wewa, Szlak niebieski to: Z biegiem Wałszy. Szlaki umożliwiają zapoznanie się z interesującymi zabytkami gminy i miasta Pieniężno. Możliwość bezpośredniego obcowania z zabytkami i przebywanie w miejscach obdarzonych aurą tajemniczości przysporzy nam wielu niepowtarzalnych doznań, nieporównywalnych z wiadomościami z książek, czy internetu. Wielkość budowli, drobne detale, pejzaże, przydrożne krzyże i kapliczki, klimat miejsc, spotkania mieszkańców, wszystko to składa się na całość naszych doznań, które na długo pozostaną w naszej pamięci.

Szlak „Tropami zaginionej krainy Wewa” oferuje nam podróż w czasie do zamierchłej historii, gdy tereny te zamieszkiwali wolni ludzie, żyjący w rytm natury. Niczym amerykańscy Indianie opierali się najeźdźcą, lecz w końcu musieli przyjąć ich warunki lub zginąć, jak mieszkańcy doliny w Czarcim Lesie. Pozostała po nich legenda i trzy grodziska. Na obrzeżach tego szlaku leży stary majątek w Kierpajnach Wielkich z ładną wozownią.

Szlak „Z nurtem Wałszy” prowadzi nas skrajem lasu wzdłuż Wałszy. Mamy na nim możliwość obejrzenia dawnych maszyn i urządzeń rolniczych w skansenie. Przejechania przez miejsce narodzin założyciela Olsztyna. Po drodze mijamy typowy niewielki gródek Prusów, służący dawniej za krótkotrwałe miejsce schronienia dla okolicznych mieszkańców. Najdalszym

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

punktem tego szlaku jest miejsce po drewnianym zamku kanoników warmińskich. Liczne wały i fosy ukazują kunszt ówczesnych budowniczych w dziedzinie obronności.

Szlaki merytorycznie opracował pan Tomasz Sowiński, znany regionalista, pisarz książek o Warmii i Mazurach, takich jak: Tajemnice Warmii i Mazur, Epizody z Prus czyli historie okołowojenne, Kolejne Tajemnice Warmii i Mazur: historie jakich nie znajdziecie w Internecie.

Zachęcamy do zwiedzenia szlaków pieszo i rowerem, nie do wszystkich miejsc bowiem dojedziemy samochodem. Przy okazji opracowywania szlaków został opracowany przewodnik, który jest do pobrania na stronie internetowej: www.pieniezno.pl

Green Velo - „Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej”

Budowa ścieżek rowerowych w gminie Pieniężno wiąże się z realizacją projektu: „Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej”, którego gmina jest jednym z beneficjentów. To pięć projektów regionalnych, które tworzą spójną trasę rowerową biegnącą przez pięć województw: lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie i warmińsko-mazurskie. Długość trasy w naszym województwie to ok. 420 km.

Trasa przebiegająca przez miasto i gminę Pieniężno rozpoczyna swój bieg na granicy gmin: Płoskinia oraz Pieniężno w ciągu drogi powiatowej nr 1397N i przebiega przez miejscowości: Pakosze, Brzostki, Kajnitny, Pieniężno Pierwsze oraz Pieniężno, kończąc swój bieg na granicy gmin Pieniężno i Lelkowo. Przebieg ścieżki poprowadzony został w ciągu dróg powiatowych oraz gminnych uwzględniając aspekt przyrodniczo-kulturoznawczy.

Trasa rozpoczynająca się w Pakoszach biegnie ścieżką przy głównej drodze, po czym asfaltem do miejscowości Brzostki, skąd można dojechać do Kajnit. W Kajnitach zlokalizowany został punkt: Miejsce Obsługi Rowerzystów (MOR) wyposażony w węzeł sanitarny. Przedmiotowy punkt pełni rolę wypoczynkowo - rekreacyjną. Wyposażony w wiatę drewnianą o powierzchni około 20m², stoły i ławki drewniane, stojaki rowerowe oraz pojemniki na odpady przystosowane do segregacji.

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

Następnie ścieżka biegnie w ciągu drogi powiatowej nr 1344N w kierunku miejscowości Pieniężno Pierwsze i dalej do miasta Pieniężno.

W mieście przy ulicy Kościuszki powstał ciąg pieszo-jezdny z odrębnymi pasami ruchu dla rowerzystów i pieszych. Koniec odcinka zlokalizowano na skrzyżowaniu z ulicą Mickiewicza. Nawierzchnia ścieżki rowerowej wykonana została z betonu asfaltowego, zaś ciągu pieszego z kostki betonowej typu polbruk.

Odcinek ścieżki zaczynający się na skrzyżowaniu ulic Kościuszki i Mickiewicza zmierza do centrum miasta. Biorąc pod uwagę ograniczone możliwości przestrzenne, trasa poprowadzona w ciągu ulicy Kościuszki wyłącza pas ruchu drogowego o szerokości 2m. Odcinek ten kończy się na skrzyżowaniu ulicy Kościuszki z ulicami: Dworcową, Królewiecką i 1-go Maja. Po czym rozpoczyna pętlę wokół najciekawszych zakątków miasta. Wykorzystując istniejące chodniki, trasa podąża wzdłuż ulicy 1-go Maja, przekraczając rzekę Walszę i wkracza na najstarsze tereny miasta. Do poprowadzenia trasy po w/w odcinku wykorzystano istniejące ciągi piesze, które zostały przekwalifikowane na ciągi pieszo-jezdne. Odcinki, na których istniejąca szerokość nie pozwalała na poprowadzenie ciągu pieszo-jezdnego zostały przebudowane.

Odcinek idący ulicą Wolności biegnie chodnikiem do ulicy Szkolnej, po czym biegnie skrzyżowaniem i przebiega ulicą Ornecką prowadząc do najstarszej części miasta.

Kończąc pętlę po najciekawszych zakątkach miasta, trasa powraca do swojego pierwotnego przebiegu. Ścieżka biegnie chodnikiem wzdłuż ulicy Królewieckiej. Następnie skręca w lewo w ulicę Generalską i kończy swój bieg na skrzyżowaniu ulic: Generalskiej i Sienkiewicza. Istniejące chodniki zostaną przekwalifikowane na ciągi pieszo-jezdne. Przy byłym dworcu PKP, na ul. Kolejowej wybudowane jest Miejsce Obsługi Rowerzystów.

Przedostatni odcinek prowadzący przez miasto rozpoczyna się na skrzyżowaniu ulic Generalskiej i Sienkiewicza. Trasa ścieżki ciągnie się przy chodniku wzdłuż ulicy Sienkiewicza do przejazdu kolejowego i biegnie wzdłuż starego nasypu kolejowego do granicy administracyjnej miasta, po czym przez wieś Łajsy i łączy się ze ścieżką w Perwitach, gminie Lelkowo.

2.4. Infrastruktura społeczna

Ochrona zdrowia

Na terenie miejscowości Pieniężno przy ul. Generalskiej znajduje się budynek Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej „MEDICUS”, w którym mieści się siedziba lekarza rodzinnego, sala rehabilitacyjna i laboratorium analityczne.

W miejscowości Pieniężno znajduje się Punkt Stacjonowania Podstawowego Ratownictwa Medycznego.

Szkolnictwo

Szkoła Podstawowa w Pieniężnie - Uchwałą nr XVIII/119/12 z dniem 1 września 2012r. szkoła otrzymała nazwę: Zespół Szkolno-Przedszkolny w Pieniężnie, w skład którego wchodzi: Szkoła Podstawowa w Pieniężnie i Przedszkole Publiczne w Pieniężnie.

Szkoła ma wieloletnie tradycje i bogatą historię. Została założona 3 września 1946 roku jako Szkoła Powszechna. Organizatorem i jej pierwszym kierownikiem oraz nauczycielką była **Stanisława Lichodziejewska (1910- 1990)**, urodzona na Wileńszczyźnie przyjechała jako repatriantka do Polski i osiedliła się w Pieniężnie. W dniu otwarcia szkoły zarejestrowano 30 uczniów. Po wyzwoleniu przybywający na tereny Warmii nauczyciele rozpoczynali pracę w bardzo prymitywnych warunkach. Budynek szkoły, zbudowany jeszcze przed wojną, w 1932r., wymagał remontu, brakowało tablic, ławek, podręczników. Po dwóch latach w szkole pracowało czworo nauczycieli: Stanisława Lichodziejewska i jej mąż Olgierd Lichodziejewski, Irena Pałyśńska oraz Anastazy Kuresza. Pani Lichodziejewska pełniła obowiązki kierownika szkoły do 1951r., była też założycielką szkolnej biblioteki i autorką pierwszej kroniki szkoły.

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

W sierpniu 1961r. rozpoczęto budowę nowej części szkoły. 26 września 1963r. oddano do użytku nową część budynku szkolnego. Przy stanie 453 uczniów było 15 oddziałów i 7 sal lekcyjnych, w których nauczało 13 nauczycieli. Placówka rozwijała się i żyła własnym życiem.

9 maja 1965r. z okazji Dni Oświaty Książki i Prasy szkołę odwiedziła Maria Zientara-Malewska, poetka i pisarka warmińska oraz dr Władysław Gębik, nauczyciel, pedagog, wychowawca, pisarz, publicysta i działacz warmiński. Z historią szkoły nierozdzielnie związany był Alfons Wiśniewski, najpierw kierownik, potem wieloletni dyrektor szkoły, przepracował w niej 47 lat. Oprócz swojej pracy zawodowej zajmował się zbieraniem dokumentów dotyczących historii Pieniężna, założył i był przewodniczącym Towarzystwa Miłośników Pieniężna, prowadził kronikę miasta, ilustrując ją własnymi fotografiami. W 1969r. do szkoły uczęszczało 576 uczniów ucząc się w 17 oddziałach.

W 1977r. szkoła zmieniła nazwę na Zbiorczą Szkołę Gminną, z oddziałami w Łąsach, Białczynie i Żugieniach. Rok później pierwszy rocznik uczniów rozpoczął edukację w tak zwanej „dziesięciolatce”. 21 sierpnia 1978r. zatrudnionych było 19 nauczycieli i Komendant Hufca Związku Harcerstwa Polskiego, co świadczy o tym, że w szkole prężnie działało harcerstwo. Na koniec 1989r.

w gminie Pieniężno istniało 7 szkół podstawowych, do których uczęszczało ogółem 1200 uczniów, w tym w samym Pieniężnie 847. W 1999r. w związku z kolejną reformą oświaty, zlikwidowano szkołę ośmioklasową tworząc sześć klas szkoły podstawowej i trzy klasy gimnazjum.

W szkole istnieje pracownia informatyczna, internetowe centrum informacji multimedialnej, biblioteka, sala gimnastyczna, naucza się dwóch języków: angielskiego i rosyjskiego, funkcjonuje klub sportowy „Daglezja”, jest kilka kół zainteresowań, wydawana jest szkolna gazetka "Galaxy" wyróżniona w 2008r. laurem "Najlepszym z Najlepszych" przez Pana Jacka Protasa Marszałka Województwa Warmińsko - Mazurskiego.

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

W 2006r. szkoła obchodziła jubileusz 60-lecia istnienia. Położona w sąsiedztwie malowniczego Rezerwatu Doliny Rzeki Wałszy, gdzie znajduje się tak zwany "stadion leśny" i jeden z najwyższych mostów kolejowych w kraju, jest ciekawym miejscem, które warto przy okazji odwiedzić. 20 czerwca 2015 r. szkole nadano imię Ziemi Warmińskiej oraz zakupiono sztandar.

Zespół Szkół Licealnych i Zawodowych im. Wł. Reymonta - W 1967r. wojewódzkie władze oświatowe w Olsztynie zdecydowały, że warto powołać do życia szkołę, która kształciłaby młodzież w kierunku rolniczym, najbardziej wówczas przydatnym dla okolic Pieniężna, które miały taki właśnie charakter. I oto niewielkie miasteczko otrzymało swą szansę na ożycie, bo tam gdzie młodzież, tam gwar, praca, tam więcej wzlotów niż upadków.

W 1970r. powstało Trzyletnie Technikum Rolnicze i Zasadnicza Szkoła Rolnicza. Uczniowie zamieszkali w nowo wybudowanym internacie, a zatrudnieni pedagodzy wprowadzili się do domu nauczyciela, postawionym tuż przy szkole. Rok szkolny zaczął się z opóźnieniem ze względu na – jak głosi kronika – „przeciągające się prace budowlane”. 27 października 1970r. ówczesne władze oficjalnie inaugurowały działalność placówki, która od tej pory stała się ośrodkiem także życia kulturalnego miasta.

Gimnazjum Publiczne im. Jana Pawła II - Gimnazja w polskim systemie oświaty pojawiły się ponownie 1 września 1999r. Od tego roku gimnazjum to drugi obowiązkowy poziom kształcenia w Polsce. W szkole prowadzone są różne koła zainteresowań: zespół wokalny „W Drodze”, piłka siatkowa dziewcząt, piłka nożna chłopców, kółko informatyczne, piłka siatkowa chłopców, kółko plastyczne, kółko dziennikarskie, taneczne, teatralne, geograficzne biologiczne. Przy szkole działają dwa stowarzyszenia: „Kalos Kagathos – Pięknym i dobrym” oraz Uczniowski Klub Sportowy – GIMSTAR.

Przedszkole Publiczne w Pięczęnie - Uchwałą nr XVIII/119/12 z dnia 1 września 2012 r. weszło w skład Zespołu Szkolno-Przedszkolnego.

Kultura

Biblioteka - Gminna Biblioteka Publiczna powstała 16 stycznia 1949r. Organizację biblioteki podjęto w warunkach bardzo trudnych. Olbrzymie zniszczenia wojenne (90%), brak lokali, wyposażenia, wykwalifikowanego personelu. Stopień organizacyjny i nazwa

biblioteki uzależnione były zawsze od struktury administracyjnej kraju. Biblioteka gminna w Pięczęnie istniała do 1954r., rok później przemianowano ją na bibliotekę gromadzką. Nadanie praw osiedla dla Pięczęna w 1959r. spowodowało zmianę nazewnictwa na bibliotekę osiedlową. Odzyskanie praw miejskich w styczniu 1973r. spowodowało utworzenie miejsko-wiejskiej gminy Pięczęno, analogicznie z osiedlowej biblioteki utworzono Bibliotekę Publiczną Miasta i Gminy w Pięczęnie.

Plan Odnowy Miejscowości Pięńżno

Pierwszą siedzibą biblioteki były 2 pomieszczenia o pow. 50m² w budynku mieszkalnym przy ul. Generalskiej. W 1957r. księgozbiór przeniesiono do dwóch pomieszczeń mieszczących się na I piętrze budynku przy ul. Generalskiej 8. W 1971r. biblioteka została przeniesiona do magazynu w Wytwórni Pasz przy ulicy Dworcowej. Brak było w nim podstawowych urządzeń sanitarnych i grzewczych. W tym samym roku biblioteka otrzymała jedno większe pomieszczenie po byłym sklepie żelaznym przy ul. Wolności. Dopiero w sierpniu 1977r. po oddaniu nowo wybudowanego w czynie społecznym Miejsko-Gminnego Domu Kultury przy ul. Sienkiewicza 4, biblioteka otrzymała pomieszczenia o pow. 113m², w których mieści się do dnia dzisiejszego. Otrzymana powierzchnia pozwoliła na wyodrębnienie czytalni z 24 miejscami, wypożyczalni oraz pokoju socjalnego.

Najwyższą dynamikę wzrostu liczby czytelników odnotowano w latach sześćdziesiątych. Dynamiczną rozbudowę sieci i jej oddziaływanie odnotowano w latach 1967-1980r., później do 1986r. nastąpił okres stagnacji. Na pewno rozwój biblioteki był ściśle uzależniony od poziomu oświaty społeczności lokalnej. Biblioteka towarzyszyła więc rozwojowi szkolnictwa podstawowego, umacniała jego wpływ zwłaszcza w dziedzinie umiejętności czytania i pisania. Upowszechniając książkę rozbudzała ciekawość świata, przybliżała go, reprezentowała idee postępu, budziła emocje i zaspakajała aspiracje mieszkańców Pięńżna. Biblioteka, punkty biblioteczne, we wczesnych latach powojennych były jedynymi placówkami kulturalnooświatowymi spełniającymi zadania, które obecnie dzielą z domami kultury, kinami, radiem i telewizją.

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

W styczniu 2004r. bibliotekę odłączono ze struktur "centrum" i stała się znów samodzielną jednostką o nazwie Miejska Biblioteka w Pieniężnie. Otrzymała wówczas dodatkową powierzchnię lokalową na "czytelnię internetową" i galerię biblioteczną. Z drugiej strony reforma stworzyła szereg nowych bodźców sprzyjających rozwojowi biblioteki. Bardzo bogaty asortyment wydawniczy, zmienił zainteresowania czytelników, zmianę stylu czytania. Biblioteka stała się instytucją bardziej mobilną, reagującą na potrzeby środowiska lokalnego, poszukującą nowych form pracy, współpracującą z organizacjami lokalnymi i kształtującą wyrazisty wizerunek w środowisku.

Obecnie biblioteka dysponuje ok. 24 tys. woluminami. Dzięki Programowi Operacyjnemu Ministerstwa Kultury "Promocja Czytelnictwa" oraz zwiększenia środków samorządowych w budżecie biblioteki od 2004r. na bieżąco zakupywane są nowości wydawnicze przez co znacznie poprawiła się jakość gromadzonego księgozbioru. Oprócz księgozbioru biblioteka proponuje swoim użytkownikom: korzystanie z materiałów i prasy na miejscu, bezpłatne korzystanie z "czytelni internetowej", sprowadzanie książek z wypożyczeń międzybibliotecznych, usługi informacyjno-bibliograficzne, dodatkowe usługi: drukowanie, kserowanie, skanowanie, bindowanie, pomoc w wyszukiwaniu różnego rodzaju informacji.

Z szerokiego wachlarza różnorodnych imprez organizowanych w bibliotece do najciekawszych należą: wieczory poezji, spotkania autorskie, konkursy czytelnicze, lekcje biblioteczne, wycieczki do bibliotek, warsztaty artystyczne, wystawy malarskie, rzeźbiarskie.

20 grudnia 2013r. oddano do użytku dobudowaną klatkę schodową z windą dla osób niepełnosprawnych. Projekt: „Dobudowa klatki schodowej z windą dla osób niepełnosprawnych do Miejskiej Biblioteki w Pieniężnie” został zrealizowany dzięki dofinansowaniu przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Biblioteka +. Całkowity koszt inwestycji wyniósł 565 632,00 zł, kwota dofinansowania wyniosła 413 243,00 zł. Zakres robót budowlanych obejmował zagospodarowanie placu budowy, roboty rozbiórkowe, wykonanie prac ziemnych, roboty wykończeniowe budynku oraz montaż windy osobowej. Pomalowano wszystkie pomieszczenia biblioteczne, a także przystosowano toaletę dla osób niepełnosprawnych. Oddano bibliotece budynek starego dworca PKP, w którym organizowane są letnie wystawy i warsztaty.

Miejski Dom Kultury

Został otwarty i przekazany do użytku 1 sierpnia 1977r. Wzniesiono go przy dużym udziale czynów społecznych i pomocy miejscowych zakładów. Celem działalności jest stymulowanie oraz rozwój aktywnego oraz kreatywnego uczestnictwa mieszkańców gminy Pieniężno w kulturze. Dom Kultury zapewnia dzieciom i młodzieży wypoczynek podczas ferii zimowych oraz wakacji, organizuje szereg imprez rekreacyjnych i zabawowych, obejmuje swoim patronatem pod względem rozwoju również świetlice wiejskie. Ponadto organizuje wiele imprez lokalnych i ponadlokalnych dla mieszkańców i turystów przebywających na terenie gminy Pieniężno.

W 2012r. przeszedł remont, współfinansowany ze środków Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Całkowita wartość projektu wynosiła 300 000,00 złotych. Gmina Pieniężno pokryła 25% wkładu własnego w wysokości 75 000,00 złotych. W ramach projektu wyremontowane zostały pomieszczenia MDK, zakupiony został zestaw nagłośnieniowy umożliwiający organizację imprez plenerowych oraz wyposażone sale: taneczno-widowiskowa, muzyczna, plastyczna i komputerowa. Została zmieniona instalacja elektryczna oraz wymieniono okna i drzwi.

Środowiskowy Dom Samopomocy „Bajka” – powstał w budynku Odzieżowej Spółdzielni Inwalidów „WARMIA” z Ornety, oddany do użytku w 2007r. Jest placówką przeznaczoną do dziennego pobytu 35 osób przewlekle psychicznie chorych, niepełnosprawnych intelektualnie oraz osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych. Do zadań domu należy: prowadzenie terapii zajęciowej oraz innych form wsparcia osób niepełnosprawnych celem poprawy funkcjonowania w sferze zdrowotnej i społecznej, prowadzenie działań o charakterze edukacyjno-promocyjnym celem kształtowania prawidłowych postaw społecznych wobec osób niepełnosprawnych, włączenie osób niepełnosprawnych do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, pomoc w nabywaniu umiejętności samodzielnego wykonywania czynności dnia codziennego, podtrzymywania umiejętności już nabytych i zdobywanie nowych, wsparcie terapeutyczne, rehabilitacyjne,

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

pedagogiczne i terapeutyczne. 29 października 2015r. odbył się jubileusz dziesięciolecia działalności Środowiskowego Domu Samopomocy „Bajka”.

Ochrona przeciwpożarowa

W zakresie ochrony przeciwpożarowej na terenie miejscowości Pieniężno funkcjonuje jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej. Historia OSP w Pieniężnie sięga 1892r. Zniszczenia wojenne nie uchroniły OSP, następne jednostki zaczęły formować się w 1948r. Pierwszymi organizatorami byli: Jan Wiśniewski, Ludwik Niżnik, Leon Zomkowski, Józef Jabłonowski, Czesław Michalak, Władysław Nitowski, i inni.

W 1948r. zakupiono ze środków własnych samochód strażacki marki Ford. Nie było stałej remizy. Sprzęt umieszczano w różnych pomieszczeniach gospodarskich. W 1972r. wybudowano remizę strażacką i w tym samym roku OSP otrzymuje sztandar. W sobotę 13 września 2008r. odbył się jubileusz 60-lecia ochotniczej Straży Pożarnej w Pieniężnie.

Obecnie Jednostka OSP w Pieniężnie wyposażona jest w dwa pojazdy ratowniczo – gaśnicze: GBM 2.5/8 Star 244 oraz GLBA Ford Transit. Ze względu na posiadane wyposażenie dysponowana jest do licznych zdarzeń na terenie całego powiatu. Jednostka OSP Pieniężno realizuje największą ilość zdarzeń wśród jednostek OSP, posiada najbardziej rozbudowany sprzęt hydrauliczny firmy Holmatro oraz otrzymuje najlepsze wyniki podczas kontroli gotowości bojowej jednostek OSP. Dodatkowo posiada Ursus 360 GBA idealny do gaszenia pożarów traw na małych i dużych powierzchniach, samochód Jelcz 442 419 [N] 52 GCBA 5/24 i sanie do ratownictwa lodowego (zwane również „deską lodową”) są pływającym, nowoczesnym urządzeniem ratowniczym. Konstrukcja opracowana została przy współpracy z grupami ratownictwa technicznego Państwowej Straży Pożarnej. 23.10.2013r. zakończył się remont garaży remizy, w obu boksach wylano nową posadzkę betonową.

2.5. Infrastruktura techniczna

Komunikacja

Drogi

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

Przez teren Gminy Pieniężno przebiegają 3 drogi wojewódzkie: nr 507 Dobre Miasto (Olsztyn) – Pieniężno – Braniewo; droga sklasyfikowana w trzeciej klasie technicznej; obsługuje ona ruch tranzytowy i lokalny; łączy ona gminę z siedzibą władz powiatu, siedzibą władz wojewódzkich, umożliwia również połączenie z przejściem granicznym z Obwodem Kaliningradzkim Federacji Rosyjskiej w Gronowie;

nr 512 Pieniężno – Górowo Iławieckie – Bartoszyce, która biorąc swój początek w Pieniężnie łączy się następnie z drogą 507 (Braniewo – Olsztyn); biegnie ona równoległe do granicy północnej państwa, umożliwia ona również połączenie z przejściem granicznym z Obwodem Kaliningradzkim Federacji Rosyjskiej w Bezledach;

nr 510 Pieniężno – Lelkowo, która również początek bierze w Pieniężnie i łączy się z drogą nr 507, piątej klasy technicznej; obsługuje również ruch lokalny;

Do dróg powiatowych, biegnących przez gminę Pieniężno zalicza się:

- drogę nr 09267 Pieniężno – Pakosze, która w obrębie miasta Pieniężno biegnie ulicami Dworcową i Braniewską
- drogę nr 09261 Pieniężno – Lechowo, która w obrębie miasta Pieniężno biegnie ulicami 1-go Maja, Wolności, Lidzbarska
- drogę nr 09259 Piotrowiec – Wołowo – Wilknity
- drogę nr 09260 Łoźnik – Pawły
- drogę nr 09261 Pieniężno – Jesionowo
- drogę nr 09241 Braniewo – Płoskinia – Pakosze
- drogę nr 09262 Piotrowiec – Pakosze – Mingajny
- drogę nr 09265 Bornity – Krzykały – Nowy Dwór
- drogę nr 09267 Pakosze – Pieniężno
- drogę nr 09268 Kajnity – Bornity
- drogę nr 09269 Kajnity – Pieniężno

Na system dróg gminnych składają się m.in. drogi łączące miejscowości:

- Jeziorko – Wopy
- Lubianka – Lechowo
- Niedbałki – Jesionowo

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

- Różaniec – Radziejewo
- Borowiec – Cieszęta
- Sawity – Kolonia Łajsy
- Pieniężno – Żugienie – Wyrębiska – Pakosze
- Pieniężno – Wojnity
- Gaudyny - Sawity z drogą wojewódzką Pieniężno – Braniewo
- Kajnity – Brzostki z drogą powiatową Pakosze – Bornity
- Różaniec z drogą wojewódzką nr 512

Przez teren gminy będą jeszcze inne drogi, jednakże nie spełniają one większej roli w obsłudze gminy. Stanowią one połączenia pojedynczych obiektów lub poszczególnych siedlisk.

Kolej

Przez gminę Pieniężno przebiega jedna linia kolejowa relacji Braniewo-Pieniężno - Olsztyn (Gutkowo). Wykorzystywana jest ona zarówno do przewozu osób jak i towarów.

Linia ta poprzez Olsztyn daje połączenie z krajową siecią kolejową, natomiast dzięki połączeniu z Braniewem poprzez przejście graniczne daje połączenie z międzynarodowym układem kolejowym w kierunku Obwodu Kaliningradzkiego Federacji Rosyjskiej, Łotwy i Niemiec. Połączenia kolejowe poza Pieniężnem obsługuje sąsiednie gminy Lelkowo i Płoskinie, w których nie ma kolei.

Gospodarka wodno-ściekowa

Wodociągi

Miejscowość Pieniężno jest zwodociągowana w 100%. Na terenie miasta eksploatowana jest stacja uzdatniania wody. Zaopatrzenie w wodę miejscowości Pieniężno odbywa się z ujęcia i stacji uzdatniania wody w Pieniężnie, które zaopatruje okoliczne miejscowości.

31.08.2011r. została oddana do użytku Stacja Uzdatniania Wody. Koszt: 3 509 856,50 zł brutto, współfinansowana ze Środków Unii Europejskiej z Programu Rozwoju

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

Obszarów Wiejskich 2007-2013 w ramach działania 321 „Podstawowe usługi dla ludności wiejskiej” .

Kanalizacja deszczowa

Miejscowość Pieniężno posiada kanalizację deszczową. Instalacja składa się wyłącznie z podstawowych urządzeń – brak jest elementów wstępnie oczyszczających oraz separatorów substancji ropopochodnych.

Kanalizacja

Miejscowość Pieniężno posiada kanalizację sanitarną. Ścieki prowadzone nią trafiają do oddanej do użytku w 1995r., miejskiej oczyszczalni mechaniczno-biologicznej typu „Biogradex”.

Telekomunikacja

Sieć telekomunikacyjna w miejscowości Pieniężno jest dobrze rozwinięta, znajduje się w polu zasięgu sieci wszystkich operatorów telefonii komórkowej. Obsługę mieszkańców miejscowości Pieniężno w zakresie usług telekomunikacyjnych zapewnia Telekomunikacja Polska S.A.

Elektroenergetyka

Obszar miasta Pieniężno zasilany jest z GPZ 110/15kV w Piotrowcu za pomocą dwóch linii napowietrznych 15kV z przewodami o przekroju 120mm. Prawie cała sieć 15 kV została zmodernizowana w latach 1980-89. Jej zagęszczenie i rozmieszczenie przestrzenne pozwala na pełne zaopatrzenie odbiorców gminy w energię elektryczną na dalsze 15-20 lat. Zwiększone potrzeby będą wymagały tylko zagęszczenia ilości stacji transformatorowych 15/04 kV na istniejących ciągach kablowych i liniowych 15 kV z ewentualną niewielką rozbudową miejskiej sieci 15 kV.

Ciepłownictwo

Na terenie Miasta Pięńżno znajduje się zmodernizowana kotłownia, będąca własnością gminy, zarządzana przez PEC Spółkę z o.o. Zaopatruje ona w ciepło około 70% miasta, w tym wszystkie budynki wielorodzinne.

2.6. Gospodarka i rolnictwo

Podmioty gospodarcze

Tabela nr 19: Podmioty gospodarcze w miejscowości Pięńżno na tle Gminy Pięńżno, stan na 2011rok.

	Gmina Pięńżno	Pięńżno
ogółem	207	151
Handel obwoźny	15	10
Sklepy spożywcze	35	23
Piekarnie	3	3
Mechanika pojazdowa	5	5
Roboty budowlane	26	21
Inne usługi	123	89

Tabela nr 20: Podmioty gospodarcze w miejscowości Pięńżno na tle Gminy Pięńżno, stan na 2015rok.

	Gmina Pięńżno	Pięńżno
ogółem	72	181
Handel obwoźny	1	2
Sklepy spożywcze	10	20
Piekarnie	0	2
Mechanika pojazdowa	1	6
Roboty budowlane	6	29
Fryzjerstwo, zabiegi	0	9

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

kosmetyczne		
Inne usługi	54	112

2.7. Kapitał społeczny i ludzki

Gmina Pieniężno to nie tylko bogactwo kulturowo-historyczne, krajobrazowo-poznawcze, ale przede wszystkim to mieszkańcy swoją aktywnością tworzą specyficzny klimat, oni mają ogromny wpływ na rozwój gospodarczy, kulturalny i turystyczny "Naszej Małej Ojczyzny".

Na terenie miejscowości Pieniężno działają organizacje pozarządowe takie jak:

Ochotnicza Straż Pożarna

Fundacja Lokalna Grupa Działania Partnerstwo dla Warmii – proces budowy partnerstwa rozpoczął się w 2004r. Zainicjowany został przez Fundację Wieś w XXI wiek, która rozpoczęła realizację I schematu Pilotażowego Leader+. Główną ideą partnerstwa jest integrowanie różnych inicjatyw organizacji pozarządowych, samorządów i firm prywatnych na rzecz rozwoju Warmii, tworzenie lokalnych inicjatyw w dziedzinie gospodarki rolnej, kultury, edukacji, rozwoju turystyki i przeciwdziałania wysokiemu bezrobociu mieszkańców na tym obszarze. W 2015r. fundacja połączyła się z LGD Wysoczyzna Elbląska.

Stowarzyszenie Na Rzecz Osób Niepełnosprawnych - Głównym celem organizacji jest wyrównywanie szans niepełnosprawnych, tworzenie warunków przestrzegania wobec nich praw człowieka, prowadzenie ich ku aktywnemu uczestnictwu w życiu społecznym oraz wspieranie ich rodzin. Działalność Stowarzyszenia opiera się na pracy członków stowarzyszenia oraz wolontariuszy. To właśnie oni stanowią najcenniejszy kapitał tej organizacji. Jest to grupa nauczycieli nauczania początkowego (niektórzy z nich ukończyli oligofrenopedagogikę), uczennice szkół średnich, a także klerycy z Misyjnego Seminarium Duchownego Księża Werbistów. Prowadzą oni społecznie zajęcia plastyczne i sportowe, muzykoterapię, opiekują się dziećmi niepełnosprawnymi w czasie wyjazdów do kina, do Stadniny Koni w Braniewie. Organizują spotkania i zabawy z okazji Mikołajek, Dnia Dziecka i Bale Karnawałowe. Dzieciom corocznie organizowane są kolonie letnie i zimowiska, liczne wyjazdy w plener. Od 2002r. stowarzyszenie corocznie organizuje w miesiącu czerwcu Olimpiadę Specjalną, na która przyjeżdżają dzieci niepełnosprawne, a także podopieczni

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

z pobliskich Ośrodków Szkolno-Wychowawczych i innych placówek, którym bliski jest problem niepełnosprawności. Paraolimpiada przyciąga tłumy dzieci i młodzieży również szkolnej, która przyjeżdża wziąć udział we wspólnej zabawie.

Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Wierzbickiej WIERZBICA - głównymi celami Stowarzyszenia jest podejmowanie działań w zakresie krzewienia dorobku społeczno-kulturalnego byłych mieszkańców wsi Wierzbica, pielęgnowania i kultywowania tradycji narodowych i kulturowych oraz wartości religijnych narodowości ukraińskiej, działalność edukacyjna i popularnonaukowa oraz historyczna związana z życiem i działalnością mieszkańców wsi Wierzbica.

Świetlica środowiskowo-terapeutyczna CARITAS - w Pieniężnie jest placówką prowadzącą działalność opiekuńczo-wychowawczą, terapeutyczną, profilaktyczną i prewencyjną. Świetlica w stosunku do wychowanków prowadzi działalność charytatywną. Wszelkie działania podejmowane przez świetlicę na rzecz dzieci są nieodpłatne. Dzieci uczęszczające są w wieku 6-15 lat. Świetlica mieści się przy ul. Rynek 8.

Klub Sportowy „Wąlsza”- Klub Sportowy WAŁSZA powstał w 1951r., zaczynając grę w najniższej klasie rozgrywek woj. olsztyńskiego. Pierwsze mecze rozgrywał na stadionie przy ul. Mickiewicza (tzw. stadion leśny). Na początku lat 70-tych przeniósł się na ul. Braniewską1. Barwy klubu żółto-biało-niebieskie związane są z flagą miasta, a jego nazwa z przepływającą przez Pieniężno malowniczą rzeką. W klubie działały niegdyś dwie sekcje: piłki nożnej i siatkowej. Wiadomo także, że klub wcześniej tytułował się takimi skrótami jak MZKS (Miejsko Zakładowy Klub Sportowy) oraz LKS (Ludowy Klub Sportowy). KS WAŁSZA ma do dyspozycji dwa stadiony. Stadion Miejski mieści się przy ul. Braniewskiej 1, na który mieści się ok. 1200 kibiców z czego część wyposażona jest w plastikowe krzeselka. Stadion spełnia wszelkie normy PZPN do prowadzenia zawodów w tej klasie rozgrywek, a także w wyższych klasach. Wymiary: 96x75 metrów. Drugi stadion mieści się przy ul. Mickiewicza, tuż przy Rezerwacie Przyrody "Dolina Rzeki Wąlszy". Jest to przepięknie położony naturalny stadion w którego obrębie mieści się amfiteatr miejski. Służy on przede wszystkim do celów treningowych oraz do rozgrywania meczów sparingowych.

Związek Ukraińców w Polsce Koło Terenowe w Pieniężnie - Powstał w 1958r. i działa nieprzerwanie do chwili obecnej. Początkowo nosił nazwę Ukraińskie Społeczno-Kulturalne Towarzystwo. Od 1990r. przemieniło się na Związek Ukraińców w Polsce i jest najliczniejszą

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

organizacją społeczności ukraińskiej w Polsce. Związek jest organizacją pozarządową, samorządną i niezależną. Głównym celem działania jest reprezentowanie społeczności ukraińskiej, zachowanie tożsamości kulturowej i świadomości narodowej, integracja społeczeństwa, przełamywanie barier i uprzedzeń.

Koło terenowe w Pieniężnie powyższe cele realizuje poprzez realizowanie różnego rodzaju spotkań okolicznościowych, koncertów i zabaw. Na koncerty zapraszani są artyści z kraju i z zagranicy (Ukraina, Rosja, Litwa). Do największych osiągnięć związku należy zaliczyć zorganizowanie "Dnia Ukraińskiej Kultury" w ramach Panoramy Świata i organizowanie od 1999 roku Ukraińskich Warmińsko-Mazurskich Dożynek pod nazwą "Święta urodzaju" zawsze w ostatnią niedzielę sierpnia. Impreza ta z roku na rok rozrasta się i przyciąga coraz liczniejszą widownię.

Klub Seniora „Stokrotka” - został założony w kwietniu 2002r. przy Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Pieniężnie. Zespół liczy 13 osób którzy spotykają się raz w tygodniu i uczą się piosenek w języku polskim, niemieckim i ukraińskim. Klub mieści się w Miejskim Ośrodku Kultury w Pieniężnie. Zespół na swoim koncercie ma już wiele występów. Związek Emerytów Rencistów i Inwalidów oraz Klub Seniora "Stokrotka" jest organizatorem: Spotkania Opłatkowego, Spotkania Wielkanocnego, Dnia Seniora, Dnia Babci, Dnia Dziadka. Pieniężno - Dożynki Gminne, Dożynki Greckokatolickie, Przegląd Piosenki Patriotycznej, Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy.

Uczniowski Klub Sportowy „Daglezja" - Siedziba stowarzyszenia jest ZS-P. Celem klubu jest przede wszystkim planowanie i organizowanie pozalekcyjnego życia sportowego uczniów, angażowanie do różnorodnych form aktywności ruchowej, gier i zabaw dostosowanych do wieku, stopnia sprawności i zainteresowań sportowych.

Uczniowski Klub Sportowy "Gimstar" - Siedzibą stowarzyszenia jest Gimnazjum Publiczne im. Jana Pawła II.

Terenowe Koło Pszczelarzy - Terenowe Koło Pszczelarzy w Pieniężnie rozpoczęło swoją działalność w latach 50-tych. W pierwszym okresie działalności Koło zrzeszało kilkunastu członków - pszczelarzy. Z upływem czasu liczba członków wzrastała i od kilkunastu lat Terenowe Koło Pszczelarzy w Pieniężnie liczy ok. 60 członków. Pszczelarze zrzeszeni w naszym Kole posiadają 5 500 rodzin pszczelich. Wielu z nich prowadząc duże pasieki osiąga

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

dobrze wyniki w produkcji pszczelarskiej. TKP w Pieniężnie jest jednym z 12 kół zrzeszonych w strukturze Regionalnego Związku Pszczelarzy w Elblągu z siedzibą w Starym Polu.

W dniu 4 sierpnia 2002r. odbyła się uroczystość poświęcenia sztandaru Koła, który został ufundowany przez pszczelarzy zrzeszonych w Kole z Pieniężna.

Wojewódzki Związek Pszczelarzy w Olsztynie/ Koło Pszczelarzy w Pieniężnie

Zarząd Rejonowy Ligi Obrony Kraju/koło terenowe w Pieniężnie – Stowarzyszenie działa przy MDK. LOK – sekcja MON oraz stowarzyszenie ściśle współpracujące z Ministerstwem Obrony Narodowej, powstałe w okresie Polski Ludowej jako organizacja paramilitarna. Na celu ma umacnianie obronności Rzeczypospolitej Polskiej oraz ugrupowania ludzi gotowych do jej obrony, przede wszystkim na potrzeby wojska. Liga Obrony Kraju w swojej działalności kieruje się postanowieniami Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz przepisami prawa. Liga Obrony Kraju przetrwała zmiany ustrojowe. Obecnie obowiązujący statut z 20 maja 2006r. określa LOK jako "ogólnopolskie, patriotyczne stowarzyszenie skupiające w swoich szeregach obywateli dążących do umacniania obronności RP oraz gotowych do jej obrony". Stowarzyszenie kultywuje tradycje narodowe i tradycje oręża polskiego. W Lidze działa 177 klubów Oficerów Rezerwy zrzeszających ponad 7.968 oficerów, chorążych i podoficerów rezerwy, w szczególności absolwentów SOR i SPR. Obecnie w LOK zrzeszonych jest 131.796 członków, zorganizowanych w 4.620 klubach i kołach LOK.

Stowarzyszenie Przyjaciół Szkoły – z siedzibą przy ZS-P

Stowarzyszenie "Kalos Kagathos - Pięknym i Dobrym" - założone przy Gimnazjum Publicznym im. Jana Pawła II w Pieniężnie dnia 24 marca 2003r. Celem Stowarzyszenia jest m. in.: wspieranie zrównoważonego rozwoju dzieci i młodzieży, inicjowanie działań i tworzenia warunków do rozwoju twórczości własnej, zdolności i zainteresowań dzieci i młodzieży, współdziałanie w tworzeniu i realizacji programów dotyczących rehabilitacji, rewalidacji, terapii psychologicznej i pedagogicznej, kreowanie i inicjowanie działań na rzecz turystyki, ochrony środowiska, ekologii, kultury, historii.

Stowarzyszenie "Zdrowa rodzina" – działająca przy Środowiskowym Domu Samopomocy „Bajka”

Caritas

Polski Związek Wędkarski

2.8. Charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno przestrzenne.

2.8.1. Róg skrzyżowania ulic: Generalska i Sienkiewicza, Pieniężno

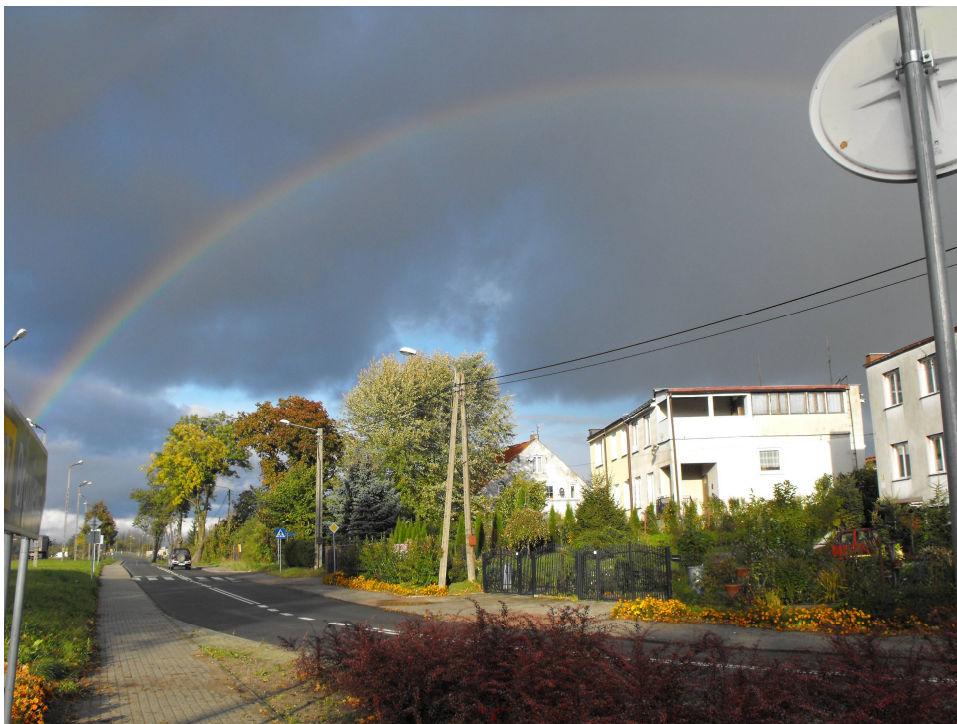
To jedno ze strategicznych miejsc dla mieszkańców Pieniężna, gdyż znajduje się bezpośrednio przy blokowisku, wybudowanym na przełomie lat 60. i 90. XX wieku. Bloki wybudowane z wielkiej płyty szpecą swoim wyglądem. Ostatnie lata i tworzenie się wspólnot mieszkaniowych zmienia ich oblicze, jednak i tak nie zachęcają do zatrzymania się na dłużej, a ich otoczenie do odpoczynku. Bloki zamieszkuje ponad 300 mieszkańców, w tym młode małżeństwa z małymi dziećmi, które nie posiadają miejsca do zabawy i integracji. Do roku 2013r. brakowało w tym miejscu infrastruktury sportowo-rekreacyjnej. Najmłodszy bawili się najczęściej na trawnikach przy blokach w pobliżu drogi osiedlowej i wojewódzkiej nr 507, po której jeżdżą samochody i inne pojazdy mechaniczne, groziło to bezpieczeństwu najmłodszych. Dzieci nie posiadając miejsca do jeżdżenia rowerkami, hulajnogami, gry w piłkę zagrażały sobie i dodatkowo zakłócały spokój mieszkańców, bezpośrednio bawiąc się pod oknami ludzi często schorowanych, bądź odpoczywających. Zupełny brak infrastruktury sportowo-rekreacyjnej na tak dużym osiedlu powodował, że od najmłodszych lat dzieci nie były przystosowane do konstruktywnego spędzania czasu wolnego, ani nie posiadały umiejętności integracji pokoleniowej. Co w dalszym etapie życia sprzyja wykluczeniu społecznemu. Brak możliwości, wyznaczonego miejsca do wspólnego spędzania czasu powodował, że rodzice często przesiadywali w domach ograniczając ruch dziecka. To zaś powodowało, że dzieci spędzały swój czas wolny przed ekranami telewizorów i monitorami komputerowymi.

W wyniku realizacji projektu: „Zagospodarowanie i estetyzacja przestrzeni publicznej w Gminie Pieniężno. Etap I Miasto Pieniężno i wieś Lechowo” został wybudowany w mieście plac zabaw przy ulicy Generalskiej.

Plan Odnowy Miejscowości Pięczęno

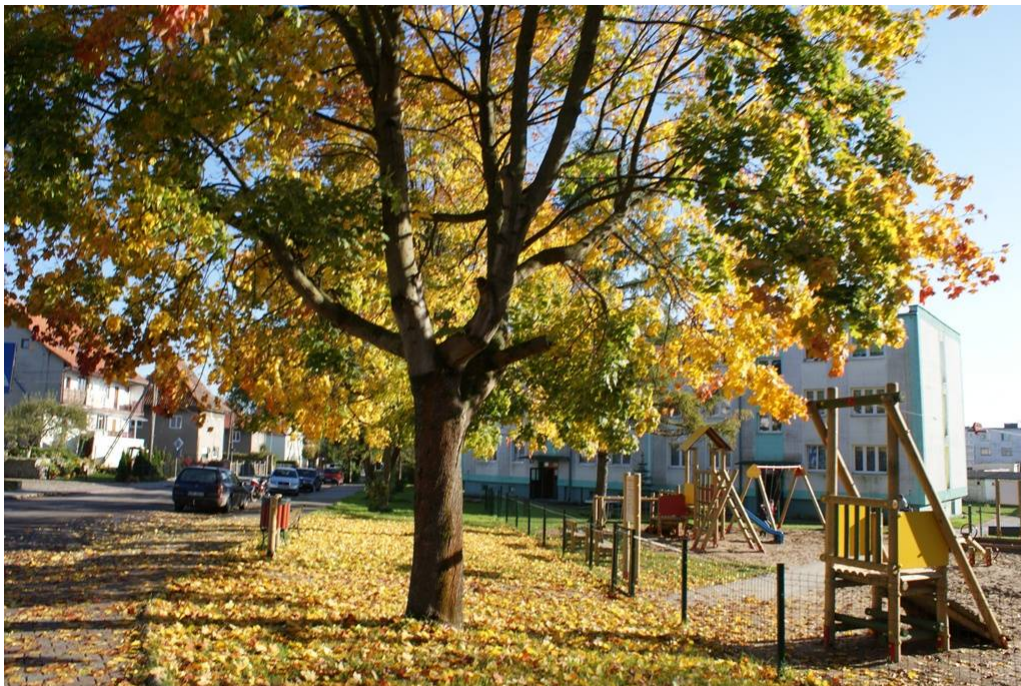
Róg ulic Generalskiej i Sienkiewicza – 2011r.

Plan Odnowy Miejscowości Pięńżno

Plac zabaw na rogu ulic Generalskiej i Sienkiewicza – 2015r.

2.8.2. ulica Cmentarna i Braniewska, miasto Pięczęno

Jak sama nazwa ulicy wskazuje, miejsce znajduje się po drodze na cmentarz komunalny, miejsce codziennie odwiedzane przez mieszkańców Pięczęna oraz przyjezdnych, którzy odwiedzają zmarłych. Często są to ludzie starsi, którym ciężko podejść pod stromą górę, która prowadzi do bram cmentarza. By uczynić to miejsce funkcjonalnym i estetycznym, zagospodarowano to miejsce, realizując projekt: „Zagospodarowanie i estetyzacja przestrzeni publicznej w Gminie Pięczęno. Etap I Miasto Pięczęno i wieś Lechowo”
Dokonano nasadzeń roślin i drzew, wybudowano ciąg pieszy oraz wyposażono w ławki, miejsca, na których odpocząć mogą ludzie idący na cmentarz.

Ulica Braniewska i Cmentarna 2011r.

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

Ulica Braniewska i Cmentarna 2015r.

2.8.3. ul. 1 Maja, ul. Wolności i ul. Rynek, miasto Pięńżno

Miejsce to jest szczególne dla Pięńżna, gdyż prowadzi wzdłuż głównie uczęszczanej trasy miejskiej, na starówkę, na której znajdują się najważniejsze obiekty zabytkowe miasta, przyciągające turystów odwiedzających miasto. Miasto Pięńżno stanowi część Szlaku Kopernikowskiego, jest miejscowością odwiedzaną w drodze na Pomorze oraz Mazury Wschodnie. Brak infrastruktury wypoczynkowej powoduje, że turyści nie zatrzymują się w Pięńżnie dłużej niż dwie, trzy godziny. Takie funkcje wypełnić mogą parki i ogrody, tereny sportowe, pasy zieleni i zadrzewienia przyuliczne. Dodatkowo tereny zielone pełnią funkcję społeczną. Tereny zieleni są miejscem wypoczynku czynnego i biernego. Umożliwiają uprawianie sportów, spacerowanie oraz zabawy dziecięce, co ułatwia odpoczynek i poprawia samopoczucie. Kontakt z naturą jest ważny dla prawidłowego rozwoju człowieka, uczy szacunku nie tylko dla zieleni, ale również dla zwierząt, żyjących wokół. Służą nawiązywaniu wzajemnych kontaktów. To także miły dla oka efekt o każdej porze roku służący wszystkim mieszkańcom.

Park miejski przy ulicy 1 Maja/ 2011r.

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

Park miejski przy ulicy 1 Maja/2011r.

Teren parku był w znacznym stopniu zdewastowany. Na terenie parku znajdowały się ciągi piesze o nawierzchni gruntowej, gęsto nasadzone drzewa powodowały znaczne zacinienie. Całość otoczona była żywopłotem.

Ulica 1 Maja/2011r.

Brakowało ławek i nasadzeń podkreślających wyjątkowość tego ciągu prowadzącego bezpośrednio na Stare Miasto.

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

Ulica Wolności/2011r.

W wyniku realizacji projektu: „Zagospodarowanie i estetyzacja przestrzeni publicznej w Gminie Pieniężno. Etap I Miasto Pieniężno i wieś Lechowo” został zmodernizowany ciąg pieszy (wybudowano chodnik) przy ulicy Wolności i 1.maja. Został zagospodarowany pareczek, ustawiono śmietniki i zbudowano nowe ławki oraz postawiono plac zabaw i stoły do gry w warcaby. Postawiono lampy solarne.

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

Park miejski/2015r.

Ulica Wolności/2015r.

Ulica 1.maja/2015r.

III. Ocena mocnych i słabych stron

Analiza SWOT to technika, która ma na celu określenie strategii, kierunków rozwoju oraz sposobów realizacji planu odnowy miejscowości Pieniężno. Polega na posegregowaniu posiadanej informacji o danej sprawie na cztery grupy (cztery kategorie czynników strategicznych):

S (Strengths) – mocne strony
Są to czynniki wewnętrzne pozytywne, czyli wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obiektu.
W (Weaknesses) – słabe strony
Są to czynniki wewnętrzne negatywne, czyli wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

analizowanego obiektu.
O (Opportunities) – szanse:
Są to czynniki zewnętrzne pozytywne, czyli wszystko to co stwarza dla analizowanego obiektu szansę korzystnej zmiany.
T (Threats) – zagrożenia:
Są to czynniki zewnętrzne negatywne, czyli wszystko to co stwarza dla analizowanego obiektu niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Analiza SWOT polega na zidentyfikowaniu wymienionych czterech grup czynników, opisanu ich wpływu na rozwój organizacji, a także możliwości organizacji osłabiania lub wzmocnienia siły ich oddziaływania. Zderzenie ze sobą szans i zagrożeń z mocnymi i słabymi stronami organizacji pozwala na określenie jej pozycji strategicznej, a także może być źródłem ciekawych pomysłów.

Informacja strategiczna, posegregowana według opisanych kryteriów na cztery grupy, jest następnie zapisywana w czterodzielnej macierzy strategicznej, w której lewa połowa zawiera dwie kategorie czynników pozytywnych a prawa – dwie kategorie czynników negatywnych.

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • walory krajobrazowo- turystyczne (lasy, woda, czyste powietrze), dobre warunki agroklimatyczne, stanowiące istotny potencjał dla rozwoju rolnictwa ekologicznego • położenie na terenie Zielonych Płuc Polski, • bezpośrednie sąsiedztwo z rezerwatem Doliny Rzeki Walszy • obiekty historyczne, • brak przemysłu degradującego 	<ul style="list-style-type: none"> • bezrobocie, brak nowych miejsc pracy • mały udział zagospodarowanych terenów zielonych i rekreacyjnych • zbyt mała powierzchnia objęta planami zagospodarowania przestrzennego • brak terenów inwestycyjnych • ubożenie społeczeństwa • brak inwestorów zewnętrznych, • niewystarczający stan techniczny dróg,

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

<p>środowisko,</p> <ul style="list-style-type: none">• aktywna i otwarta społeczność lokalna,• położenie na szlakach turystycznych,• szkoła podstawowa do której uczęszczają dzieci z okolicznych miejscowości• gimnazjum publiczne – jedno na całą gminę• place zabaw dla dzieci w przestrzeni publicznej• istniejąca infrastruktura: wodociąg, telefony stacjonarne, energia elektryczna, kanalizacja, ciepłownia, elektrownia wodna,• dostęp do Internetu w szkole i domach,• kościół parafialny,• Ochotnicza Straż Pożarna• duża powierzchnia lasów, obfitujących w zasoby naturalne• niski stopień zanieczyszczenia powietrza przy braku większych zakładów przemysłowych• przedszkole publiczne• linia kolejowa Olsztyn – Braniewo• liczne organizacje pozarządowe• atrakcyjność turystyczna (zabytkowy kościół, kapliczki przydrożne, ruiny zamku, ratusz, ścieżki spacerowe)• rozwinięta infrastruktura społeczna (Niepubliczny zakład opieki zdrowotnej „MEDICUS”, apteki, banki, sklepy,	<ul style="list-style-type: none">• brak wystarczającej promocji walorów turystycznych miejscowości,• brak ofert na zagospodarowanie wolnego czasu dla młodzieży,• migracja młodych, wykształconych ludzi,• niski poziom wykształcenia wśród społeczności• brak miejsca spotkań lokalnej społeczności• braki i zły stan techniczny zasobów komunalnych (zwłaszcza lokali socjalnych)• słabo rozwinięta przedsiębiorczość• brak zakładów pracy• zniszczone zabytki brak środków na ich remont• brak ogólnodostępnych obiektów sportowych dla mieszkańców (boiska wielofunkcyjnego, sali gimnastycznej)• Niskie poczucie bezpieczeństwa mieszkańców
---	---

Plan Odnowy Miejscowości Pięńsko

<p>biblioteka, dom kultury)</p> <ul style="list-style-type: none"> • dobry dojazd z różnych kierunków • plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru Starego Miasta wraz z terenem przedmieścia staromiejskiego 	
<p>Szanse</p>	<p>Zagrożenia</p>
<ul style="list-style-type: none"> • dokształcanie społeczeństwa – szkolenia i kursy, • rozwój kontaktów i współpracy międzynarodowej z krajami UE, • zwiększanie się dostępności do kapitałów i środków pomocowych, w tym pochodzących z Unii Europejskiej (wzrastająca liczba programów kierowanych na tereny miejsko-wiejskie), • potrzeba aktywnego wypoczynku mieszkańców dużych miast, • możliwość współpracy z sąsiednimi gminami i powiatami, • rozbudzanie przedsiębiorczości i tworzenie nowych miejsc pracy, • duży potencjał turystyczny, • promocja walorów miejscowości • rozwój bazy sportowo-rekreacyjnej • atrakcyjność przyrodniczo-turystyczna regionu – wzrost zapotrzebowania na usługi turystyczne (agroturystyka) 	<ul style="list-style-type: none"> • brak kapitału w samorządach gminnych, • skomplikowane procedury i bardzo długi czas rozpatrywania wniosków o pomoc unijną, • zwiększająca się migracja mieszkańców, zwłaszcza młodzieży do dużych miast, • utrzymywanie się wysokiego poziomu bezrobocia, • postępujące ubożenie ludności wiejskiej, degradacja społeczeństwa, • płytki rynek pracy, niewystarczająca ilość miejsc pracy poza rolnictwem, • rosnąca przestępczość i patologie społeczne, • niski przyrost naturalny i starzenie się społeczeństwa • zamknięcie szkoły średniej

IV. Wizja rozwoju Pieniężna

4.1. Dlaczego chcemy odnowy miejscowości?

- chcemy żyć w pięknym i estetycznym otoczeniu
- chcemy się lepiej poznać i zintegrować, uniknąć napięć jakie mogą się pojawić w związku z przybywaniem nowych mieszkańców
- chcemy poprawić warunki codziennego życia
- chcemy zapewnić dobre warunki życia i rozwoju osobowego dla młodych oraz wykorzystać umiejętności i wiedzę osób starszych
- chcemy skorzystać z okazji rozwoju, jaką dają dodatkowe środki finansowe pochodzące ze źródeł zewnętrznych
- chcemy dbać o naszą tradycję, kulturę i historię, być świadomymi mieszkańcami Pieniężna swojego dziedzictwa

4.2. Jak się zorganizujemy?

Stworzymy grupę ludzi, którym zależy na odnowie i rozwoju naszej miejscowości. W jej skład wejdą ludzie związani z Pieniężnem – w różnym wieku, z różnym wykształceniem, zarówno stali „starzy” mieszkańcy jak i ci nowi. Będziemy ich włączać w nasze dotychczasowe działania, wspólnie podejmiemy wysiłki w celu zrealizowania nakreślonych przez nas zadań. Nawiążemy kontakty z jednostkami powiatowymi, w tym starostwem.

4.3. Nasza wizja – jakie ma być nasze życie?

Pieniężno będzie:

- miejscowością nowoczesną, bezpieczną i wygodną – z kanalizacją, dobrymi drogami, chodnikami i oświetleniem
- zadbane, czyste z estetycznymi drogami, pięknymi ogrodami, dobrze zagospodarowanym centrum
- dawało szansę na wypoczynek, sport i rekreację dla dzieci, młodzieży i wszystkich mieszkańców (plac zabaw dla dzieci, boisko, miejsce wypoczynku dla całej miejscowości)

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

- miejscowością zintegrowaną, z aktywną i nowoczesną społecznością, dbającą o dzieci i młodzież, a także integrującą wszystkich nowoprzybyłych, tak by każdy mieszkaniec czuł się ważnym członkiem naszej społeczności i miał jak najlepsze warunki do rozwoju (będziemy jak dotąd organizować wspólne zabawy, festyny)
- miejscowością dbającą o zachowanie walorów przyrodniczych i kulturowych, dbającą o ochronę środowiska i zachowanie bogatego dziedzictwa przyrodniczego i historycznego

4.4. Cel naszych działań

Celem naszych działań i podejmowanych wysiłków jest to aby Pieniężno stało się:

- miejscowością zachowującą swój charakter, kultywującą lokalne tradycje, przyjazną dla środowiska naturalnego, dbającą o dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe
- atrakcyjnym miejscem zamieszkania, rekreacji i wypoczynku oraz rozwoju osobowego
- wygodną i bezpieczną miejscowością z rozwiniętą infrastrukturą społeczną i techniczną służącą poprawie jakości życia jej mieszkańców

V. Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną w latach 2010-2022

Plan Odnowy Miejscowości związany jest z kształtowaniem obszaru o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjającego nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalne.

5.1. Cele strategiczne POM – zrealizowane do 2015 roku

a) Budowa kompleksu boisk sportowych ORLIK 2012

Przedsięwzięcie zostało wykonane w dwóch etapach. Uroczyste otwarcie obiektu nastąpiło 20 grudnia 2011r. Obiekt ten zgodnie z założeniami rządowego programu jest kompleksem boisk ogólnodostępnych wraz z zapleczem szatniowo-sanitarnym. Kompleks boisk sportowych składa się z boiska do piłki nożnej z sztuczną nawierzchnią trawiastą oraz boiska

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

wielofunkcyjnego do koszykówki, siatkówki i tenisa o nawierzchni poliuretanowej. Wykonawcą robót była Firma KASZUB Dariusz Kaszuba. Całkowity koszt inwestycji wyniósł 1 391 500,0 zł, przy czym Ministerstwo Sportu i Turystyki sfinansowało inwestycję w wysokości 500 000,00 zł, Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego w kwocie 333 000,00 zł oraz budżet Gminy Pieniężno w kwocie 510 650, 00 zł.

Drugi etap rozbudowy nastąpił dwa lata później. W dniu 22.02.2013r. Burmistrz Pieniężna podpisał umowę z Marszałkiem Województwa na dofinansowanie realizacji projektu pn. „Zagospodarowanie i estetyzacja przestrzeni publicznej w Gminie Pieniężno. Etap II Miasto Pieniężno i wieś Różaniec” w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Projekt zakładał budowę parku rekreacji w Pieniężnie, ciągów pieszych oraz remontu świetlicy Wiejskiej w Różańcu. W ramach realizacji parku rekreacji przy kompleksie boisk sportowych Orlik 2012 powstał pierwszy w naszym powiecie profesjonalny skatepark, boisko do squasha, siłownia zewnętrzna oraz plac zabaw dla najmłodszych. Wybudowano także chodnik przy ulicy Ciepłowniczej. Na orliku powstało również nowe boisko do plażowej piłki siatkowej, czterotorowa bieżnia i tor do skoku w dal. Projekt otrzymał wsparcie finansowe z Ministerstwa Sportu i Turystyki, w wysokości 109 600 zł.

b) Zagospodarowanie i estetyzacja przestrzeni publicznej w Gminie Pieniężno. Etap I Miasto Pieniężno i wieś Lechowo

b.1.1. Budowa placu zabaw

b.1.2. zagospodarowanie terenów przestrzeni publicznej

b.1.3. Park Miejski i ciągi piesze wzdłuż ulic 1.Maja, Wolności oraz Rynek

W wyniku przeprowadzonej weryfikacji wniosków o przyznanie pomocy, pozytywnie oceniono min. wniosek Gminy Pieniężno: „Zagospodarowanie i estetyzacja przestrzeni publicznej w Gminie Pieniężno. Etap I Miasto Pieniężno i wieś Lechowo”, który zajął 29 miejsce w tabeli rankingowej, otrzymując 6 punktów na 7 maksymalnie przyznawanych,

Plan Odnowy Miejscowości Pięńżno

otrzymując 361 890,00 zł. dofinansowania, co stanowiło 75 % kosztów kwalifikowalnych całego projektu.

W wyniku realizacji projektu został wybudowany w mieście plac zabaw przy ulicy Generalskiej, zmodernizowany park miejski przy ulicy 1.Maja, oraz stworzone ciągi piesze przy ulicach: Cmentarnej, Generalskiej, Wolności i 1.Maja, dające miejsce do wypoczynku. Dodatkowo we wsi Lechowo powstał plac zabaw i zostało zagospodarowane miejsce spotkań mieszkańców.

Zdjęcie aktualizujące wykonanie prac/05.11.2015r.

c) Remont budynku Miejskiego Domu Kultury i Miejskiej Biblioteki

W 2012r. MDK przeszedł remont, współfinansowany ze środków Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Całkowita wartość projektu wynosiła 300 000,00 złotych. Gmina Pięńżno pokryła 25% wkładu własnego w wysokości 75 000,00 złotych. W ramach projektu wyremontowane zostały pomieszczenia MDK, zakupiony został zestaw nagłośnieniowy

Plan Odnowy Miejscowości Pięńżno

umożliwiający organizację imprez plenerowych oraz wyposażone sale: taneczno-widowiskowa, muzyczna, plastyczna i komputerowa. Została zmieniona instalacja elektryczna oraz wymieniono okna i drzwi.

20 grudnia 2013r. oddano do użytku dobudowaną klatkę schodową z windą dla osób niepełnosprawnych. Projekt: „Dobudowa klatki schodowej z windą dla osób niepełnosprawnych do Miejskiej Biblioteki w Pięńżnie” został zrealizowany dzięki dofinansowaniu przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Biblioteka +. Całkowity koszt inwestycji wyniósł 565 632,00 zł, kwota dofinansowania wyniosła 413 243,00 zł. Zakres robót budowlanych obejmował zagospodarowanie placu budowy, roboty rozbiórkowe, wykonanie prac ziemnych, roboty wykończeniowe budynku oraz montaż windy osobowej. Pomalowano wszystkie pomieszczenia biblioteczne, a także przystosowano toaletę dla osób niepełnosprawnych. Oddano bibliotece budynek starego dworca PKP, w którym organizowane są letnie wystawy i warsztaty.

Elewacja MDK po remoncie

Klatka schodowa z windą po remoncie/2015r.

d) Wyznaczenie ścieżek rowerowych

Dzięki budowie trasy rowerowej Polski Wschodniej Green Velo przez teren miasta biegnie trasa rowerowa.

e) Zagospodarowanie wieży ciśnień

Wieża ciśnień została sprzedana 28.02.2014r. za kwotę 93.480,00 zł.

5.1. 2. Cele strategiczne POM – do realizacji do roku 2022

a) Budowa budynku socjalnego

Wybudowany zostanie budynek socjalny dla zapewnienia pomieszczeń socjalnych dla mieszkańców. W budynku poza mieszkaniami socjalnymi, wyznaczone będą mieszkania na lokum zastępcze, wykorzystane w przypadku wypadków losowych. Mieszkania socjalne

przyznane zostaną najbardziej potrzebującym rodzinom w gminie: rodzinom ubogim i wielodzietnym, które ze względu na niskie dochody nie mogą pozwolić sobie na kupienie mieszkania, bądź wynajęcie stancji.

b) Budowa sali gimnastycznej z zapleczem dydaktycznym

Wybudowana zostanie sala gimnastyczna służąca mieszkańcom Gminy Pieniężno. W założeniu sala gimnastyczna zostałaaby wybudowana przy Szkole Podstawowej. Sala w trakcie zajęć szkolnych służyłaby dzieciom ze szkoły podstawowej, młodzieży z gimnazjum i szkoły średniej. Po zajęciach lekcyjnych korzystaliby z niego mieszkańcy miasta, którzy grając w gry zespołowe pozytywnie wykorzystują swój czas wolny. Na sali organizowane byłyby różnego rodzaju rozgrywki sportowe i cykle zajęć pozalekcyjnych.

c) Remont ratusza staromiejskiego

Zakładane jest dokończenie odbudowy zabytkowego ratusza staromiejskiego w Pieniężnie. Gmina posiada opracowany projekt „WEWA – nowoczesna biblioteka w staromiejskim ratuszu”. Pozyskanie środków na ten cel pozwoli stworzyć miejsce spotkań zainteresowanych nie tylko wypożyczeniem książek. Zachęci do odwiedzin matki z dziećmi. Obiekt dostępny mieszkańcom i turystom odwiedzającym nasze miasto posłuży uzyskaniu kompleksowej informacji, możliwość skorzystania z Internetu oraz czynnego wypoczynku.

d) Budowa i modernizacja dróg

Remont dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych, w szczególności: wojewódzkiej 507 Pieniężno – Piotrowiec - Białczyn, powiatowych: Ornecka, Szkolna, Wolności, Rynek, 1.Maja, Sadowa.

Droga powiatowa to jedna z kategorii dróg publicznych w Polsce, stanowiących własność właściwego samorządu powiatu. Do dróg powiatowych zalicza się drogi stanowiące połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą. Zaliczenie do kategorii dróg powiatowych oraz ustalenie ich przebiegu następuje w drodze uchwały rady powiatu w porozumieniu z zarządem województwa, po zasięgnięciu opinii wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) gmin, na obszarze których przebiega droga,

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

oraz zarządów sąsiednich powiatów. (Art. 2. i Art. 2a.) Ustawa z dnia 21 marca 1985r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 260, (Art. 6a.) Ustawa z dnia 21 marca 1985r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 260).

Powiat Braniewski opracował: „Plan rozwoju sieci dróg powiatowych powiatu Braniewskiego na lata 2014-2022”, którego podstawę stanowią zapisy art. 20 pkt 1, 2 ustawy z dnia 21 marca 1985r. o drogach publicznych. Przepisy te nakładają na zarządcę drogi obowiązek opracowania projektu rozwoju planu rozwoju sieci drogowej oraz bieżącego informowania o tych planach organów właściwych.

Współpraca z Powiatem Braniewskim ma na celu wyremontowanie dróg powiatowych znajdujących się na terenie miasta i gminy Pieniężno. Wykaz ulic powiatowych znajdujących się na terenie miasta:

Tabela nr 21. Wykaz dróg powiatowych

Lp	Nazwa ulicy	Długość	Rodzaj nawierzchni
1	1342N – Braniewska	1,458	1,458-bitumiczna
2	1342N – Dworcowa	0,452	0,452-bitumiczna
3	1342N – 1. Maja	0,283	0,283-bitumiczna
4	1342N – Wolności	0,117	0,117-bitumiczna
5	1342N – Lidzbarska	0,458	0,458-bitumiczna
6	1344N – Kościuszki	1,235	1,232-bitumiczna
7	2374N – Cmentarna	0,991	0,965-bitumiczna
8	2375N- Kolejowa	0,250	0,231-bitumiczna
9	2376N – Królewiecka	0,960	0,953-bitumiczna
10	2377N – Ogrodowa	0,178	0,178-bitumiczna
11	2378N – Ornecka	1,066	0,762-bitumiczna 0,011-kostka 0,281-bruk
12	2379N – Rynek	0,146	0,146-bitumiczna, 0-35 - kostka

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

13	2380N- Sadowa	0,538	bitumiczna
14	2381N – Szkolna	0,392	0,377–kostka, 0,015 - asfalt
15	2382N – Zawadzkiego	0,273	bitumiczna
	RAZEM	9,184	

Tabela nr 22: 48 strona „Planu rozwoju sieci dróg powiatowych powiatu Braniewskiego na lata 2014-2022”

Plany inwestycyjne na terenie Gminy Pieniężno:

Wykaz inwestycji postulowanych przez Gminę Pieniężno:	Planowane inwestycje ZDP w Braniewie 2014-2016
<ul style="list-style-type: none"> - droga relacji Braniewo – Tolkowiec – Wysoka Braniewska – Pakosze (DP 1397N), - droga relacji Pakosze – Długobór – Wilczęta (DP 1342N), - droga relacji Pakosze – Kierpajny Wlk.- Bornity – Augustyny – częściowo zrealizowana (DP 1397N), - droga relacji Bornity – Glebisko – Henrykowo (do drogi woj. Pieniężno – Ometa) (DP 1397N) - Przebudowa ulic 1 Maja, Plac Wolności, Szkolna i Lidzbarska w Pieniężnie - Przebudowa DP 2374N ul. Cmentarna w Pieniężnie - Przebudowa DP 2376N ul. Królewiecka w Pieniężnie - Przebudowa dróg powiatowych nr 2378N ul. Ornecka i 2379N ul. Rynek w Pieniężnie - Przebudowa ulic Sądowej (DP2380N), Ogrodowej (DP2377N), Zawadzkiego (DP2382N), Kolejowej (DP2375N) w Pieniężnie 	<ul style="list-style-type: none"> - Przebudowa obiektu mostowego w ciągu DP 1346N ul. 1 Maja Pieniężno, rz. Walsza - Przebudowa drogi nr 1344N na odc. Kajnity – Pieniężno - Przebudowa ulic 1 Maja, Plac Wolności, Szkolna i Lidzbarska w Pieniężnie - Przebudowa DP 1352N Łoźnik - Pawły - Przebudowa DP nr 1399N na odc. Kajnity – Wojnity - Przebudowa DP 2374N ul. Cmentarna w Pieniężnie - Przebudowa DP 2376N ul. Królewiecka w Pieniężnie - Przebudowa dróg powiatowych nr 2378N, ul. Ornecka i 2379N ul. Rynek w Pieniężnie - Poprawa warunków komunikacyjnych w ciągu DP 1397N, budowa zatok autobusowych w Pakoszach, Kierpajnach i Bornitach - Remont ulic: Braniewskiej, Dworcowej (1342N), Kolejowej (2375N), Kościuszki (1344N), Ogrodowej (2377N), Sądowej (2380N), Zawadzkiego (2382N) - Remont DP 1385N Braniewo – Pakosze - Remont DP 1342N Pakosze – Pieniężno - Remont DP 1342N Wilczęta – Pakosze

e) Tworzenie gospodarstw agroturystycznych

Powiększenie bazy noclegowej w Pieniężnie. Zapewnienie dla turystów alternatywnego miejsca noclegowego.

f) Zagospodarowanie terenu przy basenie, ul. Generalskiej

Zlokalizowany na działce 191/5 obręb 2 Pieniężno, basen i jego otoczenie w pamięci wielu ludzi jest miejscem spotkań i zjazdów młodzieży. Teren ten, o powierzchni 1,4590 ha dzierżawiony jest Kołu Wędkarskiemu nr 15 w Pieniężnie, podlegającemu okręgowi PZW w Elblągu. Warunki użyczenia terenu są określone w umowie, przy czym użyczający jest zobowiązany do prowadzenia regionalnej gospodarki rybackiej, zarybiania i prawidłowego utrzymania obrzeża akwenu, ponoszenia kosztów utrzymania i udostępniania akwenu w celach rekreacyjno-wypoczynkowych dla ludności oraz nieodpłatnego udostępniania wędkowania młodzieży do lat 14.

Zależy nam, by temu miejscu przywrócić dawną estetyczną formę, by mogli z niego korzystać wszyscy, nie tylko wędkarze posiadający wiedzę o przeznaczeniu akwenu. Zostanie oczyszczony teren z krzaków, zostanie usunięta pozostałość po murowanej toalecie jaka znajdowała się w tym miejscu w latach 80.tych. Poza tym zostanie naprawiona betonowo – asfaltowa nawierzchnia i wybudowana wiata oraz murowany grill i postawione ławeczki służące do wypoczynku.

Plan Odnowy Miejscowości Pięńżno

Teren nad basenem, działka nr 191/5/2015r.

g) Zagospodarowanie działki przy ulicy Rynek, wokół Ratusza Staromiejskiego

Zgodnie z Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego wokół budynku ratusza znajdować ma się parking. W projekcie budowlanym: Wewa – Nowoczesna Biblioteka w Staromiejskim Ratuszu w Pieniężnie zaprojektowano miejsca parkingowe dla samochodów osobowych (24 miejsca, w tym 2 dla osób niepełnosprawnych). Miejsca postojowe wykonane mają być z bruku. Jest to niezbędna inwestycja dla mieszkańców pobliskich bloków przy ulicach Rynek i Orneckiej. W tym miejscu nigdy nie znajdował się wyznaczony parking. Mieszkańcy pobliskich bloków stawiali swoje samochody w miejscu znajdującym się przy blokach, który jednak nigdy nie był naniesiony w Planie Zagospodarowania Przestrzennego. W związku z realizacją projektu pn.: „Trasy rowerowe w Polsce Wschodniej – województwo Warmińsko – Mazurskie – Budowa trasy rowerowej na terenie powiatu braniewskiego, w gminie Pieniężno” , nielegalny parking został zlikwidowany. Rozwój cywilizacji, techniki, konsumpcjonizm spowodował, że każda rodzina ma samochód osobowy, a brak miejsc parkingowych powoduje utrudnienia z zaparkowaniem samochodów. Wybudowanie 24 miejsc parkingowych pozwoli w części pomóc mieszkańcom tych ulic. Dodatkowo miejsca te wykorzystane zostaną przez uczestników niedzielnych mszy świętych, gdyż w pobliżu tego miejsca znajduje się kościół parafialny pw. św. Apostołów Piotra i Pawła, główna fara gminna.

Plan Odnowy Miejscowości Pięńżno

powojenne. Dziury w podłodze zamiast sanitariatów przynosi wstyd miastu. Należy je zmodernizować i udostępnić publicznie bez zamykania na klucz. O ile istnieje uzasadniona troska o nowe mienie, by nie niszczone go, należy oddać toaletę komuś w dzierżawę lub zatrudnić pracownika.

Innym rozwiązaniem jest postawienie w tym miejscu toalety półautomatycznej, z której będzie można skorzystać po wrzuceniu określonego nominału monety.

Zdjęcie poglądowe

W środku takiej toalety na użytkownika czeka komfortowe wyposażenie w skład, którego wchodzi: automatyczny podajnik wody, mydła oraz suszarki lub ręczniki papierowe, wisząca muszla ze stali nierdzewnej z automatycznym spłukiwaniem, ogrzewanie podłogowe oraz dyfuzor zapachów. Za bezpieczeństwo odpowiada system: „Żądanie pomocy” oraz ppoż. kosza na śmieci. Nowe szalety powinny dodatkowo być przystosowane w pełni do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Drugim miejscem, w którym znajduje się toaleta publiczna jest plac targowy zwany potocznie rynkiem. Środa jako dzień handlowy wpisał się na stałe w tradycję miejską. Stan toalety jest

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

w opłakany stan, zamknięta na klucz, otwierana przez pracownika gminy dopiero około godziny 9:00. Wiadome zaś jest, że pierwsi sprzedawcy pojawiają się w godzinach rannych, w porze letniej około godziny 6:00 rano.

Żyjemy w XXI wieku. Bardzo istotną kwestią w życiu człowieka jest higiena i czystość, w tym stan toalet/szaletów miejskich.

i) Zagospodarowanie działki nad brzegiem rzeki Wałszy

Ze względu na rozbudowę mieszkalno – usługową przy ulicy Zamkowej, chcielibyśmy zagospodarować brzeg rzeki Wałszy, wykonać nasypy, by podnieść poziom. Zbudować ścieżki z kostki kamiennej nad brzegiem rzeki oraz uporządkowanie miejsc parkingowych na parkingu, który pełni funkcję jedyne wyznaczonego miejsca na parkowanie w centrum miasta. Ścieżka przeprowadzona byłaby wg koncepcji opracowanej na potrzeby zabudowy mieszkalno-usługowej przy ul. Zamkowej.

Plan Odnowy Miejscowości Pięńszno

m.Pięńszno
obręb 3
działki 43/1,43/2

MAPA SYTUACYJNO- WYSOKOŚCIOWA
Z UZBROJENIEM TERENU
DO CELÓW PROJEKTOWYCH
skala 1:500

nie wyklucza się istnienia w terenie innych, nie
wykazanych na niniejszej mapie urządzeń
podziemnych, które nie były zgłoszone
do inwentaryzacji lub o których brak jest
informacji w instytucjach branżowych

mapę dostępną
udostępnił
wykonawca

KONCEPCJA
URBANISTYCZNO-ARCHITEKTONICZNA
ZABUDOWY MIESZK.-USŁUG. PRZY
UL. 1 MAJA W PIENIĘŻNIE 1:500

KONCEPCJA ROBOCZA

- Zabudowa istniejąca
- Zabudowa projektowana
- Garaże
- Wiata garażowa
- Chodniki
- Ulice, ciągi pieszo jezdne
- Parkingi
- Zieleń niska
- Drzewa
- Rzeka Walsza

j) Budowa i przebudowa chodników w mieście, w tym przy ulicy Lidzbarskiej, Dworcowej i Orneckiej przy szkole

k) Przebudowa i remont drogi – ciągu pieszo-jezdnego na działce 192/ obręb Pieniężno 3

Droga ta jeszcze kilka lat temu była otwarta i przejezdna. W ubiegłym roku zostały postawione tutaj lampy. Droga ulegała ciągłej degradacji, aż w końcu została zamknięta. Jako mieszkańcy chcemy by droga mogła być znowu przejezdna, wyremontowana chociażby ze zdemontowanych z terenu Pieniężna starej trelinki i płytek chodnikowych. Drogą ta ciągle chodzą mieszkańcy ulicy Górnej i Zielonego Wzgórza, co skraca drogę do domu. W dodatku jest bezpieczniejsza ze względu na brak chodnika na drodze wojewódzkiej, która prowadzi na około do w/w ulic.

Przedsięwzięcie pozwoli na dojechanie do działek położonych w pobliżu, oraz skróci drogę do ulicy Górnej i Zielonego Wzgórza. Pozwoli zapobiec wypadkom komunikacyjnym.

5.2. Wzrost aktywności społeczeństwa

Najlepszym, najważniejszym jest dla nas realizacja zadań poprawiających warunki życia mieszkańców oraz dających szanse na rozwój miejscowości. Zacząć chcemy od tego, co już dobrze funkcjonuje, co do tej pory nas łączy. Ważnym dla naszej społeczności jest zapewnienie dzieciom i młodzieży, jak również i rodzicom, warunków do wspólnego, efektywnego spędzania czasu. Jest to ważne dla rozwoju fizycznego jak też emocjonalnego. Dlatego głównym celem będzie utworzenie terenu sportu i rekreacji w Pieniężnie jak również zagospodarowanie terenów przestrzeni publicznej.

Tak brzmiał priorytet naszej wizji „Planu odnowy miejscowości”, w przyjętej uchwale nr 5/2011r. Założenia w większości zostały zrealizowane. Pragniemy jednak, by nasze miasto rozwijało się i piękniało dalej.

Plan Odnowy Miejscowości Pięczęno

Stawiamy więc za cel dalszy rozwój Pięczęna, by służył przede wszystkim lokalnej społeczności oraz by turyści zatrzymujący się chociaż na chwile w naszym mieście zauważyli w nim jego piękno i potencjał turystyczny.

Plan Odnowy Miejscowości Pięńżno

5.3. Zestawienie przedsięwzięć do realizacji

Lp.	Nazwa zadania	Cel	Przeznaczenie i krótki opis inwestycji	Harmonogram realizacji	Szacunkowy koszt przedsięwzięcia w zł	Źródło środków
ZREALIZOWANE DO ROKU 2015 PRZED PRZYJĘCIEM AKTUALIZACJI PLANU ODNOWY MIEJSCOWOWŚCI						
1	Budowa kompleksu boisk sportowych ORLIK 2012	Rozwój kultury fizycznej	Edukacyjno – rekreacyjne. Wybudowany nowoczesny kompleks sportowy, udostępniony będzie dla mieszkańców gminy Pięńżno, oraz uczestników rozgrywek ponadlokalnych.	2011r.	1 500 000,00	Budżet gminy, Urząd Wojewódzki, Ministerstwo Sportu i Turystyki
2	Zagospodarowanie i estetyzacja przestrzeni publicznej w Gminie Pięńżno.	Poprawa jakości życia	Wypoczynkowe i rekreacyjne Wybudowany plac zabaw	2011r.	500 000,00	Środki zewnętrzne i budżet gminy

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

	<ul style="list-style-type: none"> - plac zabaw - ciągi piesze - zagospodarowanie parku miejskiego - zagospodarowanie terenów zielonych 		stworzył miejsce do zabawy i spędzenia pozytywnego czasu wolnego dzieci i całych rodzin.			PROW 2007-2013
3	Remont budynku Miejskiego Domu Kultury i Miejskiej Biblioteki (budowa klatki schodowej z windą dla osób niepełnosprawnych)	Poprawa jakości życia	<p>Modernizacja ośrodka kultury.</p> <p>Realizacja projektu zapewniła dostęp dla osób niepełnosprawnych, pragnących korzystać z usług biblioteki i zajęć dydaktycznych w MDK.</p>	2011r.-2012r.	450 000,00	<p>Środki zewnętrzne i budżet gminy</p> <p>PFRON</p>
4	Wyznaczenie ścieżek rowerowych	Poprawa jakości życia mieszkańców oraz zwiększenie oferty turystycznej	Dzięki budowie trasy rowerowej Polski Wschodniej Green Velo przez teren miasta biegnie trasa rowerowa.	2015r.	Koszty poniesione zostały przez Urząd Marszałkowski. Pieniężno jest jedynie beneficjentem programu.	Środki zewnętrzne
5	Zagospodarowanie wieży ciśnień	Zachowanie dziedzictwa kulturowego. Rozwój turystyki	Wieża została sprzedana prywatnemu przedsiębiorcy, który szuka pomysłu na zagospodarowanie wieży.	2014r.	93.480,00 zł.	Środki zewnętrzne

PRZEDSIĘWZIĘCIA DO REALIZACJI W LATACH 2016 – 2022

1	Budowa budynku socjalnego	Zapewnienie przejściowych warunków lokalowych mieszkańcom miasta i gminy Pięńszno	Zapewnienie lokum zastępczego w przypadku wypadków losowych. Wybudowanie dwupiętrowego dziesięciopokojowego budynku zapewni mieszkania dla najbardziej potrzebujących rodzin w gminie.	2011r.-2017r.	600 000,00	Środki zewnętrzne i budżet gminy
2	Budowa sali gimnastycznej z zapleczem dydaktycznym	Rozwój kultury fizycznej oraz zapewnienie infrastruktury lekcyjnej	Edukacyjno – rekreacyjne Sala wykorzystana będzie przez wszystkich chętnych do uprawiania sportu zespołowego, ważnego jako czynnik wychowawczy, rekreacyjny i wypoczynkowy. Mieszkańcy gminy będą mogli pozytywnie spędzić	2014r. – 2016r.	9 000 000,00	Środki zewnętrzne i budżet gminy Ministerstwo Sportu i Turystyki

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

			czas wolny.			
3	Remont Ratusza Staromiejskiego	Zachowanie dziedzictwa kulturowego	Edukacyjne. Utworzenie ośrodka kultury i informacji gminnej. Wykorzystanie i remont ratusza staromiejskiego pod Centrum Ośrodka Kultury zapewni zrzeszenie w jednym miejscu swoistego miejsca dostępnego mieszkańcom i turystom odwiedzającym nasze miasto w uzyskaniu kompleksowej informacji, możliwości skorzystania z Internetu oraz czynnego wypoczynku.	2016r.- 2022r.	9 000 000,00	Środki zewnętrzne i budżet gminy
4	Budowa i modernizacja dróg	Poprawa jakości życia	Infrastruktura regionalna. Remonty dróg lokalnych mają służyć ludziom i biznesowi.	2014r. – 2022r.	10 000 000,00	Środki zewnętrzne i budżet gminy
5	Tworzenie gospodarstw agroturystycznych	Rozwój turystyki	Powiększenie bazy noclegowej Stworzenie miejsc noclegowych dla turystów,	2015r. – 2022r.	300 000,00	Środki zewnętrzne i budżet gminy

Plan Odnowy Miejscowości Pięńżno

			którzy zatrzymają się w Pięńżnie dzięki stworzonej infrastrukturze.			
6	Zagospodarowanie terenu przy basenie, ul. Generalskiej	Poprawa jakości życia	Estetyzacja miejsc zielonych, postawienie ławek i grilla. Zagospodarowanie tego miejsca poprawi wizerunek miasta oraz pozwoli na bezpieczne i aktywne spędzenie czasu wolnego.	2017r.-2022r.	50 000,00	Środki zewnętrzne i budżet gminy
7	Zagospodarowanie działki przy ulicy Rynek, wokół Ratusza Staromiejskiego	Poprawa jakości życia	Wyznaczenie miejsc parkingowych, poprawienie nawierzchni. Udostępnienie bezpiecznego miejsca parkingowego oraz estetyzacja miejsca wokół ratusza. Miejsca te pozwolą zatrzymać się wszystkim potrzebującym parkingu zarówno mieszkańcom jak też turystom.	2016r. – 2018r.		Środki zewnętrzne i budżet gminy
8	Wybudowanie toalet miejskich toalet miejskich udostępnionych w przestrzeni publicznej	Poprawa jakości życia	Podstawowa pomoc w zachowaniu higieny i czystości oraz potrzeb fizjologicznych.	2016r. – 2017r.	80 000,00 zł	Środki zewnętrzne i budżet gminy

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężno

9	Zagospodarowanie działki nad brzegiem rzeki Wąszy	Poprawa jakości życia	Estetyzacja miejsc zielonych. Postawienie ławek, nasadzenie drzew, postawienie stojaków na rowery pozwoli zatrzymać się wszystkim potrzebującym odpoczynku, zarówno mieszkańcom jak też turystom.	2018r. -2022r.	200 000,00	Środki zewnętrzne i budżet gminy
10	Budowa i przebudowa chodników w mieście, w tym przy ulicy Lidzbarskiej, Dworcowej i Orneckiej przy szkole	Poprawa jakości życia	Budowa i przebudowa chodników pozwoli mieszkańcom i przejeźdnym bezpiecznie poruszać się po ulicach miasta.	2016r. – 2022r.	80 000,00 zł	Środki zewnętrzne i budżet gminy
11	Przebudowa i remont drogi – ciągu pieszo-jezdnego na działce 192/ obręb Pieniężno 3	Poprawa jakości życia	Remont drogi – ciągu pieszo – jezdno pozwoli na dojechanie do działek położonych w pobliżu, oraz skróci drogę do ulicy Górnej, by uniknąć wypadków komunikacyjnych.	2016r.-2022r.	20 000,00 zł	Środki zewnętrzne i budżet gminy

VI. System wdrażania Planu Odnowy Miejscowości Pieniężno

Wdrażanie Planu Odnowy Miejscowości Pieniężno rozpocznie się poprzez wprowadzenie go w życie Uchwałą Rady Miejskiej w Pieniężnie.

Plan Odnowy Miejscowości wymaga również akceptacji Zebrania Samorządu Mieszkańców Pieniężna. Wdrażanie poszczególnych projektów realizowane będzie w oparciu o zasady wydatkowania środków wg źródeł ich pochodzenia, a zwłaszcza o system wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej.

VII. Monitorowanie i ocena Planu Odnowy Miejscowości Pieniężno

Plan Odnowy Miejscowości Pieniężna będzie podlegał stałemu monitorowaniu. Proces ten będzie miał na celu analizowanie stanu zaawansowania przyjętych działań oraz zgodności ich z postawionymi założeniami. Plan będzie modyfikowany przez korekty i uaktualnianie jego zapisów. Stan realizacji zaplanowanych działań i ich weryfikacja będzie procesem ciągłym, trwającym od momentu rozpoczęcia planowanych inwestycji, poprzez realizację aż do momentu zakończenia. Monitorowanie odbywać się będzie w formie bezpośredniej, polegającej na dokonaniu wizji lokalnych i sprawdzaniu stanu rzeczywistego realizacji zadań oraz pośredniej, sprawozdawczej, polegającej na analizowaniu materiałów, wskaźników i statystyk.

W monitorowaniu brać będą udział wszystkie podmioty oraz komórki organizacyjne Urzędu Gminy w Pieniężnie, zaangażowane we wdrożenie Planu Odnowy Miejscowości Pieniężna.

VIII. Podsumowanie

Realizacja Planu Odnowy Miejscowości, utworzonego na podstawie przeprowadzonej analizy mocnych i słabych stron miejscowości oraz szans i zagrożeń, przyczyni się do prawdziwej odnowy miejscowości w latach 2011-2022. Można tego dokonać, ale tylko przy wsparciu Urzędu Miejskiego i Gminy Pieniężno oraz przy wykorzystaniu funduszy gminnych i unijnych.